

Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους

Η διαδικασία ασύλου

Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους

Η διαδικασία ασύλου

Ιούνιος 2026

Στις 19 Ιανουαρίου 2022 η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) αντικαταστάθηκε από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA). Κάθε αναφορά στην EASO, καθώς και στα προϊόντα και τα όργανα της EASO, θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως αναφορά στον EUAA.

Η σύνταξη του εγγράφου ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2026

Δεύτερη έκδοση

Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) και ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) καθώς και τα άτομα που ενεργούν εξ ονόματός τους δεν φέρουν καμία ευθύνη για ενδεχόμενη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκδοση.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2026

Print	ISBN 978-92-9418-794-9	doi:10.2847/6225042	BZ-01-26-047-EL-C
PDF	ISBN 978-92-9418-793-2	doi:10.2847/0163704	BZ-01-26-047-EL-N

© EUAA, 2026 και FRA, 2026

Η αναπαραγωγή επιτρέπεται με μνεία της πηγής.

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων τα οποία δεν ανήκουν στον EUAA ή στον FRA, ενδέχεται να απαιτείται άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων. Ο EUAA και ο FRA δεν κατέχουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας όσον αφορά τα ακόλουθα στοιχεία:

— Φωτογραφία εξωφύλλου, Monkey Business © AdobeStock

Σχετικά με την παρούσα σειρά εργαλείων

Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Ασύλο (ΕΥΑΑ) και ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) ένωσαν τις δυνάμεις τους για την ανάπτυξη μιας σειράς πρακτικών εργαλείων για τους επιτρόπους ασυνόδευτων παιδιών με ανάγκες διεθνούς προστασίας. Στόχος είναι να υποστηριχθούν οι επιτροπείς στα καθημερινά τους καθήκοντα και τις αρμοδιότητές τους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351 και της κατάργησης του κανονισμού αριθ. 604/2013 (ΚΔΑΜ) ⁽¹⁾ και της προσωρινής προστασίας. Η σειρά πρακτικών εργαλείων καλύπτει τα ακόλουθα θέματα:

- την προσωρινή προστασία·
- την εισαγωγή στη διεθνή προστασία·
- τη διαδικασία ασύλου·
- τις διακρατικές διαδικασίες.

Τα τέσσερα εργαλεία αλληλοσυμπληρώνονται.

Στόχος των εν λόγω πρακτικών εργαλείων είναι να επιτρέψουν στον επιτρόπο να ενημερώνει καλύτερα και να συνδράμει τα παιδιά στη διαδικασία, βοηθώντας τα έτσι να κατανοήσουν καλύτερα τη συνάφεια των σχετικών βημάτων. Η ουσιαστική συμμετοχή του παιδιού και η ικανότητά του να λαμβάνει τεκμηριωμένες αποφάσεις θα βελτιωθεί.

Η καλή λειτουργία των συστημάτων επιτροπείας ανηλίκου είναι απαραίτητη για την προώθηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού και των δικαιωμάτων του. Οι επιτροπείς είναι υπεύθυνοι να διασφαλίζουν ότι τυχόν νομικές, κοινωνικές, ιατρικές και ψυχολογικές ανάγκες αντιμετωπίζονται καθ' όλη τη διάρκεια της συγκεκριμένης διαδικασίας και έως ότου εξασφαλιστεί μια βιώσιμη λύση για το παιδί.

Κατά την προετοιμασία για τη σύνταξη αυτών των πρακτικών εργαλείων, ο ΕΥΑΑ και ο FRA ζήτησαν τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Δικτύου Επιτροπείας μέσω ταχείας αξιολόγησης των αναγκών για τον καθορισμό των στόχων και των θεμάτων που καλύπτονται από τα πρακτικά εργαλεία.

Λαμβάνοντας υπόψη την ομάδα-στόχο της παρούσας σειράς, τα εργαλεία βασίζονται στο εγχειρίδιο του FRA και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επιτροπεία ⁽²⁾ και συνάδουν με τις αυτοτελείς ενότητες κατάρτισης του FRA για τους επιτρόπους ⁽³⁾, καθώς και με το πρόγραμμα κατάρτισης του ΕΥΑΑ ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013, <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>.

⁽²⁾ FRA και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Επιτροπεία για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα — Ένα εγχειρίδιο για την ενίσχυση των συστημάτων επιτροπείας με σκοπό την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών των παιδιών που είναι θύματα εμπορίας*, 26 Ιουνίου 2014 (επικαιρική δεύτερη έκδοση το 2026), <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care>.

⁽³⁾ Ο δικτυακός τόπος εξ αποστάσεως κατάρτισης του FRA είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση: <https://e-learning.fra.europa.eu/>.

⁽⁴⁾ Ο κατάλογος κατάρτισης του ΕΥΑΑ είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση: <https://www.euaa.europa.eu/training-catalogue>.

Περιεχόμενα

Κατάλογος συντομογραφιών.....	5
Σχετικά με το παρόν εργαλείο	6
1. Η διαδικασία ασύλου και ο ρόλος σας ως επιτρόπου	8
1.1. Τι είναι η διαδικασία ασύλου;.....	8
1.2. Εγγυήσεις για μια δίκαιη και αποτελεσματική διαδικασία	9
Ο ρόλος σας ως επιτρόπου.....	10
2. Έλεγχος διαλογής.....	16
2.1. Τι είναι ο έλεγχος διαλογής;	16
2.2. Έλεγχος διαλογής και ασυνόδευτα παιδιά	16
Ο ρόλος σας ως επιτρόπου.....	17
3. Πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου	21
3.1. Υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας.....	22
Ο ρόλος σας ως επιτρόπου.....	23
3.2. Καταχώριση αίτησης διεθνούς προστασίας.....	24
Ο ρόλος σας ως επιτρόπου.....	26
3.3. Κατάθεση αίτησης διεθνούς προστασίας	27
Ο ρόλος σας ως επιτρόπου.....	29
3.4. Τι συμβαίνει εάν αμφισβητηθεί η ηλικία του παιδιού;.....	31
Ο ρόλος σας ως επιτρόπου.....	32
4. Δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβίωσης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου.....	34
4.1. Συνθήκες υποδοχής.....	34
Ο ρόλος σας ως επιτρόπου.....	36
4.2. Κράτηση μεταναστών	39
Ο ρόλος σας ως επιτρόπου.....	41
5. Στάδιο εξέτασης	42
5.1. Στάδιο εξέτασης του παραδεκτού	42
Ο ρόλος σας ως επιτρόπου.....	45
5.2. Η προσωπική συνέντευξη	45
Ο ρόλος σας ως επιτρόπου.....	47
5.3. Διαδικασία λήψης αποφάσεων και κοινοποίηση.....	51
Ο ρόλος σας ως επιτρόπου.....	53
6. Προσφυγή κατά αρνητικής απόφασης	55
Ο ρόλος σας ως επιτρόπου.....	56
7. Τι μπορείτε να κάνετε όταν κάτι δεν εξελίσσεται όπως αναμενόταν;	58
Παράρτημα 1. Συμπληρωματικές πηγές	61
Κατάλογος διαγραμμάτων	65

Κατάλογος συντομογραφιών

Συντομογραφία	Ορισμός
ΕΥΑΑ	Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο
FRA	Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΚΑΑ	Κανονισμός σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση — Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1347 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
UNHCR	Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες
ΔΣΔΠ	Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού
Κανονισμός για τον έλεγχο διαλογής	Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1356 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/817
ΚΔΑ	Κανονισμός για τις διαδικασίες ασύλου — Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ
ΚΔΑΜ	Κανονισμός για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης — Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013
κράτη μέλη	κράτη μέλη της ΕΕ
Ο Χάρτης	Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΟΑΥ (2024)	Οδηγία για τις απαιτήσεις υποδοχής — Οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία
Χώρες της ΕΕ+	κράτη μέλη της ΕΕ και συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν

Σχετικά με το παρόν εργαλείο

Η νομοθεσία της ΕΕ προβλέπει τον διορισμό εκπροσώπου για τα ασυνόδευτα παιδιά που υποβάλλουν αίτηση για διεθνή προστασία ⁽⁵⁾ και επιτρόπου για τα παιδιά στα οποία έχει χορηγηθεί διεθνής προστασία ⁽⁶⁾. Για να διευκολυνθεί η ανάγνωση, το παρόν εργαλείο χρησιμοποιεί τον όρο «επίτροπος» και για τα δύο πρόσωπα ⁽⁷⁾. Οι επίτροποι θα πρέπει να έχουν τα προσόντα και τον εξοπλισμό που

⁽⁵⁾ Άρθρο 23 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ (ΕΕ L, 2024/1348, 22.5.2024), <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj> (ΚΔΑ).

⁽⁶⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1347 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1347 της 22.5.2024), <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj> (ΚΕΑΑ):
«επίτροπος»: φυσικό πρόσωπο ή οργάνωση που μπορεί, μεταξύ άλλων, να είναι δημόσιος φορέας και που έχει οριστεί από τις αρμόδιες αρχές για να συνδράμει και να εκπροσωπεί ασυνόδευτο ανήλικο και να ενεργεί εξ ονόματός του, κατά περίπτωση, προκειμένου να εξασφαλίζει ότι ο ασυνόδευτος ανήλικος θα μπορεί να επωφελείται από τα δικαιώματα και να συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό, διασφαλίζοντας παράλληλα το μείζον συμφέρον του και τη γενική του ευημερία.

⁽⁷⁾ Ο όρος «εκπρόσωπος» χρησιμοποιείται στον ΚΔΑ, στην οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τον καθορισμό προτύπων για την υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ L, 2024/1346, 22.5.2024), <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj> [OAY (2024)], στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 (ΕΕ L, 2024/1351, 22.5.2024), <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj> (ΚΔΑΜ), στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1356 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/817, (ΕΕ L, 2024/1356, 22.5.2024), <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj> (κανονισμός για τον έλεγχο διαλογής) και στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1358 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή βιομετρικών δεδομένων προκειμένου να εφαρμόζονται αποτελεσματικά οι κανονισμοί (ΕΕ) 2024/1351 και (ΕΕ) 2024/1350 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και η οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου και να ταυτοποιούνται οι παρανόμως διαμένοντες υπήκοοι τρίτων χωρών και οι ανιθαγενείς και σχετικά με αιτήσεις αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπαϊκή Αρχή για σκοπούς επιβολής του νόμου, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1358, 22.5.2024), <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj> (κανονισμός Eurodac III).
Η αιτιολογική σκέψη 25 του κανονισμού για τον έλεγχο διαλογής ορίζει τα εξής: «Θα πρέπει να ορίζεται εκπρόσωπος για να εκπροσωπεί και να επικουρεί τον ασυνόδευτο ανήλικο κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαλογής ή, σε περίπτωση που δεν έχει οριστεί εκπρόσωπος, θα πρέπει να καθοριστεί πρόσωπο καταρτισμένο για τη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος και της συνολικής ευημερίας του ανηλίκου».

Το άρθρο 13 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο του κανονισμού για τον έλεγχο διαλογής διευκρινίζει περαιτέρω τα εξής: «Ο εκπρόσωπος έχει τις δεξιότητες και την εμπειρογνώση που απαιτούνται, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τη μεταχείριση και τις ειδικές ανάγκες των ανηλίκων.»

Παρόμοιες αναφορές υπάρχουν στο άρθρο 23 του ΚΔΑ και στο άρθρο 2 παράγραφος 13 της ΟΑΥ (2024), όπου ορίζονται τα εξής: «εκπρόσωπος»: φυσικό πρόσωπο ή οργάνωση, συμπεριλαμβανομένης δημόσιας αρχής, διορισμένο από τις αρμόδιες αρχές, με τις απαραίτητες δεξιότητες και εμπειρογνώση, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη μεταχείριση και τις ειδικές ανάγκες των ανηλίκων, για να εκπροσωπεί και να συνδράμει ασυνόδευτο ανήλικο και να ενεργεί εξ ονόματος του εν λόγω ασυνόδευτου ανηλίκου, κατά περίπτωση, προκειμένου να διασφαλίζονται το βέλτιστο συμφέρον και η γενική ευημερία του εν λόγω ασυνόδευτου ανηλίκου.

Στο άρθρο 2 παράγραφος 12 του ΚΔΑΜ, ο εκπρόσωπος ορίζεται ως: «πρόσωπο ή οργάνωση που έχει οριστεί από τις αρμόδιες αρχές για να συνδράμει και να εκπροσωπεί ασυνόδευτο ανήλικο σε διαδικασίες που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, ώστε να διασφαλίζει το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και να ασκεί νομική ικανότητα για λογαριασμό του οσάκις είναι αναγκαίο». Ο όρος «επίτροπος» χρησιμοποιείται στο πλαίσιο του ΚΑΑ.

Σύμφωνα με τους αντίστοιχους ορισμούς, οι επίτροποι/εκπρόσωποι έχουν τον ίδιο ρόλο αλλά διαφορετικά καθήκοντα. Ωστόσο, για να διασφαλιστεί η συνέχεια της εκπροσώπησης του ασυνόδευτου ανηλίκου, ο επίτροπος στο πλαίσιο του ΚΑΑ μπορεί να είναι το ίδιο πρόσωπο με τον εκπρόσωπο που έχει οριστεί στο πλαίσιο της ΟΑΥ (2024) και του ΚΔΑ.

χρειάζονται για να αντιμετωπίσουν την ευρεία ποικιλία νόμων και διαδικασιών που ρυθμίζουν το άσυλο, τη μετανάστευση ή άλλα ζητήματα με τα οποία ενδέχεται να χρειαστεί να ασχοληθούν⁽⁸⁾.

Το εργαλείο αυτό έχει ως στόχο να υποστηρίξει τους επιτρόπους, καθώς και τα καταρτισμένα άτομα τα οποία ενεργούν προσωρινά ως επίτροποι των παιδιών, κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαλογής και της διαδικασίας ασύλου. Περιλαμβάνει επισκόπηση της διαδικασίας ελέγχου διαλογής και της διαδικασίας ασύλου με ιδιαίτερη έμφαση στα παιδιά, τις εγγυήσεις στη διαδικασία ασύλου και τον ρόλο σας ως επιτρόπου στα διάφορα στάδια της διαδικασίας ασύλου. Υπάρχει επίσης μια ενότητα σχετικά με όσα πρέπει να γίνουν εάν συμβεί κάτι απροσδόκητο ή εάν αμφισβητείται η ηλικία του αιτούντος.

Το εργαλείο περιέχει πλαίσια με πρακτικές συμβουλές για τους επιτρόπους και περαιτέρω υλικό ανάγνωσης.

Δήλωση αποποίησης ευθύνης

Το παρόν εργαλείο αποτυπώνει το νομικό πλαίσιο του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου, όπως αυτό αναδιαμορφώθηκε στο πλαίσιο του νέου συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο που εγκρίθηκε το 2024. Οι παραπομπές σε προηγούμενες οδηγίες και κανονισμούς έχουν επικαιροποιηθεί αναλόγως. Τα εθνικά μέτρα εφαρμογής ενδέχεται να διευκρινίζουν περαιτέρω ορισμένες διατάξεις. Οι πληροφορίες που περιέχονται στο παρόν εργαλείο έχουν ερευνηθεί, αξιολογηθεί και αναλυθεί με μεγάλη προσοχή. Ωστόσο, το παρόν έγγραφο δεν πρέπει να θεωρείται εξαντλητικό.

Ο παρών οδηγός καταρτίστηκε χωρίς να θίγεται η αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων να παρέχουν δεσμευτικές και έγκυρες ερμηνείες του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, αντίστοιχα. Έπειτα από μια αρχική περίοδο εφαρμογής του συμφώνου, το παρόν έγγραφο ενδέχεται να χρειαστεί επικαιροποίηση, κατά περίπτωση.

⁽⁸⁾ Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στο FRA και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Επιτροπεία για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα — Ένα εγχειρίδιο για την ενίσχυση των συστημάτων επιτροπείας με σκοπό την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών των παιδιών που είναι θύματα εμπορίας*, 26 Ιουνίου 2014 (επικαιριέται δεύτερη έκδοση το 2026), <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care>. Ανατρέξτε, επίσης, στο άρθρο 26 παράγραφος 6 της ΟΑΥ (2024).

1. Η διαδικασία ασύλου και ο ρόλος σας ως επιτρόπου

1.1. Τι είναι η διαδικασία ασύλου;

Η διαδικασία ασύλου είναι η διαδικασία με την οποία τα κράτη μέλη διαπιστώνουν εάν ένα πρόσωπο χρήζει διεθνούς προστασίας.

Στο πλαίσιο της ΕΕ, η διεθνής προστασία (ή το άσυλο) χορηγείται με τη μορφή καθεστώτος πρόσφυγα και καθεστώτος επικουρικής προστασίας⁽⁹⁾. Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με τους ορισμούς των καθεστώτων αυτών, ανατρέξτε στο εργαλείο για τους επιτρόπους σχετικά με την εισαγωγή στη διεθνή προστασία, το οποίο περιλαμβάνεται σε αυτήν τη σειρά⁽¹⁰⁾.

Ανάγκες διεθνούς προστασίας μπορεί να ανακύψουν λόγω κινδύνων δίωξης ή σοβαρής βλάβης στις ακόλουθες περιπτώσεις.

- Γεγονότα που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της παραμονής του παιδιού στη χώρα καταγωγής του.
ή/και
- Γεγονότα που έλαβαν χώρα μετά την αναχώρηση του παιδιού από τη χώρα καταγωγής του, δηλαδή ανάγκες που ανακύπτουν επιτόπου. Στην περίπτωση αυτήν, ανάγκες διεθνούς προστασίας μπορεί να ανακύψουν όταν το άτομο βρίσκεται ήδη στο έδαφος κράτους μέλους.

Η διαδικασία ασύλου μπορεί να χωριστεί σε διάφορα στάδια:

1. πρόσβαση στη διαδικασία·
2. διαδικασία του ΚΔΑΜ, η οποία προσδιορίζει το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης διεθνούς προστασίας·
3. στάδιο εξέτασης·
4. στάδιο προσφυγής.

Το παρόν φυλλάδιο περιγράφει τα στάδια 1, 3 και 4. Η διαδικασία για τον προσδιορισμό των κρατών μελών που θα πρέπει να εξετάσουν μια αίτηση διεθνούς προστασίας εξετάζεται στο EUAA-FRA, *Practical Tool for Guardians – Transnational procedures*, 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/tool-guardians-transnational-procedures-framework-international-protection>.

⁽⁹⁾ Άρθρο 3 σημείο 4 του ΚΔΑ.

⁽¹⁰⁾ EUAA-FRA, *Practical Tool for Guardians – Introduction to international protection*, Ιούνιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/tool-guardians-introduction-international-protection>.

Διάγραμμα 1. Τα βασικά στάδια της διαδικασίας ασύλου**Υπόμνημα**

Μπορντό: Έλεγχος διαλογής

Πράσινο: πρόσβαση στη διαδικασία

Λευκό: Διαδικασία ΚΔΑΜ (κατά περίπτωση)

Μπλε: στάδιο εξέτασης

Κόκκινο: στάδιο προσφυγής (κατά περίπτωση)

1.2. Εγγυήσεις για μια δίκαιη και αποτελεσματική διαδικασία

Κάθε πρόσωπο που φτάνει στην ΕΕ και αιτείται διεθνή προστασία έχει δικαίωμα να εξετάζονται επαρκώς οι ανάγκες του για διεθνή προστασία. Τα άτομα αυτά μπορεί να βρίσκονται σε ιδιαίτερα δύσκολη κατάσταση καθώς είναι σε ξένο περιβάλλον, αντιμετωπίζοντας γλωσσικούς και πολιτισμικούς φραγμούς, καθώς και ψυχολογικά και άλλα εμπόδια. Μπορεί να έχουν υποστεί τραύματα.

Για τους λόγους αυτούς, είναι απαραίτητο να υπάρχουν διαδικαστικές εγγυήσεις για τη διασφάλιση δίκαιης και αποτελεσματικής διαδικασίας ασύλου. Ο ΚΔΑ παρέχει στους αιτούντες διεθνή προστασία συγκεκριμένες διαδικαστικές εγγυήσεις για να υπερβούν αυτά τα εμπόδια.

Ανεξάρτητα από την ηλικία του αιτούντος, οι κύριες αυτές διαδικαστικές εγγυήσεις περιλαμβάνουν τα ακόλουθα.

- Το δικαίωμα του αιτούντος να παραμείνει στο έδαφος έως ότου ληφθεί οριστική απόφαση σχετικά με την αίτησή του, ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με την αρχή της *μη επαναπροώθησης*.
- Εγγυήσεις για την προσωπική συνέντευξη, η οποία πρέπει να διεξάγεται στη γλώσσα που προτιμά ο αιτών ή σε άλλη γλώσσα την οποία κατανοεί και στην οποία μπορεί να επικοινωνήσει με σαφήνεια.
- Το δικαίωμα στην πληροφόρηση: Τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν γενικές πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία ασύλου το συντομότερο δυνατόν.
- Δωρεάν νομικές και διαδικαστικές πληροφορίες προσαρμοσμένες στις ανάγκες του αιτούντος.
- Ο αιτών μπορεί να ζητήσει δωρεάν νομική καθοδήγηση κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας⁽¹⁾, καθώς και δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση κατά τη διαδικασία προσφυγής. Ανάλογα με την εθνική νομοθεσία, ενδέχεται επίσης να παρέχεται δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας⁽²⁾.

⁽¹⁾ Βλ. κεφάλαιο III του ΚΔΑ

⁽²⁾ Άρθρο 15 παράγραφοι 2 και 3 του ΚΔΑ.

- Το δικαίωμα επικοινωνίας με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, καθώς και με άλλες οργανώσεις που παρέχουν νομικές ή άλλες συμβουλές.

Ορισμένοι αιτούντες ενδέχεται να χρήζουν ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων. Αυτό συμβαίνει κυρίως στα παιδιά. Ορισμένα παιδιά μετακινούνται εκτός συνόρων χωρίς τη φροντίδα ενός υπεύθυνου ενήλικα ή μπορεί να μείνουν ασυνόδευτα μετά ή πριν από την είσοδό τους στην ΕΕ. Τα παιδιά που ταξιδεύουν μόνα τους σε άγνωστες χώρες εκτίθενται σε υψηλότερο κίνδυνο βίας, κακοποίησης και παραμέλησης.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου

Ως βασική εγγύηση για τα ασυνόδευτα παιδιά (ή για άτομα που τεκμαίρεται ότι είναι παιδιά, σε περίπτωση αμφιβολίας ως προς την ηλικία τους), πρέπει να διορίζεται ανεξάρτητος και καταρτισμένος επίτροπος το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο εντός δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης. Για την αντιμετώπιση δυσανάλογου αριθμού αιτήσεων που υποβάλλονται από ασυνόδευτα παιδιά, ή σε άλλες εξαιρετικές περιπτώσεις, ο διορισμός εκπροσώπων μπορεί να καθυστερήσει για δέκα εργάσιμες ημέρες ⁽¹³⁾.

Αν, για πρακτικούς λόγους, είναι αδύνατο να οριστεί άμεσα μόνιμος επίτροπος για το παιδί, πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε να οριστεί πρόσωπο που θα εκτελεί προσωρινά τα χρέη του επιτρόπου ⁽¹⁴⁾. Στις περιπτώσεις αυτές, οι προσωρινοί επίτροποι πρέπει να πληρούν τις ίδιες προϋποθέσεις και να έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά (π.χ. ανεξαρτησία) με τους μη προσωρινούς επιτρόπους. Ο επίτροπος θα πρέπει να ενημερώνεται και να εκφράζει την άποψή του για όλες τις πτυχές της διοικητικής διαδικασίας και θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να συνοδεύει το παιδί καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Σχετικές δημοσιεύσεις

FRA, πρόγραμμα εξ αποστάσεως κατάρτισης για επιτρόπους, 2022, <https://e-learning.fra.europa.eu/>.

FRA–Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Επιτροπεία για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα — Ένα εγχειρίδιο για την ενίσχυση των συστημάτων επιτροπείας με σκοπό την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών των παιδιών που είναι θύματα εμπορίας, 26 Ιουνίου 2014 (επίκειται δεύτερη έκδοση το 2026), <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care>.

Αφού διοριστείτε επίτροπος, καθήκον σας είναι να υποστηρίζετε και να προστατεύετε ένα ασυνόδευτο παιδί και να διασφαλίζετε ότι τα δικαιώματα και το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού αποτελούν πάντα προτεραιότητα ⁽¹⁵⁾.

⁽¹³⁾ Άρθρο 27 στοιχείο β) της ΟΑΥ (2024).

⁽¹⁴⁾ Άρθρο 23 παράγραφος 2 στοιχείο α) και αιτιολογική σκέψη 35 του ΚΔΑ.

⁽¹⁵⁾ Άρθρο 2 παράγραφος 13 της ΟΑΥ (2024) και άρθρο 23 παράγραφος 7 και άρθρο 23 παράγραφος 2 στοιχείο α) του ΚΔΑ.

Πρέπει να δίνετε προσοχή σε διάφορες σημαντικές πτυχές για την προστασία του παιδιού καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου: να προάγετε το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, να παρέχετε πληροφορίες κατάλληλες για το παιδί, να ακούτε τις απόψεις του παιδιού, να μεριμνάτε για την ασφάλεια του παιδιού και να σέβεστε την οικογενειακή ενότητα. Ο επίτροπος πρέπει να εξασφαλίζει την παροχή πληροφοριών προσαρμοσμένων στα παιδιά, καθώς και την πρόσβαση σε δωρεάν νομική καθοδήγηση και νομική συνδρομή.

Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού

Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού είναι δικαίωμα, αρχή και κανόνας διαδικασίας που αναγνωρίζεται από το διεθνές και το ευρωπαϊκό δίκαιο. Αποτελεί τη βάση για όλες τις αποφάσεις που αφορούν τα παιδιά στο πλαίσιο της μετανάστευσης. Στόχος του είναι να διασφαλίσει την ανάπτυξη του παιδιού και την πλήρη απόλαυση όλων των δικαιωμάτων που ορίζονται στη Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού (ΔΣΔΠ) ⁽¹⁶⁾.

Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι εσείς ως επίτροπος και όλοι οι άλλοι φορείς πρέπει να αξιολογήσετε τις ατομικές και ειδικές περιστάσεις και ανάγκες του παιδιού. Η αξιολόγηση αυτή πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε όλες τις ενέργειες και τις αποφάσεις που επηρεάζουν το παιδί, είτε βραχυπρόθεσμα, είτε μεσοπρόθεσμα, είτε μακροπρόθεσμα. Η αξιολόγηση θα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον τις ακόλουθες πτυχές: τις απόψεις του παιδιού, την ταυτότητα του παιδιού, το οικογενειακό περιβάλλον και τις οικογενειακές σχέσεις, τις ανάγκες φροντίδας, προστασίας και ασφάλειας, πιθανές πρόσθετες ευαλωτότητες και τις πτυχές υγείας και εκπαίδευσης.

Οι εκτιμήσεις βέλτιστου συμφέροντος θα πρέπει να διενεργούνται σε τακτική βάση, ώστε οι αρχές να λαμβάνουν υπόψη την εξέλιξη και την ανάπτυξη του παιδιού και τυχόν αλλαγές στις συνθήκες ή τις απόψεις του. Σημαντικές αποφάσεις σχετικά με το παιδί θα πρέπει επίσης να εξηγούν τον τρόπο με τον οποίο ελήφθη υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και πώς αυτό καθόρισε την απόφαση.

Ως επίτροπος, θα πρέπει να διασφαλίζετε ότι οι αρμόδιες αρχές εκτιμούν και λαμβάνουν υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, σε συνεννόηση με εσάς και με το παιδί, σε τακτική βάση. Πρέπει να διατηρείτε στενή επαφή με το παιδί και να ενημερώνετε τις αρχές για οποιαδήποτε εξέλιξη που θα απαιτούσε νέα απόφαση ή αλλαγή προσέγγισης.

Σχετικές δημοσιεύσεις

ΕΥΑΑ, Πρακτικός οδηγός σχετικά με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας, Μάρτιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-best-interests-child-international-protection>.

⁽¹⁶⁾ Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, 20 Νοεμβρίου 1989, Ηνωμένα Έθνη, Συλλογή Συνθηκών, τόμος 1577, σ. 3, <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>.

Παροχή πληροφοριών

Ανά πάσα στιγμή, το παιδί έχει δικαίωμα να ζητά, να λαμβάνει και να κοινοποιεί πληροφορίες που κατοχυρώνονται στον ΚΔΑ ⁽¹⁷⁾ και στην ΟΑΥ 2024 ⁽¹⁸⁾. Οι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται σε γλώσσα και με τρόπο που κατανοεί το παιδί. Η παροχή πληροφοριών στο παιδί αποτελεί ευθύνη όλων των φορέων που έρχονται σε επαφή με το παιδί. Το παιδί ενδέχεται να μη λαμβάνει επαρκείς πληροφορίες ή να μην τις έχει κατανοήσει σωστά ή να τις έχει ξεχάσει. Ως επιτροπος, είστε υπεύθυνος για την παροχή πληροφοριών καθώς και για τη διασφάλιση ότι το παιδί λαμβάνει τις κατάλληλες πληροφορίες από άλλους φορείς.

Τα παιδιά πρέπει να ενημερώνονται με τρόπο που διασφαλίζει ότι κατανοούν τη φύση και τον σκοπό των διαδικασιών στις οποίες συμμετέχουν, πώς αυτές σχετίζονται με την κατάσταση τους, τις επιλογές τους, τα πιθανά αποτελέσματα και τι σημαίνουν για αυτά. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να μεταδίδονται με εξηγήσεις φιλικές προς τα παιδιά, που λαμβάνουν υπόψη το φύλο και την ηλικία, κατάλληλες για το συγκεκριμένο πλαίσιο, σε γλώσσα που το παιδί μπορεί να κατανοήσει. Αυτό επιτρέπει στο παιδί να συμμετέχει έχοντας πλήρη ενημέρωση.

Στο παιδί θα πρέπει να παρέχεται διερμηνεία όποτε χρειάζεται. Ει δυνατόν, ο διερμηνέας θα πρέπει να διαθέτει εμπειρία στη διερμηνεία για παιδιά.

Οι ιδιαίτερες περιστάσεις, όπως η ηλικία, η ωριμότητα, οι πιθανές διατομεακές ευαλωτότητες ή το πολιτισμικό υπόβαθρο ενός παιδιού επηρεάζουν την ικανότητά του να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες. Ένα παιδί μπορεί να μην είναι σε θέση να διαβάσει ή να μην έχει την υπομονή να συγκεντρωθεί σε γραπτό κείμενο. Παρέχετε πληροφορίες σε διαχειρίσιμες ποσότητες, χρησιμοποιείτε απλό λεξιλόγιο, κινούμενα σχέδια και εικονογράμματα και ελαχιστοποιείτε το μήκος του κειμένου.

Σχετικές δημοσιεύσεις

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. EUAA, *Practical Guide on Information Provision – Access to the asylum procedure*, 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/information-provision-asylum-procedure-practical-guide>.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την παροχή νομικής καθοδήγησης, βλ. EUAA, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με την παροχή δωρεάν νομική καθοδήγηση*, Οκτώβριος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-free-legal-counselling>.

Ακρόαση της γνώμης του παιδιού και συμμετοχή του παιδιού

Το παιδί έχει δικαίωμα να εκφράζει την άποψη και τη γνώμη του, είτε αυτοπροσώπως είτε μέσω εσάς ως επιτρόπου του. Οι συνεντεύξεις θα πρέπει να διεξάγονται πάντα σε ασφαλές,

⁽¹⁷⁾ Άρθρο 23 παράγραφος 6 στοιχείο α) και άρθρο 23 παράγραφος 8 στοιχείο α) του ΚΔΑ.

⁽¹⁸⁾ Άρθρο 5 της ΟΑΥ (2024).

εμπιστευτικό, άνετο και φιλικό προς τα παιδιά περιβάλλον, σε κατάλληλους χώρους που συμβάλλουν στην οικοδόμηση σχέσης εμπιστοσύνης με το παιδί. Οι απόψεις και οι επιθυμίες του παιδιού θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε συνάρτηση με την ηλικία και την ωριμότητά του.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου είναι επίσης να υποστηρίζετε τις απόψεις του παιδιού και να εγγυάστε ότι οι αρχές λαμβάνουν υπόψη τις απόψεις αυτές. Το δικαίωμα του παιδιού να εκφράζει τη γνώμη του δεν θα πρέπει να περιορίζεται μόνο στο πλαίσιο της προσωπικής συνέντευξης. Οι αρχές θα πρέπει να δίνουν προσοχή στις απόψεις, τις ανάγκες και τη γνώμη του παιδιού ακόμη και εκτός του πλαισίου των πιο επίσημων συνεντεύξεων.

Διασφάλιση της ασφάλειας του παιδιού

Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου, τα παιδιά πρέπει να χαίρουν προστασίας από κάθε μορφή βίας, κακοποίησης, παραμέλησης και εκμετάλλευσης. Οι υπάλληλοι των υπηρεσιών ασύλου και υποδοχής πρέπει να λαμβάνουν υπόψη πιθανές ενδείξεις ευαλωτότητας και κινδύνων και να βρίσκονται σε εγρήγορση σε σχέση με αυτές, με σκοπό την ασφάλεια του παιδιού. Ως επίτροπος, θα πρέπει να συλλέγετε πληροφορίες σχετικά με την ευημερία του παιδιού και τυχόν ανησυχίες για την προστασία ή την ασφάλεια. Στην πράξη, για να συλλέξετε τέτοιες πληροφορίες, θα πρέπει να είστε διαθέσιμοι και σε τακτική επικοινωνία με το παιδί, καθώς και με τις αρχές και άλλους εμπλεκόμενους επαγγελματίες, όπως κοινωνικούς λειτουργούς, υπαλλήλους υποδοχής, εκπαιδευτικούς, ιατρούς, και να δίνετε τη δέουσα βαρύτητα στις πληροφορίες που λαμβάνετε.

Έχετε υπόψη τους πιθανούς κινδύνους για το παιδί, όπως η πιθανότητα το παιδί να συναντήσει άτομα που μπορεί να το έχουν ήδη εκθέσει ή θα μπορούσαν ενδεχομένως να το εκθέσουν σε κακοποίηση, βλάβη ή εμπορία ανθρώπων. Εάν αντιληφθείτε μια αξιόπιστη απειλή όπως αυτή, είναι επιτακτική ανάγκη να ενημερώσετε αμέσως τον εντεταλμένο υπάλληλο των αρμόδιων αρχών. Ωστόσο, είναι ζωτικής σημασίας οι αρχές να επιδεικνύουν σύνεση κατά την αξιολόγηση της κατάστασης, προκειμένου να αποτρέψουν οποιαδήποτε βλάβη στο παιδί.

Πρακτική συμβουλή

Πιθανές ενέργειες του επιτρόπου σε σχέση με την ασφάλεια του παιδιού.

- Να ενημερώσει το παιδί σχετικά με τα υφιστάμενα μέτρα προστασίας που θα μπορούσαν να ληφθούν.
- Να βεβαιωθεί ότι οι αρχές αξιολογούν συνεχώς τους κινδύνους για το παιδί. Να αναλαμβάνει ενεργό ρόλο στην υποστήριξη του παιδιού στις αλληλεπιδράσεις του με τις αρμόδιες αρχές και τους υπαλλήλους των αρχών επιβολής του νόμου.
- Να ενημερώνει αμέσως τις αρμόδιες αρχές εάν έχει νέες πληροφορίες σχετικά με την ασφάλεια του παιδιού, ιδίως εάν θεωρεί ότι το παιδί μπορεί να κινδυνεύει.

- Σε περίπτωση εξαφάνισης, να διασφαλίζει ότι οι αρμόδιες αρχές ειδοποιούνται αμέσως, καταχωρίζουν πληροφορίες σχετικά με το αγνοούμενο παιδί στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν και ότι καταβάλλονται προσπάθειες για να βρεθεί το παιδί.
- Να υπενθυμίζει τακτικά σε όλες τις εμπλεκόμενες αρχές να μην κοινοποιούν πληροφορίες σχετικά με το καθεστώς του παιδιού ως αιτούντος διεθνή προστασία.

Να σέβεται την οικογενειακή ενότητα και να προβαίνει στον εντοπισμό της οικογένειας.

Σύμφωνα με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα του ασύλου, μία από τις κύριες αρμοδιότητες των κρατών μελών είναι να εντοπίσουν τα μέλη της οικογένειας του παιδιού και να επανενώσουν το παιδί με τα μέλη της οικογένειάς του όταν διαπιστωθεί ότι είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του ⁽¹⁹⁾. Μπορούν να εφαρμοστούν κριτήρια οικογενειακής επανένωσης από τον ΚΔΑΜ και τα κράτη μέλη πρέπει να εντοπίσουν άμεσα τα μέλη της οικογένειας ασυνόδευτων παιδιών, διασφαλίζοντας ότι δίνεται προτεραιότητα στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ⁽²⁰⁾. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η εύρεση της οικογένειας δεν οδηγεί αυτόματα στην επανένωση της οικογένειας.

Ο εντοπισμός της οικογένειας έχει τρεις κύριους στόχους:

1. να βρεθούν πληροφορίες για τα μέλη της οικογένειας του παιδιού ή τους πρώην υπεύθυνους για την επιμέλειά του και να γίνει γνωστό πού βρίσκονται.
2. να βοηθηθεί το παιδί στην αποκατάσταση των οικογενειακών σχέσεων, εφόσον αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του.
3. να διευκολυνθεί η επανένωση του παιδιού με μέλη της οικογένειάς του στη χώρα υποδοχής, σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ ή σε συνδεδεμένη χώρα Σένγκεν (χώρα της ΕΕ+) ⁽²¹⁾, σε τρίτη χώρα ή στη χώρα καταγωγής του, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ⁽²²⁾.

Στην περίπτωση παιδιών που ταξιδεύουν με συγγενικά μέλη της οικογένειάς τους εκτός από τους γονείς ή τους νόμιμους επιτρόπους τους (γνωστά ως χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά), πρέπει επίσης να επαληθεύονται και να αξιολογούνται οι οικογενειακοί δεσμοί

⁽¹⁹⁾ Αιτιολογική σκέψη 53 του ΚΔΑΜ και άρθρο 27 παράγραφος 10 της ΟΑΥ (2024).

⁽²⁰⁾ Άρθρο 27 παράγραφος 10 της ΟΑΥ (2024) και άρθρο 23 του ΚΔΑΜ.

⁽²¹⁾ Τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ και η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, η Νορβηγία και η Ελβετία.

⁽²²⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 22 της ΔΣΔΠ: «το δικαίωμα εντοπισμού των γονέων ή άλλων μελών της οικογένειας κάθε παιδιού πρόσφυγα προκειμένου να συλλεχθούν οι απαραίτητες πληροφορίες για την επανένωση με την οικογένειά του» και το άρθρο 10 παράγραφος 3, στοιχείο α) της οδηγίας 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ης Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης (ΕΕ L 251 της 3.10.2003), <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/86/oj>, το οποίο προβλέπει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να επιτρέπουν την είσοδο και τη διαμονή των εξ αίματος πρώτου βαθμού ανιόντων του χωρίς να εφαρμόζουν όρους, και του νόμιμου επιτρόπου του ή άλλου μέλους της οικογένειάς του, εφόσον ο ανήλικος πρόσφυγας δεν έχει εξ αίματος ανιόντες ή αυτοί δεν μπορούν να εντοπιστούν.

με τους εν λόγω ενήλικες που τα συνοδεύουν. Εντοπισμός της οικογένειας θα πρέπει επίσης να πραγματοποιείται για τα χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά, προκειμένου να γίνει κατανοητό πού βρίσκονται οι γονείς/νόμιμοι επίτροποι.

Ως επίτροπος, θα πρέπει να υποστηρίξετε τις αρχές και το παιδί στη διαδικασία αυτήν. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να ενημερώσετε το παιδί σχετικά με τον σκοπό του εντοπισμού της οικογένειας, καθώς και να ζητήσετε και να ακούσετε τις απόψεις του παιδιού. Θα πρέπει να διευκολύνετε την ανταλλαγή πληροφοριών με τις αρχές για να αναπτυχθούν επαφές με την οικογένεια. Μπορείτε επίσης να υποστηρίξετε το παιδί όταν έρχεται σε επαφή με την οικογένεια και, αν χρειαστεί, να το συνοδεύσετε σε δύσκολες αποφάσεις ή συζητήσεις σε σχέση με την οικογένεια.

Πρακτική συμβουλή

Ως επίτροπος, διαδραματίζετε σημαντικό ρόλο στον εντοπισμό της οικογένειας. Λάβετε υπόψη τα παρακάτω:

- τα ασυνόδευτα παιδιά μπορεί να μην επιθυμούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους και θα μπορούσαν να ερμηνεύσουν την έναρξη της διαδικασίας εντοπισμού της οικογένειας ως ένα βήμα για την επιστροφή τους στη χώρα καταγωγής τους· ορισμένες φορές μπορεί να δεχθούν πιέσεις από την οικογένειά τους για να παραμείνουν.
- τα παιδιά μπορεί να έχουν πραγματικούς και βάσιμους φόβους όσον αφορά τον εντοπισμό της οικογένειάς τους και μπορεί να πιστεύουν ότι ο εντοπισμός της οικογένειας ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο τα ίδια ή την οικογένειά τους.
- οι επίτροποι θα πρέπει να υποστηρίζουν το παιδί ώστε να διασφαλιστεί ότι ο εντοπισμός της οικογένειας και τελικά η οικογενειακή επανένωση πραγματοποιείται προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του παιδιού και διευκολύνοντας την ανταλλαγή πληροφοριών με τις αρχές.

Σχετικές δημοσιεύσεις

ΕΥΑΑ, Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας, Μέρος I – Αρχές και πρακτικές σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας στην ΕΕ+ και σε τρίτες χώρες, Απρίλιος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-family-tracing-part-i-principles-practices>.

ΕΥΑΑ, Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας, Μέρος II – Εντοπισμός και ταυτοποίηση μελών της οικογένειας στο πλαίσιο του κανονισμού για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης, Απρίλιος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-family-tracing-part-ii-tracing-AMMR>.

2. Έλεγχος διαλογής

2.1. Τι είναι ο έλεγχος διαλογής;

Το νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο θεσπίζει υποχρεωτικό έλεγχο στα εξωτερικά σύνορα. Εφαρμόζεται σε πρόσωπα που έχουν διέλθει τα εξωτερικά σύνορα παράνομα, σε πρόσωπα που έχουν υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας κατά τη διάρκεια συννοριακών ελέγχων και σε πρόσωπα που αποβιβάστηκαν κατόπιν επιχείρησης έρευνας και διάσωσης. Ο έλεγχος διαλογής εφαρμόζεται επίσης εντός του εδάφους σε πρόσωπα που διαμένουν παράνομα σε ένα κράτος μέλος, τα οποία διέσχισαν ένα εξωτερικό σύνορο παράνομα για να εισέλθουν στο εν λόγω κράτος μέλος και τα οποία δεν έχουν υποβληθεί προηγουμένως σε έλεγχο διαλογής από άλλο κράτος μέλος. Το στάδιο αυτό ρυθμίζεται από τον κανονισμό για τον έλεγχο διαλογής.

Ο έλεγχος διαλογής δεν αποτελεί ακόμη εξέταση της αίτησης ασύλου. Σκοπός του ελέγχου διαλογής είναι η ταχεία εξακρίβωση της ταυτότητας του ατόμου, η διενέργεια ελέγχων ασφαλείας, η πραγματοποίηση προκαταρκτικών ιατρικών ελέγχων και αξιολογήσεων της ευαλωτότητας, η συλλογή βιομετρικών δεδομένων, η συμπλήρωση ενός εντύπου ελέγχου διαλογής και η παραπομπή στις αρμόδιες αρχές για τις επακόλουθες διαδικασίες (άσυλο/μετεγκατάσταση/επιστροφή). Ο έλεγχος διαλογής πρέπει να ολοκληρωθεί εντός επτά ημερών (τριών ημερών, εάν το παιδί συλληφθεί εντός του εδάφους) ⁽²³⁾.

Για τα παιδιά, ο έλεγχος διαλογής είναι μια ιδιαίτερα ευαίσθητη στιγμή. Είναι συχνά η πρώτη δομημένη επαφή με τις αρχές και ενδέχεται να πραγματοποιηθεί λίγο μετά την άφιξη, όταν το παιδί είναι κουρασμένο, αποπροσανατολισμένο ή αναστατωμένο.

2.2. Έλεγχος διαλογής και ασυνόδευτα παιδιά

Όταν ένα παιδί χαρακτηριστεί ως ασυνόδευτο, εφαρμόζονται αμέσως συγκεκριμένα μέτρα προστασίας. Οι αρχές πρέπει να ενημερώσουν τις υπηρεσίες προστασίας των παιδιών και να διασφαλίσουν τον άμεσο διορισμό επιτρόπου. Εάν δεν έχει οριστεί ακόμη μόνιμος επίτροπος, πρέπει να διοριστεί ένα κατάλληλα καταρτισμένο πρόσωπο για να ενεργεί προσωρινά ως επίτροπος κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαλογής ⁽²⁴⁾.

Σε περιπτώσεις μεγάλου αριθμού αφίξεων ή υλικοτεχνικών περιορισμών, ενδέχεται να μη διοριστεί αμέσως μόνιμος επίτροπος. Σε αυτές τις περιπτώσεις, πρέπει να οριστεί ένα κατάλληλο πρόσωπο για να ενεργεί προσωρινά ως επίτροπος. Το πρόσωπο αυτό πρέπει να

⁽²³⁾ Άρθρο 8 του κανονισμού για τον έλεγχο διαλογής.

⁽²⁴⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 3 του κανονισμού για τον έλεγχο διαλογής.

είναι ανεξάρτητο, να διαθέτει τα απαραίτητα προσόντα και να είναι σε θέση να προασπίζει το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαλογής.

Ο προσωρινός διορισμός δεν μειώνει το επίπεδο προστασίας που οφείλεται στο παιδί. Το πρόσωπο που είναι κατάλληλα καταρτισμένο για να ενεργεί προσωρινά ως επίτροπος κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαλογής έχει την ίδια βασική ευθύνη να συνδράμει, να εκπροσωπεί και να ενεργεί προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, έως ότου διοριστεί επίσημα επίτροπος, κάτι που πρέπει να συμβεί το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο δεκαπέντε εργάσιμες ημέρες από την υποβολή της αίτησης δυνάμει της ΟΑΥ (2024).

Αυτό το πρόσωπο που είναι κατάλληλα καταρτισμένο για να ενεργεί προσωρινά ως επίτροπος είναι υπεύθυνο για την προστασία του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, την παροχή βοήθειας και υποστήριξης στο παιδί κατά τη διάρκεια των αλληλεπιδράσεων με τις αρχές και τη διασφάλιση ότι το παιδί κατανοεί τι συμβαίνει. Ο διορισμός ενός τέτοιου προσώπου αποτελεί ουσιαστική διαδικαστική εγγύηση και στόχος του είναι να διασφαλιστεί ότι το παιδί δεν θα μείνει μόνο του κατά τη διάρκεια αυτού του αρχικού και συχνά πολύπλοκου σταδίου. Εάν οριστείτε αρχικά ως κατάλληλα καταρτισμένο πρόσωπο για να ενεργήσετε προσωρινά ως επίτροπος και στη συνέχεια αντικατασταθείτε από έναν επίσημο επίτροπο, η σωστή τεκμηρίωση και η ομαλή παράδοση των καθηκόντων είναι απαραίτητες για να διασφαλιστεί η συνέχεια της προστασίας και της υποστήριξης του παιδιού.

Εάν διοριστείτε μόνο μετά τον έλεγχο διαλογής, θα πρέπει ούτως ή άλλως να ζητήσετε πρόσβαση στο έντυπο ελέγχου διαλογής και, όπου κρίνεται απαραίτητο, να υποβάλετε διευκρινίσεις ή συμπληρωματικές πληροφορίες, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια της προστασίας.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου

Ενδέχεται να συμμετάσχετε είτε κατά τη διάρκεια είτε λίγο μετά τον έλεγχο διαλογής. Και στις δύο περιπτώσεις, ο ρόλος σας είναι καθοριστικός. Μπορεί να μην έχετε διοριστεί ακόμη επίσημα ως επίτροπος, αλλά είστε ένα πρόσωπο κατάλληλα καταρτισμένο ώστε να προασπίζει το βέλτιστο συμφέρον και τη γενική ευημερία του παιδιού, ενεργώντας με την ιδιότητα αυτήν έως ότου διοριστεί επίσημα επίτροπος.

Εάν έχετε διοριστεί κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαλογής, πρέπει να διασφαλίσετε ότι το παιδί λαμβάνει πληροφορίες σε γλώσσα και με τρόπο που κατανοεί. Το παιδί πρέπει να ενημερωθεί με σαφή τρόπο ότι ο έλεγχος διαλογής δεν αποτελεί ακόμη απόφαση για το άσυλο, αλλά ένα προκαταρκτικό στάδιο που καθορίζει τα επόμενα βήματα. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί ότι το παιδί αισθάνεται ασφαλές, ότι οι ευαλωτότητές του έχουν εντοπιστεί σωστά και ότι τυχόν ενδείξεις δυσφορίας, τραύματος ή κινδύνου κοινοποιούνται στις αρμόδιες αρχές. Είναι σημαντικό, όπου είναι δυνατόν, να διασφαλίζεται η συνέχεια μεταξύ του προσωρινού επιτρόπου ή του κατάλληλα καταρτισμένου προσώπου και του επίσημα διορισμένου επιτρόπου, ώστε το παιδί να μην υποχρεούται να διηγηθεί επανειλημμένα τις εμπειρίες του και να μπορεί να διατηρήσει την εμπιστοσύνη στην παρεχόμενη υποστήριξη.

Ως επίτροπος, θα πρέπει να αντιμετωπίζετε τον έλεγχο διαλογής ως μια κρίσιμη στιγμή για την προστασία του παιδιού, καθώς συχνά αποτελεί την πρώτη φορά που οι αρχές αξιολογούν επίσημα την κατάσταση του παιδιού και την καταγράφουν γραπτώς. Ακόμη και αν το παιδί δεν είναι ακόμα έτοιμο να μιλήσει ανοιχτά, ο έλεγχος διαλογής θα πρέπει να εντοπίζει ενδείξεις ευαλωτότητας, για παράδειγμα, ενδείξεις εμπορίας ανθρώπων ή εκμετάλλευσης, έκθεση σε βία, συμπτώματα τραύματος, επείγουσες ανάγκες υγείας, αναπηρία, εγκυμοσύνη ή οποιονδήποτε άλλο παράγοντα που θα μπορούσε να επηρεάσει την ασφάλεια του παιδιού και την ικανότητά του να συμμετέχει με ουσιαστικό τρόπο στις διαδικασίες. Ο ρόλος σας είναι να συμβάλλετε ώστε αυτά τα στοιχεία να μην παραβλεφθούν, να μην υποβαθμιστούν ή να μην παρερμηνευθούν. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να βρίσκεστε κοντά στο παιδί, να παρατηρείτε την κατάστασή του και τη συμπεριφορά του, να του θέτετε απλές και διακριτικές ερωτήσεις και, όταν υπάρχουν ανησυχίες, να τις γνωστοποιείτε αμέσως στις αρμόδιες αρχές και να ζητάτε την παραπομπή του σε εξειδικευμένες υπηρεσίες.

Θα πρέπει επίσης να δώσετε ιδιαίτερη προσοχή στα στοιχεία που αναγράφονται στο έντυπο ελέγχου διαλογής, καθώς το έγγραφο αυτό θα συνοδεύει το παιδί κατά τη διάρκεια των επόμενων διαδικαστικών σταδίων (υποδοχή και άσυλο). Εάν οι πληροφορίες είναι ελλιπείς ή έχουν καταγραφεί ανακριβώς, αυτό μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στη συνέχεια, για παράδειγμα οδηγώντας σε ακατάλληλη διαδικαστική πορεία, ανεπαρκείς συνθήκες υποδοχής ή υποτίμηση των κινδύνων που σχετίζονται με την προστασία. Έχετε το δικαίωμα να δείτε τις πληροφορίες που περιέχονται στο έντυπο ελέγχου διαλογής ⁽²⁵⁾. Θα πρέπει να ζητήσετε διορθώσεις όπου χρειάζεται και να βεβαιωθείτε ότι τα σημαντικά στοιχεία προστασίας αποτυπώνονται με σαφήνεια. Εάν είστε καταρτισμένο πρόσωπο που ενεργεί προσωρινά ως επίτροπος για τη φροντίδα του παιδιού, μεριμνήστε, μόλις διοριστεί επίτροπος, ώστε να μεταβιβάσετε όλες τις σχετικές πληροφορίες και να παραδώσετε την υπόθεση με τον κατάλληλο τρόπο.

Η διαδικασία ασύλου στα σύνορα

Η διαδικασία ασύλου στα σύνορα ρυθμίζεται από τον ΚΔΑ. Πρόκειται για μια διαδικασία που διεξάγεται στα εξωτερικά σύνορα ή κοντά σε αυτά, η οποία αποσκοπεί στην εξέταση ορισμένων αιτήσεων διεθνούς προστασίας εντός συντομότερης προθεσμίας (εντός 12 εβδομάδων ή 16 εβδομάδων σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης). Οι αιτούντες που υπόκεινται στη διαδικασία στα σύνορα δεν έχουν το δικαίωμα να εισέλθουν στο έδαφος ενός κράτους μέλους. Κατά τη διάρκεια της εξέτασης, ο αιτών απαιτείται να διαμένει σε συγκεκριμένο τόπο, στα εξωτερικά σύνορα ή σε ζώνες διέλευσης, ή κοντά σε αυτά, ή σε άλλες καθορισμένες τοποθεσίες εντός του εδάφους. Εάν δεν ληφθεί απόφαση εντός της προθεσμίας των 12 εβδομάδων, θα επιτρέπεται στους αιτούντες η είσοδος στο έδαφος του κράτους μέλους.

Η διαδικασία στα σύνορα ακολουθεί τα ίδια βασικά στάδια με την τακτική διαδικασία ασύλου (καταχώριση, προσωπική συνέντευξη, εξέταση και απόφαση), αλλά εντός συντομότερου χρονικού πλαισίου. Εάν μια αίτηση απορριφθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας στα σύνορα, μπορεί να ακολουθήσει αμέσως διαδικασία επιστροφής.

⁽²⁵⁾ Αιτιολογική σκέψη 33 και άρθρο 17 παράγραφος 3 του κανονισμού για τον έλεγχο διαλογής.

Λόγω του περιορισμένου χρονικού πλαισίου και της διεξαγωγής της στα σύνορα ή κοντά σε αυτά, η διαδικασία αυτή απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή στις διαδικαστικές εγγυήσεις, ιδίως όταν πρόκειται για παιδιά.

Κατά γενικό κανόνα, τα ασυνόδευτα παιδιά εξαιρούνται από τη διαδικασία στα σύνορα. Μόνο σε περιορισμένες και εξαιρετικές περιπτώσεις εφαρμόζεται υποχρεωτικά σε ασυνόδευτα παιδιά: όταν το παιδί αποτελεί κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη του κράτους μέλους.

Τι συμβαίνει εάν αμφισβητηθεί η ηλικία του παιδιού;

Εάν υπάρχουν αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του παιδιού, πρέπει να εφαρμόζεται το τεκμήριο της ανηλικότητας έως ότου ολοκληρωθεί η εκτίμηση της ηλικίας ⁽²⁶⁾. Κάθε εκτίμηση της ηλικίας πρέπει να σέβεται την αξιοπρέπεια του παιδιού, να διενεργείται με όσο το δυνατόν λιγότερο επεμβατικές μεθόδους και να λαμβάνει υπόψη τη σωματική και ψυχολογική ανάπτυξη του παιδιού. Οι ασυνέπειες στις δηλώσεις ενός παιδιού σχετικά με την ηλικία του δεν πρέπει να θεωρούνται καθοριστικές, καθώς ενδέχεται να οφείλονται σε τραυματική εμπειρία, πολιτισμικές διαφορές ή περιορισμένη κατανόηση της χρονολογικής ηλικίας.

Όταν αμφισβητείται η ηλικία του παιδιού και το παιδί εμπίπτει σε κατηγορίες που κανονικά θα ενεργοποιούσαν την υποχρεωτική διαδικασία στα σύνορα, ενδέχεται να πραγματοποιηθεί προσωρινή υπαγωγή στη διαδικασία στα σύνορα, ενώ διενεργείται η εκτίμηση της ηλικίας. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, το παιδί πρέπει να επωφελείται από όλες τις εγγυήσεις που ισχύουν για τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων της κατάλληλης στέγασης, της πρόσβασης στη φροντίδα και του διορισμού επιτρόπου. Εάν δεν μπορούν να παρασχεθούν επαρκείς εγγυήσεις κατά τη διαδικασία στα σύνορα, το παιδί θα πρέπει να υπάγεται εκ νέου στην τακτική διαδικασία αμέσως.

Σχετικές δημοσιεύσεις

ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός για τη διαδικασία ασύλου στα σύνορα*, Μάρτιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-asylum-border-procedure>.

ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον υπολογισμό της ηλικίας*, Νοέμβριος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-age-assessment-0>.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου στη διαδικασία στα σύνορα

Εάν ένα παιδί υπαχθεί στη διαδικασία στα σύνορα, ο ρόλος σας αποκτά ιδιαίτερη σημασία λόγω των σύντομων προθεσμιών. Τα ταχύτερα χρονοδιαγράμματα των διαδικασιών στα σύνορα μπορεί να δυσκολέψουν το παιδί να αποκτήσει εμπιστοσύνη, να γνωστοποιήσει ευαίσθητες εμπειρίες του και να συμμετάσχει ουσιαστικά στη διαδικασία. Επομένως,

⁽²⁶⁾ Άρθρο 25 του ΚΔΑ.

απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή ώστε να δημιουργηθεί εξαρχής ένας ασφαλής και υποστηρικτικός χώρος.

Θα πρέπει πρώτα να εξακριβώσετε αν η υπαγωγή στη διαδικασία στα σύνορα είναι νομικά δικαιολογημένη και αν πρέπει να ισχύει η εξαίρεση για τα ασυνόδευτα παιδιά. Εάν θεωρείτε ότι το παιδί έχει υπαχθεί εσφαλμένα στη διαδικασία στα σύνορα, θα πρέπει να το επισημάνετε αμέσως στην αρμόδια αρχή.

Δεδομένου του ταχύτερου χρονοδιαγράμματος, η προετοιμασία για την προσωπική συνέντευξη πρέπει να πραγματοποιείται χωρίς καθυστέρηση. Το παιδί πρέπει να κατανοήσει τον σκοπό της συνέντευξης, ποιοι θα παρευρεθούν και τι είδους ερωτήσεις ενδέχεται να του τεθούν. Είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι η διερμηνεία είναι επαρκής και ότι ο υπεύθυνος της συνέντευξης διαθέτει τις απαραίτητες δεξιότητες για να επικοινωνεί με τα παιδιά με τρόπο φιλικό προς τα παιδιά που λαμβάνει υπόψη τις τραυματικές εμπειρίες.

Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, θα πρέπει να αξιολογείτε συνεχώς κατά πόσον ο ταχύς ρυθμός επηρεάζει την ικανότητα του παιδιού να συμμετέχει ουσιαστικά. Ενδείξεις δυσφορίας, σύγχυσης ή εκ νέου τραυματισμού θα πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη. Εάν είναι απαραίτητο, μπορείτε να ζητήσετε προσαρμογές, παραπομπές σε εξειδικευμένες υπηρεσίες ή επανεξέταση της διαδικαστικής πορείας, εάν αυτή κρίνεται ασύμβατη με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Σε περίπτωση αρνητικής απόφασης, βεβαιωθείτε ότι το παιδί έχει πραγματική πρόσβαση σε δωρεάν νομική συνδρομή και ότι τυχόν προσφυγή ασκείται εντός της ισχύουσας προθεσμίας, εφόσον αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Οι συνέπειες της απόφασης και της διαδικασίας προσφυγής πρέπει να επεξηγηθούν με σαφήνεια στο παιδί, με τρόπο που μπορεί να κατανοήσει.

3. Πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου

Η υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα κάθε παιδιού. Θα πρέπει να παρέχεται συνδρομή στο παιδί προκειμένου να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση για την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας ⁽²⁷⁾. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να παρέχονται εκ των προτέρων πληροφορίες κατάλληλες για την ηλικία, το φύλο και τον πολιτισμό του παιδιού. Οι απόψεις του παιδιού σχετικά με την υποβολή αίτησης για διεθνή προστασία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ανάλογα με την ηλικία και τη ωριμότητά του.

Στο πλαίσιο του ρόλου σας ως επιτρόπου, θα πρέπει να υποστηρίξετε τα παιδιά στη διαδικασία ασύλου από το πρώτο στάδιο. Θα πρέπει να διοριστεί επίτροπος το συντομότερο δυνατόν, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι λαμβάνεται εξαρχής υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Ωστόσο, είναι πιθανό να αρχίσετε να συμμετέχετε στη διαδικασία αυτήν κατά τη διάρκειά της. Αυτό ισχύει ιδίως όταν το παιδί έχει εκφράσει τη βούλησή του να υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας κατά τη διέλευση των συνόρων ή κατά την αποβίβαση και, επομένως, προτού οι αρμόδιες αρχές να έχουν την ευκαιρία να σας διορίσουν ως επίτροπο.

Στα παιδιά θα πρέπει επίσης να παρέχεται πρόσβαση σε νομικές και άλλες συμβουλές. Αυτό μπορεί να βοηθήσει το παιδί και εσάς ως επίτροπο να κατανοήσετε όλα τα διαδικαστικά βήματα της διαδικασίας ασύλου, η οποία μπορεί να είναι αρκετά περίπλοκη. Θεωρείται ορθή πρακτική να διασφαλίζεται η πρόσβαση του παιδιού σε δωρεάν υπηρεσίες νομικής συνδρομής σε κάθε στάδιο της διαδικασίας ασύλου. Επίσης, στον νομικό σύμβουλο του παιδιού θα πρέπει να δίνεται η δυνατότητα να παρίσταται σε κάθε συνέντευξη που λαμβάνεται από το παιδί.

Το στάδιο της «πρόσβασης στη διαδικασία» αποτελείται από τρία βήματα, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2. Αυτά είναι η υποβολή, η καταχώριση και η κατάθεση αίτησης ⁽²⁸⁾. Τα τρία αυτά στάδια ενεργοποιούν ορισμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις για το παιδί.

Διάγραμμα 2. Στάδια της πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου

⁽²⁷⁾ ΕΥΑΑ, Πρακτικός οδηγός σχετικά με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας, 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-best-interests-child-international-protection>.

⁽²⁸⁾ Άρθρα 26, 27 και 28 του ΚΔΑ.

Πρακτική συμβουλή

Ανάλογα με τη νομοθεσία και τις πρακτικές κάθε κράτους μέλους, η ορολογία που χρησιμοποιείται για τα τρία αυτά βήματα της πρόσβασης στη διαδικασία ενδέχεται να διαφέρει. Μπορεί να είναι χρήσιμο να συμβουλευτείτε τη μετάφραση των τριών βημάτων στη γλώσσα σας ⁽²⁹⁾. Η καταχώριση και η κατάθεση της αίτησης μπορούν να πραγματοποιηθούν ταυτόχρονα. Σε άλλες περιπτώσεις, και τα τρία βήματα μπορούν να ολοκληρωθούν την ίδια ημέρα στο ίδιο διοικητικό περιβάλλον ⁽³⁰⁾. Όταν αυτά τα βήματα διεξάγονται χωριστά, τα βασικά στοιχεία συλλέγονται κατά κανόνα στο στάδιο της καταχώρισης, γεγονός που επιτρέπει, κατ' ελάχιστο, την πρακτική οργάνωση της αρχικής υποδοχής. Στο στάδιο της κατάθεσης θα συγκεντρωθούν επιπλέον λεπτομερή στοιχεία.

3.1. Υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας

Ως υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας νοείται η πράξη της έκφρασης, καθ' οιονδήποτε τρόπο και ενώπιον οιασδήποτε εθνικής αρχής, της επιθυμίας ενός ατόμου να λάβει διεθνή προστασία.

Η υποβολή αίτησης είναι το πρώτο βήμα για την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου.

Από τη στιγμή κατά την οποία ένα παιδί εκφράζει την επιθυμία του να λάβει διεθνή προστασία, λογίζεται ως αιτών διεθνή προστασία.

Η υποβολή αίτησης μπορεί να γίνει σε οποιαδήποτε μορφή. Το παιδί δεν υποχρεούται να συμπληρώσει κάποιο έντυπο. Μπορεί να υποβάλει αίτηση ακόμη και εκφράζοντας με λόγια φόβο επιστροφής, χωρίς να χρησιμοποιήσει συγκεκριμένα τις λέξεις «άσυλο» ή «διεθνής προστασία». Πολλά παιδιά που ενδέχεται να χρήζουν διεθνούς προστασίας μπορεί να μη δηλώσουν ξεκάθαρα ή να μην κατανοούν καν ότι χρειάζονται άσυλο κατά την άφιξή τους στη χώρα. Πολλά μπορεί να μη γνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους ή να μη ζητήσουν προστασία, επειδή μπορεί να έχουν ακούσει λανθασμένες πληροφορίες ή επειδή έχουν παραπληροφορηθεί, μεταξύ άλλων από τους διακινητές, σχετικά με τα δικαιώματα και τις επιλογές τους.

Η υποβολή αίτησης ενεργοποιεί διάφορα δικαιώματα και υποχρεώσεις, μεταξύ των οποίων τα εξής:

- το δικαίωμα παραμονής στο έδαφος του κράτους μέλους ⁽³¹⁾.
- το δικαίωμα ενημέρωσης φιλικής προς το παιδί, σε γλώσσα την οποία κατανοεί το παιδί, σχετικά με τον τρόπο υποβολής αίτησης διεθνούς προστασίας και σχετικά με

⁽²⁹⁾ Η μετάφραση της ΟΑΥ σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eurlex.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj/eng>.

⁽³⁰⁾ Άρθρο 28 παράγραφος 7 του ΚΔΑ

⁽³¹⁾ Άρθρο 10 του ΚΔΑ.

τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του παιδιού κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου ⁽³²⁾.

- το δικαίωμα επικοινωνίας με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες ή/και οποιονδήποτε άλλο οργανισμό που παρέχει νομικές συμβουλές ⁽³³⁾.
- την υποχρέωση των κρατών μελών να διαπιστώσουν/αξιολογήσουν αν το παιδί χρήζει ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων ⁽³⁴⁾ ή ειδικών αναγκών υποδοχής ⁽³⁵⁾.
- την υποχρέωση του κράτους μέλους να παράσχει τις υλικές συνθήκες υποδοχής που προβλέπονται στην ΟΑΥ (2024) ⁽³⁶⁾.
- την υποχρέωση του παιδιού να συνεργάζεται με τις αρχές ⁽³⁷⁾.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου

Θα πρέπει να είστε σε θέση να καλλιεργήσετε ένα ορισμένο επίπεδο εμπιστοσύνης, ώστε να προσδιορίσετε πότε το παιδί εκφράζει την πρόθεση να υποβάλει αίτηση προστασίας και να ενημερώσετε προληπτικά τις αρχές ότι το παιδί ενδέχεται να επιθυμεί να υποβάλει αίτηση προστασίας. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να μιλήσετε με το παιδί, να ακούσετε και να λάβετε υπόψη τις απόψεις του και να διασφαλίσετε ότι το παιδί κατανοεί πλήρως την έννοια της διεθνούς προστασίας, τι συνεπάγεται, τα δικαιώματα που γεννά και ποιες συνέπειες έχει.

Εάν έχετε ήδη διοριστεί επίτροπος όταν το παιδί εκφράζει τη βούλησή του να υποβάλει αίτηση για διεθνή προστασία, ο κύριος ρόλος σας είναι να επαληθεύσετε ότι είναι πράγματι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού να υποβάλει αίτηση για διεθνή προστασία.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ενδέχεται να είναι άλλες διαδικαστικές οδοί και άλλα νομικά καθεστώτα, εκτός από την υποβολή αίτησης για διεθνή προστασία. Οι εν λόγω λύσεις μπορεί να περιλαμβάνουν την παραπομπή του παιδιού σε ειδικές διαδικασίες για θύματα εμπορίας ανθρώπων ή ανιθαγενείς, άλλες άδειες διαμονής, άδεια παραμονής με βάση την ανηλικότητα του παιδιού, για παράδειγμα, ή την κίνηση περισσότερων της μίας νομικών διαδικασιών ταυτόχρονα.

Θα πρέπει να συλλέξετε όλες τις σχετικές πληροφορίες και να ενημερώσετε το παιδί για τα δικαιώματά του σχετικά με τις πιθανές νομικές οδούς που είναι διαθέσιμες και τις συνέπειες που σχετίζονται με κάθε απόφαση. Η πρόταση κατάλληλων λύσεων θα πρέπει να γίνεται σε συντονισμό με τις αρμόδιες αρχές προστασίας του παιδιού και τις μεταναστευτικές αρχές. Στο πλαίσιο του ρόλου σας ως επιτρόπου, μπορείτε να υποστηρίξετε την επικοινωνία και τη διασύνδεση των αρχών ασύλου με τα εθνικά συστήματα προστασίας των παιδιών / τους μηχανισμούς παραπομπής.

⁽³²⁾ Άρθρο 8 παράγραφος 2 του ΚΔΑ.

⁽³³⁾ Άρθρο 8 παράγραφος 4 και άρθρο 6 του ΚΔΑ.

⁽³⁴⁾ Άρθρο 20 του ΚΔΑ.

⁽³⁵⁾ Άρθρο 24 της ΟΑΥ (2024).

⁽³⁶⁾ Άρθρο 19 της ΟΑΥ (2024).

⁽³⁷⁾ Άρθρο 9 του ΚΔΑ.

Πρακτική συμβουλή

- Να λαμβάνετε πάντα υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.
- Να καλλιεργείτε ένα καλό επίπεδο εμπιστοσύνης.
- Να ενημερώνετε το παιδί για τα δικαιώματά του και τις διαθέσιμες νομικές οδούς.
- Να εξασφαλίζετε πρόσβαση σε δωρεάν νομική καθοδήγηση.
- Να βοηθάτε το παιδί να αποφασίσει αν θα υποβάλει αίτηση για διεθνή προστασία.
- Να συλλέγετε σχετικές πληροφορίες για την υποστήριξη της αίτησης.
- Να συντονίζεστε με άλλους σχετικούς φορείς στο κράτος μέλος σας και να λαμβάνετε αποφάσεις σε συνεργασία με τις αρχές προστασίας του παιδιού.

Σχετική έκδοση

ΕΥΑΑ, Πρακτικός οδηγός σχετικά με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας, Μάρτιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-best-interests-child-international-protection>.

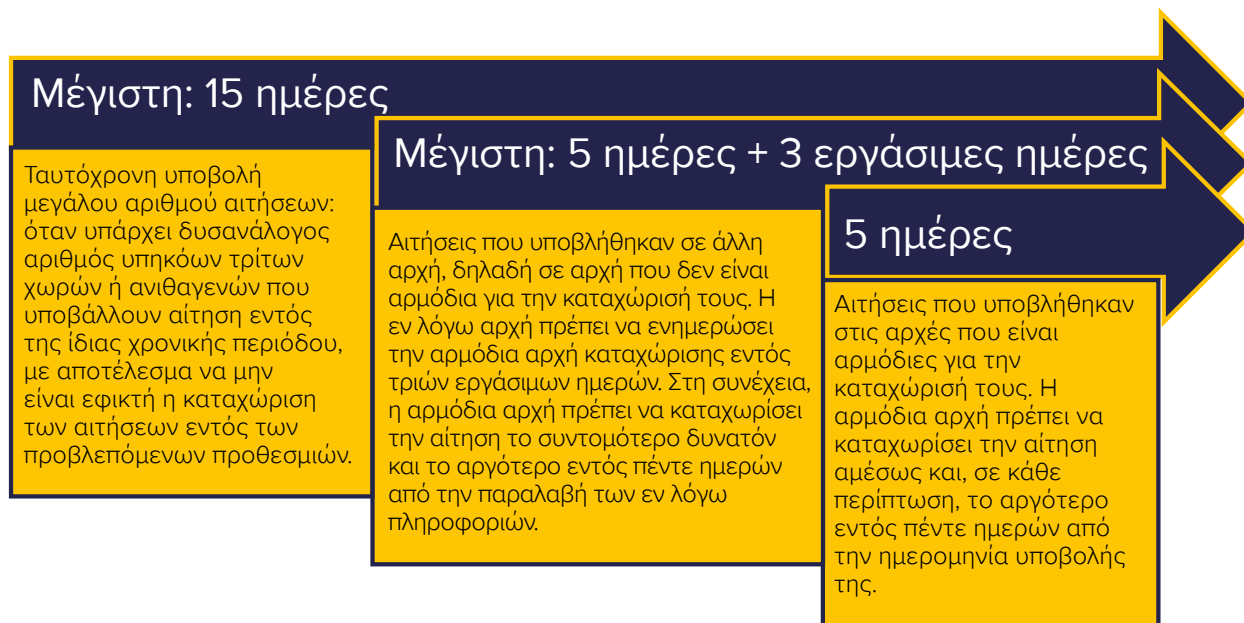
3.2. Καταχώριση αίτησης διεθνούς προστασίας

Ως καταχώριση νοείται η καταγραφή της πρόθεσης του αιτούντος να αιτηθεί προστασία.

Στόχος της καταχώρισης της αίτησης ασύλου είναι να δημιουργηθεί ένα επίσημο αρχείο, ώστε το παιδί να μπορεί να επωφεληθεί ουσιαστικά από τα δικαιώματά του και να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις του. Η καταχώριση θα πρέπει να ολοκληρώνεται το ταχύτερο δυνατόν, εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο 27 της ΟΑΥ, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 3.

Σε αυτό το στάδιο, οι αρχές συλλέγουν βασικά προσωπικά στοιχεία σχετικά με το παιδί, όπως το όνομα, το επώνυμο, την ημερομηνία και τον τόπο γέννησής του, καθώς και την ιθαγένειά του, εάν έχει.

Διάγραμμα 3. Προθεσμίες πρόσβασης στη διαδικασία όπως προβλέπονται στο άρθρο 27 της ΟΑΥ

Τα βιομετρικά δεδομένα παιδιών από την ηλικία των έξι ετών πρέπει να λαμβάνονται από υπαλλήλους που είναι ειδικά καταρτισμένοι για να λαμβάνουν τα βιομετρικά δεδομένα του παιδιού με φιλικό και ευαίσθητο προς το παιδί τρόπο και με πλήρη σεβασμό του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού και των εγγυήσεων που προβλέπονται στη ΔΣΔΠ, όπως ορίζεται στον κανονισμό Eurodac III ⁽³⁸⁾. Οι αρχές πρέπει να ενημερώνουν το παιδί για τους λόγους για τους οποίους λαμβάνουν τα δακτυλικά αποτυπώματα και για τον τρόπο με τον οποίο θα χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα. Τα δακτυλικά αποτυπώματα πρέπει να λαμβάνονται με πλήρη σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Σχετικές δημοσιεύσεις

EUAA, *Practical guide on the registration and lodging of applications for international protection*, Δεκέμβριος 2025, κεφάλαιο VIII, ενότητα Α «Eurodac», <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-registration-lodging>.

FRA, *Δικαίωμα ενημέρωσης – Οδηγός για τις αρχές κατά τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων για το Eurodac*, Δεκέμβριος 2019, <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/right-information-authorities-taking-fingerprints-eurodac>.

Κατά το στάδιο της καταχώρισης, οι αρχές θα συλλέξουν το διαβατήριό του παιδιού, εάν είναι διαθέσιμο, ή/και τυχόν άλλα έγγραφα ταυτοποίησης, όπως πιστοποιητικά γέννησης, σχολικά αρχεία και αρχεία εμβολιασμού. Τα παιδιά πρέπει να ενημερώνουν τις αρχές σχετικά με την τοποθεσία στην οποία βρίσκονται οι γονείς και τα μέλη της οικογένειάς τους. Στο σημείο αυτό

⁽³⁸⁾ Άρθρο 14 του κανονισμού Eurodac III.

είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναφέρετε εάν κάποιο μέλος της οικογένειας ζει σε άλλη χώρα της ΕΕ+ για τους σκοπούς της διαδικασίας του ΚΔΑΜ ⁽³⁹⁾.

Σχετικές δημοσιεύσεις

Η διαδικασία για τον προσδιορισμό των κρατών μελών που θα πρέπει να εξετάσουν μια αίτηση περιγράφεται στο EUAA-FRA, *Practical Tool for Guardians – Transnational procedures*, 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/tool-guardians-transnational-procedures-framework-international-protection>.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου

Ως επίτροπος, θα μπορούσατε να ξεκινήσετε αξιολογώντας τις πληροφορίες που είναι ήδη διαθέσιμες για το παιδί. Θα πρέπει να δώσετε προσοχή στις δηλώσεις του παιδιού σχετικά με την προσωπική του ιστορία και να ρωτήσετε αν υπάρχουν άλλα έγγραφα τα οποία το παιδί ενδέχεται να έχει ή θα μπορούσε να λάβει χωρίς να θέσει τον εαυτό του σε κίνδυνο. Χρήσιμα έγγραφα θα μπορούσαν να είναι τα σχολικά αρχεία, το πιστοποιητικό γέννησής του, τα αρχεία εμβολιασμού, τυχόν δημόσια άρθρα ή έγγραφα που συνδέονται με πιθανούς λόγους εγκατάλειψης της χώρας καταγωγής του και έγγραφα ή πληροφορίες σχετικά με τα μέλη της οικογένειάς του. Είναι επίσης σημαντικό να δίνετε προσοχή σε συγκεκριμένους ισχυρισμούς που αφορούν τα παιδιά (π.χ. Έγγραφα σχετικά με αναγκαστικούς/πρώωρους γάμους, αναγκαστική στρατολόγηση, ακρωτηριασμό/αποκοπή των γυναικείων γεννητικών οργάνων, εμπορία παιδιών, οικογενειακή και ενδοοικογενειακή βία, αναγκαστική εργασία, σεξουαλική κακοποίηση).

Οι αρχές πρέπει επίσης να αξιολογήσουν τυχόν ειδικές ανάγκες που ενδέχεται να έχει το παιδί. Η διαδικασία προσδιορισμού των ειδικών αναγκών των παιδιών απαιτεί τον ενεργό ρόλο των αρχών και των μη κυβερνητικών φορέων που συμμετέχουν στη διαδικασία ασύλου. Ο προκαταρκτικός εντοπισμός ειδικών αναγκών διενεργείται από τις αρχές κατά τον έλεγχο διαλογής. Ωστόσο, ειδικές ανάγκες ενδέχεται επίσης να εντοπιστούν αργότερα, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια της καταχώρισης ή της κατάθεσης της αίτησης ή σε μεταγενέστερο στάδιο, δεδομένου ότι μπορεί να προκύψουν ευαλωτότητες με την πάροδο του χρόνου. Σε κάθε περίπτωση, οι αρχές πρέπει να διασφαλίζουν ότι θα πραγματοποιηθεί πλήρης αξιολόγηση των ειδικών αναγκών υποδοχής του παιδιού εντός τριάντα ημερών ⁽⁴⁰⁾.

Αυτές οι ειδικές ανάγκες μπορεί να αφορούν είτε τη διαδικασία χορήγησης ασύλου είτε τις συνθήκες υποδοχής. Εάν ένα παιδί έχει ειδικές ανάγκες, θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι υπάρχουν όλες οι διαδικαστικές εγγυήσεις για το επόμενο βήμα, δηλαδή την κατάθεση. Για παράδειγμα, και ανάλογα με τις περιστάσεις, αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την παρουσία ψυχολόγου, άνδρα ή γυναίκας διερμηνέα ανάλογα με τις προτιμήσεις του παιδιού, ή τη δυνατότητα υποστήριξης από νομικό ή άλλο σύμβουλο.

⁽³⁹⁾ Άρθρο 23 του ΚΔΑΜ

⁽⁴⁰⁾ Άρθρο 20 του ΚΔΑ και άρθρο 25 της ΟΑΥ (2024).

Πρακτική συμβουλή

- Βεβαιωθείτε ότι υπάρχει διαθέσιμος διερμηνέας.
- Βεβαιωθείτε ότι το παιδί έχει ενημερωθεί για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του κατά τη διαδικασία καταχώρισης. Βεβαιωθείτε ότι το παιδί θα λάβει το ενημερωτικό φυλλάδιο που έχει εκπονηθεί από τον ΕΥΑΑ και έχει προσαρμοστεί από τις εθνικές αρχές το συντομότερο δυνατόν, και το αργότερο κατά την καταχώριση της αίτησης διεθνούς προστασίας. Εξηγήστε το περιεχόμενο στο παιδί με τρόπο που μπορεί να καταλάβει, ώστε να γνωρίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του.
- Βεβαιωθείτε ότι το παιδί έχει την ευκαιρία να επιβεβαιώσει ότι έχει λάβει τις πληροφορίες. Ως επίτροπος, πρέπει να υπογράψετε την επιβεβαίωση εξ ονόματος του παιδιού. Φροντίστε να καταγραφεί αυτό στον φάκελο του παιδιού. Εάν το παιδί (ή εσείς εξ ονόματός του) αρνηθεί να επιβεβαιώσει την παραλαβή, αυτό πρέπει να σημειωθεί στον φάκελο ⁽⁴¹⁾.
- Εξασφαλίστε πρόσβαση σε δωρεάν νομική καθοδήγηση και νομική συνδρομή, κατά περίπτωση.
- Ενημερώστε τις αρχές εάν είναι γνωστό πού βρίσκονται οι γονείς ή άλλα μέλη της οικογένειας.
- Εάν γνωρίζετε ότι το παιδί έχει ειδικές ανάγκες, βεβαιωθείτε ότι αυτές είναι γνωστές και ότι λαμβάνονται υπόψη από τις αρχές.
- Συγκεντρώστε τα σχετικά έγγραφα που υποστηρίζουν τον ισχυρισμό του παιδιού και κοινοποιήστε τα στις αρμόδιες αρχές.

3.3. Κατάθεση αίτησης διεθνούς προστασίας

Ως κατάθεση νοείται η ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής αίτησης διεθνούς προστασίας.

Με την κατάθεση ολοκληρώνεται το στάδιο της πρόσβασης στη διαδικασία. Η εξέταση της αίτησης ξεκινά στο στάδιο αυτό.

Το στάδιο της κατάθεσης είναι υψίστης σημασίας, καθώς κατά τη διάρκεια του σταδίου αυτού συλλέγονται πληροφορίες και κοινοποιούνται στην αποφαινόμενη αρχή. Αποτελεί τη βάση της προσωπικής συνέντευξης.

Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι κάθε πρόσωπο που υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας έχει τη δυνατότητα να την υποβάλει το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο εντός 21 ημερών από την καταχώριση της αίτησης ⁽⁴²⁾. Εάν, ωστόσο, ένα άτομο

⁽⁴¹⁾ Άρθρο 8 του ΚΔΑ

⁽⁴²⁾ Άρθρο 28 παράγραφος 1 του ΚΔΑ.

δεν υποβάλει την αίτησή του, ελλείψει βάσιμων λόγων, η αποφαινόμενη αρχή μπορεί να αποφασίσει να διακόψει τη διαδικασία ⁽⁴³⁾. Η κατάθεση πραγματοποιείται κατά κανόνα αυτοπροσώπως. Έγγραφο κατάθεση μπορεί να γίνει μόνο σε ειδικές περιπτώσεις, για παράδειγμα εάν το παιδί έχει σωματική αναπηρία ή βρίσκεται σε νοσοκομείο ⁽⁴⁴⁾. Ελέγξτε τις εθνικές σας πρακτικές για τις εξαιρετικές αυτές περιπτώσεις.

Ο χρόνος προετοιμασίας ποικίλλει ανάλογα με τον εκάστοτε φάκελο, τις ατομικές περιστάσεις του παιδιού (π.χ. συνεκτίμηση των διατομεακών ευαλωτοτήτων, ζητημάτων υγείας κ.λπ.) και τη διαθεσιμότητα πληροφοριών σχετικά με το παιδί πριν από την καταχώριση.

Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν πρόσθετους κανόνες για την κατάθεση, για παράδειγμα, η εθνική νομοθεσία μπορεί να προβλέπει ότι η κατάθεση πρέπει να γίνεται αυτοπροσώπως ή/και σε καθορισμένο τόπο ⁽⁴⁵⁾.

Η κατάθεση ενεργοποιεί περαιτέρω ειδικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, μεταξύ των οποίων:

- την έναρξη της προθεσμίας για τη διαδικασία εξέτασης ⁽⁴⁶⁾.
- την έναρξη της προθεσμίας για τη διαδικασία προσδιορισμού της χώρας της ΕΕ+ που είναι υπεύθυνη για την εξέταση της αίτησης (διαδικασία ΚΔΑΜ).

Θα πρέπει να αποδίδεται υψηλή προτεραιότητα στις διαδικασίες ασύλου που αφορούν παιδιά. Ωστόσο, είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η διάρκεια της διαδικασίας είτε δίνοντας προτεραιότητα στην αίτηση του παιδιού είτε παρατείνοντας την περίοδο ανάπαυσης και αποκατάστασης πριν από τον καθορισμό της ημερομηνίας της συνέντευξης, εάν αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Στις διαδικασίες στα σύνορα και τις ταχείες διαδικασίες ισχύουν διαφορετικά πρότυπα σε σύγκριση με την τακτική διαδικασία ασύλου. Οι ταχείες διαδικασίες περιλαμβάνουν συντομότερα διαδικαστικά στάδια. Όταν υποβάλλονται αιτήσεις διεθνούς προστασίας στα σύνορα ή σε ζώνη διέλευσης, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν διαδικασίες εξέτασης του παραδεκτού ή/και της ουσίας στις τοποθεσίες αυτές και, στο πλαίσιο αυτό, οι αιτούντες ενδέχεται να τεθούν υπό κράτηση ή η ελεύθερη κυκλοφορία τους ενδέχεται να περιοριστεί.

Τα ασυνόδευτα παιδιά δεν πρέπει να υπόκεινται **στη διαδικασία στα σύνορα**. Εξαίρεση γίνεται όταν το παιδί συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη του κράτους μέλους ⁽⁴⁷⁾.

Η **ταχεία διαδικασία** μπορεί να εφαρμοστεί σε ασυνόδευτα παιδιά **μόνο σε ειδικές περιπτώσεις** ⁽⁴⁸⁾, ιδίως όταν ισχύει ένας από τους ακόλουθους λόγους:

⁽⁴³⁾ Άρθρο 41 του ΚΔΑ.

⁽⁴⁴⁾ Άρθρο 38 παράγραφος 4 του ΚΔΑ.

⁽⁴⁵⁾ Άρθρο 28 παράγραφος 3 του ΚΔΑ.

⁽⁴⁶⁾ Άρθρο 35 του ΚΔΑ.

⁽⁴⁷⁾ Άρθρο 53 παράγραφος 1 του ΚΔΑ.

⁽⁴⁸⁾ Άρθρο 42 παράγραφος 3 του ΚΔΑ.

- το παιδί προέρχεται από χώρα που θεωρείται **ασφαλής χώρα καταγωγής**·
- υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρηθεί ότι το παιδί συνιστά **κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη** ή έχει απελαθεί στο παρελθόν για σοβαρούς λόγους·
- η αίτηση είναι **μεταγενέστερη αίτηση** που δεν είναι απαράδεκτη·
- το παιδί έχει **παραπλανήσει τις αρχές** (π.χ. παρέχοντας ψευδείς πληροφορίες ή αποκρύπτοντας σημαντικές πληροφορίες, μεταξύ άλλων σχετικά με την ταυτότητα ή την ιθαγένεια)·
- το παιδί προέρχεται από χώρα με **χαμηλό ποσοστό αναγνώρισης (20 % ή χαμηλότερο)**, εκτός εάν η ατομική του κατάσταση υποδεικνύει κάτι διαφορετικό.

Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να τηρούνται οι κατάλληλες συνθήκες υποδοχής για παιδιά και όλες οι σχετικές εγγυήσεις. Όταν διαπιστωθεί ότι ένας αιτών χρήζει ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων, η αρμόδια αρχή θα πρέπει να διασφαλίζει ότι παρέχεται η κατάλληλη υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας διεθνούς προστασίας. Η υποστήριξη αυτή θα πρέπει να δίνει στο παιδί τη δυνατότητα να κατανοήσει, να ασκήσει τα δικαιώματά του και να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις του στο πλαίσιο της διαδικασίας.

Στις περιπτώσεις όπου η απαιτούμενη υποστήριξη δεν μπορεί να παρασχεθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας ταχείας εξέτασης, της διαδικασίας στα σύνορα ή και των δύο, οι διαδικασίες αυτές δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται ή θα πρέπει να παύουν να εφαρμόζονται ⁽⁴⁹⁾.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου

Αυτό το στάδιο της κατάθεσης είναι ιδιαίτερα σημαντικό και εσείς ως επίτροπος θα πρέπει να είστε παρών σε αυτό. Να θυμάστε ότι, ανάλογα με το κράτος μέλος, η καταχώριση/κατάθεση μπορεί να μην είναι δύο ξεχωριστά στάδια της διαδικασίας, αλλά μόνο ένα.

Το παιδί θα πρέπει να λαμβάνει όλες τις σημαντικές πληροφορίες γραπτώς στη μητρική του γλώσσα ή σε γλώσσα την οποία κατανοεί ή ευλόγως τεκμαίρεται ότι κατανοεί. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα καταγράφονται και τα παιδιά θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιβεβαιώσουν τα δεδομένα τους και να ελέγξουν ξανά εάν έχουν καταχωριστεί σωστά. Εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του παιδιού έχουν ήδη συλλεχθεί κατά το στάδιο της υποβολής ή της καταχώρισης, το παιδί θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ελέγχει αν έχουν καταχωριστεί σωστά.

Πολλά παιδιά, ιδίως εάν μόλις έφτασαν, δεν θα είναι εξοικειωμένα με την επίσημη διαδικασία συνέντευξης από τις αρχές. Αυτό μπορεί να προκαλέσει στο παιδί σύγχυση σχετικά με τις πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιήσει στο συγκεκριμένο περιβάλλον ή δυσπιστία, εάν είχε προηγούμενες αρνητικές αλληλεπιδράσεις με επαγγελματίες.

Στο πλαίσιο του ρόλου σας ως επιτρόπου, θα πρέπει να καθησυχάσετε το παιδί σχετικά με τον ρόλο της αρχής, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι ένα παιδί ενδέχεται να έχει βιώσει

⁽⁴⁹⁾ Άρθρο 21 παράγραφος 2 και άρθρο 53 παράγραφος 2 του ΚΔΑ.

δύσκολες σχέσεις με τους γονείς του ή άλλους ενήλικες ή να έχει υποστεί τραυματικές εμπειρίες ή διακρίσεις. Μεριμνήστε ιδιαίτερα ώστε το παιδί να νιώσει άνετα και εξηγήστε με τρόπο φιλικό προς αυτό κάθε βήμα της διαδικασίας και τον ρόλο των αρχών στο πλαίσιο αυτό.

Θα πρέπει να εξηγήσετε ότι οτιδήποτε συζητηθεί θα παραμείνει εμπιστευτικό και ότι οι πληροφορίες που θα δοθούν στις αρχές που συμμετέχουν στη διαδικασία για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας δεν μπορούν να κοινοποιηθούν ή να διαβιβαστούν στις αρχές της χώρας καταγωγής του παιδιού. Είναι σημαντικό το παιδί να το γνωρίζει αυτό ώστε να αισθάνεται άνετα όταν θα μοιραστεί την ιστορία του. Ως επίτροπος, θα πρέπει επίσης να τονίσετε στο παιδί πόσο σημαντικό είναι να πει την αλήθεια και να παρέχει όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες στις αρχές.

Εάν το παιδί δυσκολεύεται να εξηγήσει, εάν το παιδί δεν θυμάται, εάν βλέπετε ότι το παιδί αισθάνεται κουρασμένο ή αναστατώνεται όταν θυμάται και εξηγεί, είναι πάντα σκόπιμο να του δίνετε περισσότερο χρόνο και να ζητάτε διαλείμματα. Κατά τη διάρκεια της κατάθεσης, δεν θα ζητηθεί από το παιδί να εξηγήσει ή/και να γράψει όλους τους λόγους για τους οποίους έφυγε/δραπέτευσε από τη χώρα του, αλλά μόνο τους πιο σημαντικούς.

Πρακτική συμβουλή

Θα πρέπει να ενημερώνετε το παιδί σχετικά με όσα πρέπει να περιμένει σε αυτό το στάδιο. Για παράδειγμα, όσον αφορά:

- τον σκοπό της κατάθεσης·
- τα δικαιώματα του παιδιού σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας·
- το περιεχόμενο και τα βήματα κατά την κατάθεση της αίτησης·
- την υποχρέωση του παιδιού να πει την αλήθεια και τις πιθανές συνέπειες ψευδών δηλώσεων·
- τον ρόλο του διερμηνέα·
- τον ρόλο των συνοδών, εάν υπάρχουν·
- τον ρόλο του νομικού συμβούλου ή του δικηγόρου·
- την υποχρέωση εμπιστευτικότητας της αρχής·
- τη δυνατότητα να ζητήσει διαλείμματα·
- τον σκοπό της ηχογράφησης (κατά περίπτωση).

Πριν ολοκληρωθεί το στάδιο της κατάθεσης, οι αρχές θα πρέπει να βεβαιωθούν ότι έχουν καταγράψει ορθά όλες τις πληροφορίες. Για διάφορους λόγους, μπορεί να προκύψει παρανόηση ή σύγχυση κατά τη διάρκεια της καταγραφής. Καθησυχάστε το παιδί ότι είναι φυσιολογικό να αισθάνεται ανασφάλεια ή/και να έχει αμφιβολίες για όσα ειπώθηκαν

κατά τη διάρκεια της συνάντησης. Εξηγήστε του ότι μπορεί να κάνει ερωτήσεις και να επαναδιατυπώσει τις απαντήσεις εάν δεν ήταν απολύτως κατανοητές.

Οι αρχές ενδέχεται να ακολουθούν διαφορετικές πρακτικές όσον αφορά τις επίσημες υπογραφές της έκθεσης κατάθεσης. Υπογραφή μπορεί να ζητηθεί είτε από τον επίτροπο, είτε από το παιδί, είτε και από τους δύο. Η ορθή πρακτική για τις αρχές είναι να συλλέγουν την υπογραφή τόσο του παιδιού όσο και του επιτρόπου. Όταν εγκρίνετε και υπογράψετε την έκθεση αυτή, θα σας χορηγηθεί αντίγραφο, μαζί με αντίγραφα τυχόν πρόσθετων εγγράφων.

Σε περίπτωση που ένα παιδί παραπέμπεται στη διαδικασία στα σύνορα ή σε ταχεία διαδικασία, θα πρέπει να συνεργάζεστε ενεργά με τις αρμόδιες αρχές προκειμένου να διασφαλίσετε ότι η παραπομπή αυτή είναι κατάλληλη και ότι οι συνθήκες υποδοχής είναι επαρκείς για την ηλικία, τις ανάγκες και την ευαλωτότητα του παιδιού, σύμφωνα με τον κανονισμό για τη διαδικασία ασύλου. Εάν δεν υπάρχουν κατάλληλες συνθήκες υποδοχής για παιδιά, θα πρέπει να υποστηρίξετε ότι το παιδί πρέπει να παραπεμφθεί στην τακτική διαδικασία. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να αποτρέψετε τη χρήση τόσο της διαδικασίας στα σύνορα όσο και της ταχείας διαδικασίας όταν οι συνθήκες είναι ακατάλληλες και να ζητήσετε την παραπομπή στην τακτική διαδικασία εάν έχουν ήδη εφαρμοστεί.

3.4. Τι συμβαίνει εάν αμφισβητηθεί η ηλικία του παιδιού;

Η ηλικία αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της ταυτότητας του παιδιού και καθορίζει επίσης τη σχέση μεταξύ του κράτους και του ατόμου. Ως εκ τούτου, οι αλλαγές της ηλικίας ενδέχεται να γεννούν ειδικά δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Εάν ένα ασυνόδευτο παιδί δεν μπορεί να προσκομίσει κάποιο είδος εγγράφου και υπάρχουν ουσιαστικές αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του αιτούντος, οι αρχές ενδέχεται να αποφασίσουν να προβούν σε εκτίμηση της ηλικίας του. Η εκτίμηση της ηλικίας είναι η διαδικασία με την οποία οι αρχές επιδιώκουν να εξακριβώσουν τη χρονολογική ηλικία ή το ηλικιακό φάσμα ενός ατόμου και να προσδιορίσουν αν είναι παιδί ή ενήλικας.

Η χρονολογική ηλικία δεν διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αναγνώριση της ενηλικιότητας σε όλους τους πολιτισμούς. Σε ορισμένους πολιτισμούς, τα παιδιά αντιμετωπίζονται ως ενήλικες μόλις εμφανίσουν ορισμένες σωματικές αλλαγές ή εάν παντρευτούν. Για τους λόγους αυτούς, είναι πιθανό κάποια παιδιά να μη γνωρίζουν τη χρονολογική τους ηλικία και να δυσκολεύονται να κατανοήσουν τη σημασία της στους ευρωπαϊκούς πολιτισμούς. Αυτή η πολιτισμική διαφορά μπορεί να οδηγήσει σε κάπως ασαφείς δηλώσεις σχετικά με τις ημερομηνίες γέννησης ή την ηλικία.

Μπορεί επίσης τα παιδιά να προσποιούνται ότι είναι ενήλικοι για να συνεχίσουν το ταξίδι τους ή για να αποφύγουν τη φιλοξενία υπό επίβλεψη. Σε άλλες περιπτώσεις, ένας ενήλικος αιτών μπορεί να ισχυριστεί ότι είναι παιδί για να επωφεληθεί από το σύστημα για τα παιδιά.

Οι μέθοδοι εκτίμησης της ηλικίας θα πρέπει να είναι διεπιστημονικές και οι ιατρικές μέθοδοι θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ως έσχατη λύση.

Οι μέθοδοι αυτές θα πρέπει να εφαρμόζονται με μια διαδοχική προσέγγιση, ξεκινώντας από την εξέταση των εγγράφων, ακολουθούμενη από ψυχοκοινωνική αξιολόγηση και, μόνο ως έσχατη λύση, με τη διενέργεια ιατρικών εξετάσεων. Όταν χρησιμοποιούνται ιατρικές μέθοδοι, αυτές πρέπει να είναι όσο το δυνατόν λιγότερο επεμβατικές, καθώς ορισμένες τεχνικές ενδέχεται να είναι παρεμβατικές, δυνητικά τραυματικές και, ως εκ τούτου, απαιτούν προσεκτική εξέταση.

Η διενέργεια ιατρικών εξετάσεων υπόκειται στη συγκατάθεση του αιτούντος ή/και του επιτρόπου του κατόπιν ενημέρωσης. Εάν ο αιτών αρνηθεί να υποβληθεί σε τέτοια εξέταση, αυτό δεν θα πρέπει να οδηγεί αυτομάτως σε αρνητική απόφαση· ωστόσο, μπορεί να ληφθεί υπόψη από την αρμόδια αρχή και να οδηγήσει σε μαχητό τεκμήριο ενηλικιότητας, ανάλογα με τις περιστάσεις της υπόθεσης. Σε όλες τις περιπτώσεις, οι εκτιμήσεις που βασίζονται αποκλειστικά και μόνο στην εξωτερική εμφάνιση δεν μπορούν να θεωρηθούν αξιόπιστες, καθώς παράγοντες όπως η εθνοτική καταγωγή και τα βιώματα ενδέχεται να επηρεάσουν σημαντικά την εμφάνιση ενός ατόμου.

Θα πρέπει να ορίζεται ένα καταρτισμένο πρόσωπο για να ενεργεί προσωρινά ως επίτροπος έως ότου διοριστεί επίτροπος, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, σε σχέση με τη διαδικασία εκτίμησης της ηλικίας ⁽⁵⁰⁾, και ο αιτών πρέπει να αντιμετωπίζεται ως παιδί.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου

Πριν από την έναρξη των διαδικασιών εκτίμησης της ηλικίας, οι αρχές, με τη συμμετοχή του επιτρόπου, διενεργούν εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος για να κατανοήσουν την κατάσταση του παιδιού και τυχόν αρνητικές επιπτώσεις της εκτίμησης της ηλικίας ή των μεθόδων που θα χρησιμοποιηθούν.

Οι αρχές θα πρέπει να παρέχουν πληροφορίες στο παιδί σχετικά με το εύρος και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση της ηλικίας, ώστε να βεβαιωθούν ότι το παιδί μπορεί να κατανοήσει πλήρως και να συμμετάσχει στη διαδικασία. Θα πρέπει να υποστηρίξετε τη διαδικασία παροχής πληροφοριών.

Το παιδί ή/και εσείς, ως επίτροπος, θα πρέπει να παράσχετε τη συγκατάθεσή σας για τη διεξαγωγή της ιατρικής εξέτασης κατόπιν ενημέρωσης. Η άρνηση παροχής συγκατάθεσης δεν θα πρέπει να οδηγεί σε αυτόματες συνέπειες.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου είναι να βοηθήσετε το παιδί να κατανοήσει τη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας και να κατανοήσετε αν το παιδί μπορεί να παράσχει οποιαδήποτε χρήσιμα έγγραφα στην αρμόδια αρχή που θα βοηθήσουν στον προσδιορισμό της ηλικίας. Θα πρέπει να ενημερώσετε το παιδί σχετικά με τους λόγους για τους οποίους διενεργείται η εκτίμηση της ηλικίας, να το βοηθήσετε να συλλέξει περαιτέρω έγγραφα, να προετοιμάσετε το

⁽⁵⁰⁾ Αιτιολογική σκέψη 35 του ΚΔΑ.

παιδί για την ψυχοκοινωνική αξιολόγηση ή την ιατρική εξέταση, να παρέχετε ή να αρνηθείτε να παρέχετε συγκατάθεση για την ιατρική εξέταση και να συνοδεύσετε το παιδί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας κ.λπ.

Ορισμένα παιδιά μπορεί να θεωρήσουν την εκτίμηση αρκετά παρεμβατική ή να δυσανεγιστούν από το γεγονός ότι οι αρχές δεν πίστεψαν την ηλικία την οποία είχαν δηλώσει. Το παιδί μπορεί να χρειαστεί υποστήριξη ή πληροφορίες για να ξεπεράσει τυχόν εκκρεμή ζητήματα.

Σχετική έκδοση

EUAA, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον υπολογισμό της ηλικίας*, Νοέμβριος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-age-assessment-0>.

EUAA, *All You Need to Know about Age Assessment*, Ιανουάριος 2022, <https://euaa.europa.eu/publications/all-you-need-know-about-age-assessment>.

FRA, *Age assessment and fingerprinting of children in asylum procedures – Minimum age requirements concerning children's rights in the EU*, Απρίλιος 2018, https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-minimum-age-asylum-procedures_en.pdf.

Βίντεο κινουμένων σχεδίων της EASO:

- *Age assessment for children*, 2021, <https://youtu.be/gXg1bMRDVwc>.
- *Age assessment for practitioners*, 2020, <https://youtu.be/wLe8DdsPZvw>.

4. Δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβίωσης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου

4.1. Συνθήκες υποδοχής

Η ΟΑΥ (2024) έχει ως στόχο να διασφαλίσει επαρκές βιοτικό επίπεδο και συγκρίσιμες συνθήκες διαβίωσης για τους αιτούντες διεθνή προστασία σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Ειδικότερα, η οδηγία ορίζει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν βιοτικό επίπεδο κατάλληλο για τη «σωματική, ψυχική, διανοητική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξη» των παιδιών ⁽⁵¹⁾.

Τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν στα ασυνόδευτα παιδιά ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τις συνθήκες υποδοχής τους, προκειμένου να είναι σε θέση να απολαύουν ουσιαστικά των δικαιωμάτων και να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις που ισχύουν για αυτά. Το παιδί πρέπει να ενημερωθεί σχετικά με τις πληροφορίες αυτές εντός εύλογου χρονικού διαστήματος που δεν υπερβαίνει τις τρεις ημέρες από την υποβολή της αίτησής του για διεθνή προστασία ⁽⁵²⁾.

Η ΟΑΥ (2024) ορίζει επίσης κατηγορίες αιτούντων διεθνή προστασία με ειδικές ανάγκες υποδοχής ⁽⁵³⁾, στις οποίες περιλαμβάνονται τα ασυνόδευτα παιδιά ⁽⁵⁴⁾, και υποχρεώνει τα κράτη να λαμβάνουν υπόψη την ιδιαίτερη κατάστασή τους.

Σχετικές δημοσιεύσεις

EUAA, *Operational Standards and Indicators on Reception including Vulnerability-related Aspects*, Απρίλιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/operational-standards-indicators-reception-including-vulnerability-aspects>.

FRA–Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Επιτροπεία για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα — Ένα εγχειρίδιο για την ενίσχυση των συστημάτων επιτροπείας με σκοπό την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών των παιδιών που είναι θύματα εμπορίας*, 26 Ιουνίου 2014 (επικαιροποιημένη έκδοση το 2026), <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care>.

Εκτός από την παροχή πληροφοριών κατά τρόπο κατάλληλο για την ηλικία τους, καθώς και κατάλληλης στέγασης, τροφής, ρουχισμού, ειδών υγιεινής και άλλα βασικών ειδών, τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίζουν στα παιδιά πλήρη πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και την εκπαίδευση.

⁽⁵¹⁾ Άρθρο 26 παράγραφος 1 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁵²⁾ Άρθρο 5 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁵³⁾ Άρθρο 24 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁵⁴⁾ Ο όρος «ασυνόδευτος ανήλικος» ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 5 της ΟΑΥ (2024).

Πρόσβαση σε κατάλυμα

Η οδηγία αναφέρει ότι το βέλτιστο συμφέρον του ασυνόδευτου παιδιού πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την τοποθέτηση του παιδιού ⁽⁵⁵⁾. Ένα ασυνόδευτο παιδί θα μπορούσε να φιλοξενηθεί μαζί με ενήλικο συγγενή, σε ανάδοχη οικογένεια, σε κέντρα φιλοξενίας με ειδικές ρυθμίσεις για ανηλίκους ή σε άλλου είδους καταλύματα κατάλληλα για ανηλίκους ⁽⁵⁶⁾.

Οι χώρες της ΕΕ+ συνήθως φιλοξενούν ασυνόδευτα παιδιά σε χωριστές δομές υποδοχής, σε καθορισμένους χώρους για ασυνόδευτα παιδιά εντός των κύριων δομών υποδοχής, σε κύριες εγκαταστάσεις φροντίδας ή σε ανάδοχες οικογένειες. Όταν τα ασυνόδευτα παιδιά φιλοξενούνται σε ιδρύματα, οι εγκαταστάσεις αυτές πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στις ειδικές ανάγκες των παιδιών, ώστε να εξασφαλίζουν τη σωματική και συναισθηματική τους φροντίδα και να υποστηρίζουν την ανάπτυξή τους. Πρέπει να στελεχώνονται με προσωπικό που διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών.

Η φροντίδα από ανάδοχους γονείς είναι κατάλληλο και συχνά προτιμητέο και οικονομικά αποδοτικό περιβάλλον φιλοξενίας ασυνόδευτων παιδιών.

Η τοποθέτηση παιδιών σε δομές υποδοχής πρέπει να πραγματοποιείται λαμβάνοντας πρωτίστως υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και σύμφωνα με την αρχή της οικογενειακής ενότητας, καθώς και με σεβασμό των ειδικών αναγκών υποδοχής που μπορεί να έχουν τα ασυνόδευτα παιδιά. Τα κράτη μέλη επιτρέπεται, ωστόσο, να δημιουργήσουν σύστημα για την ισόρροπη κατανομή των αιτούντων διεθνή προστασία σε όλη την επικράτειά τους.

Να ενημερώνετε πάντοτε τις αρχές σχετικά με τον τόπο διαμονής του παιδιού και να ενημερώνετε τις αρχές ασύλου εάν και όταν το παιδί αλλάξει διεύθυνση. Αυτό θα διασφαλίσει ότι δεν θα χαθεί καμία από τις κοινοποιήσεις που αφορούν τη διαδικασία.

Πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη

Τα παιδιά που φτάνουν στη χώρα σας ενδέχεται να υποφέρουν από σωματικά ή συναισθηματικά προβλήματα λόγω της συσσώρευσης τραυμάτων και μιας κατάστασης συνεχούς δυσφορίας. Χρηζουν, επομένως, ιδιαίτερης φροντίδας. Τα παιδιά που αιτούνται άσυλο έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε υγειονομική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένης της προληπτικής περίθαλψης, της ψυχιατρικής περίθαλψης και της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, καθώς και της περίθαλψης στον τομέα της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας.

⁽⁵⁵⁾ Αιτιολογική σκέψη 35 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁵⁶⁾ Άρθρο 27 παράγραφος 9 της ΟΑΥ (2024).

Πρόσβαση στην εκπαίδευση

Η εκπαίδευση θα πρέπει να διασφαλίζεται για όλα τα παιδιά που αιτούνται άσυλο με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τα ημεδαπά παιδιά το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο εντός δύο μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης διεθνούς προστασίας. Τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν προπαρασκευαστικά μαθήματα, συμπεριλαμβανομένων των μαθημάτων γλώσσας, προκειμένου να διασφαλίσουν την αποτελεσματική πρόσβαση και συμμετοχή στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα. Επιπλέον, πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα παιδιά που ενηλικιώνονται ενώ φοιτούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχουν τη δυνατότητα να ολοκληρώσουν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να εξετάσουν το ενδεχόμενο παροχής πρόσβασης στην εκπαίδευση πέραν της ηλικίας υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης και πέραν των διατάξεων της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (π.χ. με την προσφορά εντατικών μαθημάτων ή την παροχή πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μετά την ενηλικίωση).

Τροφή, ρουχισμός, είδη προσωπικής υγιεινής και άλλα μη επισιτιστικά είδη και βοηθήματα

Επεξηγηματική σημείωση για την ορολογία

Ο όρος «τροφή» περιλαμβάνει τρόφιμα, καθώς και μη αλκοολούχα ποτά. Ο όρος «ρουχισμός» αφορά τόσο στα ενδύματα όσο και τα υποδήματα. Ο όρος «μη επισιτιστικά είδη» αφορά βασικά οικιακά είδη πλην τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, προϊόντων καθαρισμού και πλυντηρίου, κλινোসκεπασμάτων και πετσετών. Τα «μη επισιτιστικά είδη» περιλαμβάνουν επίσης σχολικά είδη.

Η τροφή, ο ρουχισμός, τα είδη προσωπικής υγιεινής και άλλα μη επισιτιστικά είδη, καθώς και τα βοηθήματα για τα καθημερινά έξοδα, αποτελούν σημαντικό μέρος των υλικών συνθηκών υποδοχής.

Στα παιδιά μπορεί να παρέχονται τροφή, ρουχισμός, είδη προσωπικής υγιεινής και άλλα μη επισιτιστικά είδη σε είδος ή με τη μορφή οικονομικών επιδομάτων ή δελτίων. Αυτό σημαίνει ότι, όταν χώρες της ΕΕ+ επιλέγουν να χορηγήσουν στα ασυνόδευτα παιδιά οικονομικό βοήθημα για την κάλυψη των δαπανών αυτών, το βοήθημα αυτό θα πρέπει να καλύπτει πλήρως το κόστος των εν λόγω ειδών. Η παροχή μη επισιτιστικών ειδών καθώς και η παρεχόμενη ποσότητα θα πρέπει πάντα να λαμβάνουν υπόψη την ατομική κατάσταση του κάθε παιδιού. Για παράδειγμα, ένα παιδί μπορεί να διαθέτει ήδη επαρκή ρουχισμό ή άλλα μη επισιτιστικά είδη και, επομένως, μπορεί να μη χρειάζεται να λάβει πρόσθετα είδη.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου είναι καθοριστικός για τη διασφάλιση της πρόσβασης των ασυνόδευτων παιδιών στα δικαιώματά τους σύμφωνα με τη ΔΣΔΠ (2024) και για την προάσπιση του βέλτιστου συμφέροντός τους.

Ειδικότερα, η οδηγία ορίζει ρητά ότι ο επίτροπος (ή το πρόσωπο που ενεργεί προσωρινά ως επίτροπος) υποχρεούται:

- να είναι παρών όταν παρέχονται στο παιδί πληροφορίες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής, σχετικά με οργανώσεις ή ομάδες προσώπων που παρέχουν ειδική νομική βοήθεια και εκπροσώπηση, και σχετικά με οργανώσεις οι οποίες δύνανται να συνδράμουν ή να ενημερώνουν τους αιτούντες για τις υπάρχουσες συνθήκες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένης της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ⁽⁵⁷⁾, έτσι ώστε να είναι σε θέση να εξηγήσει τις πληροφορίες που παρέχονται στο ασυνόδευτο παιδί ⁽⁵⁸⁾.
- να συνεργάζεται με τις αρμόδιες αρχές προκειμένου να διασφαλίζεται η άμεση πρόσβαση του ασυνόδευτου παιδιού σε κατάλληλες υλικές συνθήκες υποδοχής και υγειονομική περίθαλψη ⁽⁵⁹⁾.
- να συμβάλλει στον εντοπισμό τυχόν ειδικών αναγκών υποδοχής του παιδιού κατά την εξατομικευμένη αξιολόγηση των ειδικών αναγκών που διενεργεί το κράτος μέλος ⁽⁶⁰⁾.

Για να μην υπερφορτώσετε το παιδί με πάρα πολλές πληροφορίες κατά την αρχική υποδοχή, θα πρέπει να παρέχονται πληροφορίες σε διαφορετικές χρονικές στιγμές και σε τακτική βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες του παιδιού και την ωριμότητά του. Θα πρέπει να παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά ενημέρωση σχετικά με την υποδοχή (π.χ. κανόνες εσωτερικής λειτουργίας, αρμοδιότητες, βασικό προσωπικό, μηχανισμοί υποβολής καταγγελιών) καθώς και σχετικά με τα διαθέσιμα μέτρα υποστήριξης. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται η ψυχοκοινωνική συμβουλευτική και διάφορα είδη βοήθειας, όπως η υποστήριξη των ασυνόδευτων παιδιών σχετικά με τον τρόπο πρόσβασης στο σχολείο, η υγειονομική περίθαλψη, η πολιτισμική διαμεσολάβηση, η επίλυση συγκρούσεων και η καθοδήγηση για τα επόμενα βήματα. Ως επίτροπος, θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι το παιδί λαμβάνει όλες τις σχετικές πληροφορίες και τις κατανοεί.

Θα πρέπει να διενεργείται μια αρχική αξιολόγηση κατά την άφιξη προκειμένου να βρεθεί η βέλτιστη δυνατή λύση στέγασης για ένα ασυνόδευτο παιδί. Οι ολοκληρωμένες αξιολογήσεις θα πρέπει να είναι συνεχείς και διεπιστημονικές. Ως επίτροπος, θα πρέπει να ενημερώνεστε δεόντως από τις αρχές και να συμμετέχετε επίσης στην εν λόγω αξιολόγηση. Ο ρόλος σας είναι επίσης να διασφαλίσετε ότι θα ληφθεί υπόψη η άποψη του παιδιού. Οι αλλαγές καταλύματος θα πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο και θα πρέπει να λαμβάνουν χώρα μόνο εάν είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ⁽⁶¹⁾.

Επιπλέον, ως επίτροπος, θα πρέπει να επαληθεύσετε ότι το κράτος μέλος σας τηρεί τα πρότυπα υποδοχής και, εάν όχι, να αναφέρετε τις ανησυχίες σας στις αρμόδιες αρχές. Όταν παρέχεται κατάλυμα στα ασυνόδευτα παιδιά, οι δομές πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στις ειδικές ανάγκες των παιδιών και να στελεχώνονται με προσωπικό που διαθέτει κατάλληλα

⁽⁵⁷⁾ Άρθρο 5 παράγραφος 2 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁵⁸⁾ Αιτιολογική σκέψη 43 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁵⁹⁾ Αιτιολογική σκέψη 43 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁶⁰⁾ Άρθρο 25 παράγραφος 1 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁶¹⁾ Άρθρο 27 παράγραφος 9 της ΟΑΥ (2024).

προσόντα ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των παιδιών. Οι χώροι υποδοχής των παιδιών θα πρέπει να είναι κατάλληλοι για την ηλικία, το φύλο και τη διαφορετικότητα και να προσφέρουν κατάλληλες ευκαιρίες ψυχαγωγίας και μάθησης.

Να έχετε κατά νου ότι ενδέχεται να υπάρχουν κίνδυνοι για την ασφάλεια των παιδιών στο πλαίσιο της υποδοχής. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι τα ασυνόδευτα παιδιά διαμένουν σε ασφαλή χώρο. Ο χώρος στον οποίο παρέχεται φυσική ασφάλεια δεν πληροί αυτομάτως τις προϋποθέσεις του ασφαλούς χώρου· πρέπει να προσφέρει επίσης επαρκή κοινωνική και συναισθηματική ασφάλεια για να καθίσταται εφικτή η κατάλληλη ανάπτυξη του παιδιού.

Στην ανακοίνωση για την προστασία των παιδιών-μεταναστών ⁽⁶²⁾, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απαιτεί τη θέσπιση εσωτερικών πολιτικών προστασίας των παιδιών από όλους τους οργανισμούς και τους φορείς που αλληλεπιδρούν με παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των δομών υποδοχής. Η εσωτερική πολιτική προστασίας των παιδιών είναι ένα σύνολο εσωτερικών κανόνων, οι οποίοι αποσαφηνίζουν τις ενέργειες στις οποίες θα προβεί ένας οργανισμός ή μια ομάδα προκειμένου να διατηρήσει τα παιδιά ασφαλή.

Ως επίτροπος, σε συνεργασία με έναν επαγγελματία υγείας, θα πρέπει να ενημερώνεστε για θέματα που αφορούν την υγεία του παιδιού, όποτε αυτό είναι απαραίτητο. Θα πρέπει να είστε σε τακτική επαφή με το προσωπικό υποδοχής προκειμένου να αντιληφθείτε εάν προκύψουν ειδικές ανάγκες για το παιδί και να συνεργαστείτε για την αντιμετώπισή τους.

Επιπλέον, θα πρέπει να υποστηρίξετε το παιδί στην αναζήτηση του κατάλληλου σχολείου, της κατάλληλης επαγγελματικής κατάρτισης ή εκπαιδευτικής πορείας. Κατά περίπτωση, ίσως χρειαστεί να επικοινωνήσετε με τις σχολικές αρχές και τους εκπαιδευτικούς.

Μπορεί επίσης να χρειαστεί να υποστηρίξετε το παιδί στη διαχείριση των βοηθημάτων του, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά του.

Σχετικές δημοσιεύσεις και εργαλεία

Συμβουλευτείτε το εργαλείο του EUAA για την αξιολόγηση των συνθηκών υποδοχής στη διεύθυνση <https://arc.euaa.europa.eu/> για να αξιολογήσετε το κατάλληλο βιοτικό επίπεδο για τα ασυνόδευτα παιδιά. Επιπλέον, συμβουλευτείτε τη σχετική έκδοση του EUAA, *Operational Standards and Indicators on Reception including Vulnerability-related Aspects*, Απρίλιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/operational-standards-indicators-reception-including-vulnerability-aspects>.

Η πύλη Let's Speak Asylum του EUAA που είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://lsa.euaa.europa.eu/> συγκεντρώνει πηγές για τους παρόχους πληροφοριών και τους επαγγελματίες που σχεδιάζουν δραστηριότητες επικοινωνίας και ενημέρωσης στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής.

⁽⁶²⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Η προστασία των παιδιών-μεταναστών, της 12ης Απριλίου 2017, COM(2017) 211 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0211>.

Για εγκαταστάσεις στα σύνορα ή κοντά σε αυτά, βλ. επίσης FRA, *Initial-Reception Facilities at External Borders: Fundamental rights issues to consider*, Μάρτιος 2021, <https://fra.europa.eu/en/publication/2021/initial-reception-facilities-external-borders>.

4.2. Κράτηση μεταναστών

Τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων παιδιών, κατά κανόνα, δεν πρέπει να τίθενται υπό κράτηση για σκοπούς που σχετίζονται με τη μετανάστευση, ανεξάρτητα από το νόμιμο/μεταναστευτικό καθεστώς τους ή εκείνο των γονέων τους. Οι πρωτοβουλίες των Ηνωμένων Εθνών και του Συμβουλίου της Ευρώπης αποσκοπούν στον τερματισμό της κράτησης παιδιών για λόγους μετανάστευσης ⁽⁶³⁾.

Υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι η κράτηση έχει βαθύ και αρνητικό αντίκτυπο στην υγεία και την ανάπτυξη των παιδιών και μπορεί να υπονομεύσει τη ψυχολογική και σωματική τους ευημερία και να θέσει σε κίνδυνο τη γνωστική τους ανάπτυξη. Τα παιδιά που τελούν υπό κράτηση διατρέχουν κίνδυνο κατάθλιψης και άγχους και συχνά εμφανίζουν συμπτώματα τα οποία συνάδουν με διαταραχή μετατραυματικού στρες, όπως αϋπνία, εφιάλτες και νυχτερινή ενούρηση ⁽⁶⁴⁾.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΑΥ (2024) αναφέρει ότι «δεδομένου του αρνητικού αντίκτυπου της κράτησης στους ανηλίκους, η εν λόγω κράτηση θα πρέπει να χρησιμοποιείται, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, αποκλειστικά σε εξαιρετικές περιστάσεις, όταν είναι απολύτως αναγκαίο, ως έσχατο μέτρο και για το συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα, αφού διαπιστωθεί ότι δεν μπορούν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά άλλα λιγότερο περιοριστικά εναλλακτικά μέτρα και αφού κριθεί ότι το βέλτιστο συμφέρον τους είναι αποτέλεσμα της κράτησης» ⁽⁶⁵⁾. Ορίζει ότι «πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για την αποφυλάκιση των ανηλίκων» το συντομότερο δυνατόν ⁽⁶⁶⁾.

Η ΟΑΥ (2024) αναφέρει επίσης ότι «η υγεία, συμπεριλαμβανομένης της ψυχικής υγείας, των αιτούντων υπό κράτηση που έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής αποτελεί πρωταρχικό μέλημα των εθνικών αρχών. Όταν η κράτηση αιτούντων με ειδικές ανάγκες υποδοχής θα έθετε σε σοβαρό κίνδυνο τη σωματική και ψυχική τους υγεία, οι εν λόγω αιτούντες δεν κρατούνται». ⁽⁶⁷⁾

⁽⁶³⁾ FRA, *European legal and policy framework on immigration detention of children*, Ιούνιος 2017, κεφάλαιο 2. *The right to liberty and security*, https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2017-immigration-detention-children_en.pdf. UNHCR, *UNHCR's position regarding the detention of refugee and migrant children in the migration context*, Ιανουάριος 2017, <https://www.refworld.org/policy/legalguidance/unhcr/2017/115250>.

⁽⁶⁴⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις της κράτησης στα παιδιά, βλ. Inter-Agency Working Group to End Child Immigration Detention, *Ending Child Immigration Detention*, 2016, https://endchilddetention.org/wp-content/uploads/2016/09/IAWG_Advocacy-Brochure_Aug-2016_FINAL-web.pdf. Alice Farmer, 'The impact of immigration detention on children' in *Forced Migration Review*, 44, Refugee Studies Centre, Oxford Department of International Development, University of Oxford, Σεπτέμβριος 2013, <https://www.fmreview.org/sites/fmr/files/FMRdownloads/en/detention/farmer.pdf>.

⁽⁶⁵⁾ Αιτιολογική σκέψη 40 της ΟΑΥ (2024) και άρθρο 13 παράγραφος 2 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁶⁶⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο της ΟΑΥ (2024).

⁽⁶⁷⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 1 πρώτο και δεύτερο εδάφιο της ΟΑΥ (2024).

Στις εξαιρετικές περιπτώσεις που εξετάζεται το ενδεχόμενο απόφασης κράτησης παιδιών, πρέπει πάντα να διερευνώνται εναλλακτικές της κράτησης λύσεις ⁽⁶⁸⁾, δίνοντας προτεραιότητα σε εναλλακτικές επιλογές φροντίδας που βασίζονται στην οικογένεια ή σε άλλες κατάλληλες εναλλακτικές ρυθμίσεις φροντίδας, όπως ορίζονται από τις αρμόδιες αρχές. Η ΟΑΥ (2024) απαριθμεί τις συνηθέστερες μη στερητικές της ελευθερίας εναλλακτικές της κράτησης λύσεις, όπως η τακτική αναφορά στις αρχές, η κατάθεση χρηματικής εγγύησης ή η υποχρέωση παραμονής σε καθορισμένο μέρος. Οι κανόνες σχετικά με τις εναλλακτικές της κράτησης λύσεις θα πρέπει να ορίζονται στην εθνική νομοθεσία ⁽⁶⁹⁾. Ο κατάλογος δεν είναι εξαντλητικός και μπορούν να εφαρμοστούν άλλες εναλλακτικές λύσεις και πιο εξατομικευμένα μέτρα, λαμβάνοντας υπόψη την ειδική κατάσταση των παιδιών ⁽⁷⁰⁾.

Εάν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ένα παιδί στερείται της ελευθερίας του, πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθες εγγυήσεις ⁽⁷¹⁾:

- η κράτηση είναι «όσο το δυνατόν συντομότερη» ⁽⁷²⁾.
- εκδίδεται γραπτή εντολή κράτησης, στην οποία αναφέρονται οι πραγματικοί και νομικοί λόγοι στους οποίους αυτή βασίζεται, καθώς και οι λόγοι για τους οποίους δεν είναι δυνατή η αποτελεσματική εφαρμογή λιγότερο περιοριστικών εναλλακτικών μέτρων ⁽⁷³⁾.
- πρέπει να καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για την απελευθέρωση των ανηλίκων από την κράτηση και για την τοποθέτησή τους σε κατάλληλα για ανηλίκους καταλύματα ⁽⁷⁴⁾.
- το δικαίωμα στην εκπαίδευση ⁽⁷⁵⁾.
- το δικαίωμα σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ⁽⁷⁶⁾.
- τα παιδιά υπό κράτηση έχουν τη δυνατότητα να ασχολούνται με δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, συμπεριλαμβανομένων των παιχνιδιών και των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων που αρμόζουν στην ηλικία τους ⁽⁷⁷⁾.
- τα παιδιά υπό κράτηση δεν πρέπει ποτέ να κρατούνται σε σωφρονιστικά καταστήματα ⁽⁷⁸⁾ και πρέπει να στεγάζονται χωριστά από τους ενήλικους ⁽⁷⁹⁾.

⁽⁶⁸⁾ Αιτιολογική σκέψη 40 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁶⁹⁾ Άρθρο 10 παράγραφος 5 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁷⁰⁾ Για παραδείγματα και βέλτιστες πρακτικές εναλλακτικών της κράτησης λύσεων, βλ. τη βάση δεδομένων εναλλακτικών της κράτησης λύσεων του International Detention Coalition, η οποία διατίθεται στη διεύθυνση: <https://database.idcoalition.org/>.

⁽⁷¹⁾ Άρθρα 11 έως 13 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁷²⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο της ΟΑΥ (2024).

⁽⁷³⁾ Άρθρο 11 παράγραφος 2 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁷⁴⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο της ΟΑΥ (2024).

⁽⁷⁵⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 2 πέμπτο εδάφιο της ΟΑΥ (2024).

⁽⁷⁶⁾ Άρθρο 22 της ΟΑΥ (2024)

⁽⁷⁷⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 2 πέμπτο εδάφιο της ΟΑΥ (2024).

⁽⁷⁸⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο της ΟΑΥ (2024).

⁽⁷⁹⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 3 δεύτερο εδάφιο της ΟΑΥ (2024).

- το βιοτικό επίπεδο είναι κατάλληλο για τη «σωματική, ψυχική, διανοητική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξη» του παιδιού ⁽⁸⁰⁾.
- το δικαίωμα στην ενημέρωση και τη συμμετοχή ⁽⁸¹⁾.
- τα παιδιά υπό κράτηση έχουν πρόσβαση σε ουσιαστικά ένδικα μέσα και δωρεάν νομική εκπροσώπηση ⁽⁸²⁾.

Επιπλέον, προβλέπονται ειδικές διατάξεις για τα ασυνόδευτα παιδιά:

- καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για την απελευθέρωση των κρατούμενων ασυνόδευτων παιδιών το συντομότερο δυνατόν ⁽⁸³⁾.
- τα παιδιά πρέπει να φιλοξενούνται σε εγκαταστάσεις κατάλληλες για τη στέγαση παιδιών, οι οποίες στελεχώνονται με προσωπικό που διαθέτει τα προσόντα για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους και την κάλυψη των αναγκών τους ⁽⁸⁴⁾.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου

Ο επίτροπος θα πρέπει να συμμετέχει στην εξατομικευμένη αξιολόγηση που ορίζει το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πριν από την επιβολή μέτρων κράτησης, διασφαλίζοντας ότι το μέτρο αυτό αποτελεί μέτρο έσχατης ανάγκης και ότι δεν υπάρχουν άλλα εναλλακτικά, μη περιοριστικά μέτρα.

Στην περίπτωση παιδιών που βρίσκονται υπό κράτηση, ως επίτροπος, μπορείτε να αναλάβετε πρωτοβουλία για να βοηθήσετε το παιδί να έχει πρόσβαση σε νομική συνδρομή, έτσι ώστε να μπορεί να το υποστηρίξει και να το εκπροσωπήσει νομικά ένας δικηγόρος. Εσείς, μαζί με τον δικηγόρο ή τον νομικό εκπρόσωπο, θα πρέπει να αξιολογείτε προσεκτικά τυχόν αποφάσεις κράτησης του ασυνόδευτου παιδιού, τη διάρκεια της κράτησης, να ελέγχετε τις συνθήκες κράτησής του ή να ζητήσετε επανεξέταση / να υποβάλετε προσφυγή κατά της απόφασης. Θα πρέπει να παρακολουθείτε την ευημερία του παιδιού καθ' όλη τη διάρκεια της κράτησης και να διασφαλίζετε ότι γίνονται σεβαστά τα δικαιώματά του, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασής του σε υγειονομική περίθαλψη και εκπαίδευση.

Σχετική έκδοση

ΕΥΑΑ, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με εναλλακτικές της κράτησης λύσεις, Δεκέμβριος 2024, <https://www.euaa.europa.eu/publications/guidelines-alternatives-detention>.

⁽⁸⁰⁾ Άρθρο 26 παράγραφος 1 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁸¹⁾ Άρθρο 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 26 Οκτωβρίου 2012, 2012/C 326/02, http://data.europa.eu/eli/treaty/char_2012/oj.

⁽⁸²⁾ Άρθρο 29 της ΟΑΥ (2024) και άρθρο 47 του Χάρτη.

⁽⁸³⁾ Άρθρο 11 παράγραφος 1 και άρθρο 13 παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο της ΟΑΥ (2024).

⁽⁸⁴⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 3 της ΟΑΥ (2024).

5. Στάδιο εξέτασης

Μόλις ολοκληρωθεί η κατάθεση της αίτησης διεθνούς προστασίας, οι αρχές θα εξετάσουν την αίτηση. Στόχος του σταδίου της εξέτασης είναι να διαπιστωθεί αν το παιδί πληροί τις προϋποθέσεις για χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας, δηλαδή καθεστώτος πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας.

Η εξέταση πρέπει να ολοκληρώνεται το συντομότερο δυνατόν και **το αργότερο δύο μήνες** από την κατάθεση της αίτησης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως όταν υποβάλλεται δυσανάλογα μεγάλος αριθμός αιτήσεων ταυτόχρονα, όταν προκύπτουν πολύπλοκα πραγματικά ή νομικά ζητήματα ή όταν οι καθυστερήσεις αποδίδονται στον αιτούντα, η προθεσμία μπορεί να παραταθεί **έως έξι επιπλέον μήνες**. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, για παράδειγμα όταν επικρατεί **μια προσωρινή κατάσταση αβεβαιότητας στη χώρα καταγωγής του αιτούντος**, οι αρχές μπορούν να αναβάλουν την ολοκλήρωση της εξέτασης. Σε κάθε περίπτωση, η διαδικασία της εξέτασης πρέπει κανονικά να ολοκληρώνεται το αργότερο εντός είκοσι ενός μηνών από την κατάθεση της αίτησης ⁽⁸⁵⁾.

Η διαδικασία της εξέτασης περιλαμβάνει τα εξής βήματα:

- στάδιο εξέτασης του παραδεκτού (υποχρεωτικό για τις μεταγενέστερες αιτήσεις) ⁽⁸⁶⁾
- προσωπική συνέντευξη·
- λήψη απόφασης σχετικά με την αίτηση·
- κοινοποίηση της απόφασης.

5.1. Στάδιο εξέτασης του παραδεκτού

Στόχος του σταδίου εξέτασης του παραδεκτού είναι να διαπιστωθεί εάν μια αίτηση θα εξεταστεί ή όχι επί της ουσίας, δηλαδή όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους το πρόσωπο εγκατέλειψε τη χώρα του και υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας. Πρόκειται, επομένως, για μια προκαταρκτική εξέταση που χρησιμοποιείται για να αποφασιστεί αν η αίτηση μπορεί να προχωρήσει σε ουσιαστική αξιολόγηση ή αν πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Σύμφωνα με τον ΚΔΑ, μια αίτηση δεν εξετάζεται επί της ουσίας όταν είναι υπεύθυνο άλλο κράτος μέλος, όταν απορρίπτεται ως απαράδεκτη ή όταν ανακαλείται ρητά ή σιωπηρά (εκτός εάν η επί της ουσίας εξέταση πραγματοποιήθηκε πριν από την ρητή ή σιωπηρή ανάκληση της αίτησης). Η θέσπιση ενός σταδίου εξέτασης του παραδεκτού είναι υποχρεωτική εφόσον το παιδί υποβάλει μεταγενέστερη αίτηση ⁽⁸⁷⁾. Μια αίτηση θα απορριφθεί ως απαράδεκτη όταν

⁽⁸⁵⁾ Άρθρο 35 του ΚΔΑ.

⁽⁸⁶⁾ Άρθρο 38 του ΚΔΑ

⁽⁸⁷⁾ Άρθρο 55 του ΚΔΑ

πρόκειται για μεταγενέστερη αίτηση και δεν έχουν προκύψει ή δεν έχουν προσκομιστεί από τον αιτούντα νέα σχετικά στοιχεία ⁽⁸⁸⁾.

Επιπλέον, μια αίτηση μπορεί να απορριφθεί ως απαράδεκτη εάν συντρέχει ένας από τους ακόλουθους λόγους ⁽⁸⁹⁾.

- Η διεθνής προστασία έχει ήδη χορηγηθεί σε άλλο κράτος μέλος.
- Εφαρμόζεται η έννοια της πρώτης χώρας ασύλου ⁽⁹⁰⁾. Μια τρίτη χώρα μπορεί να θεωρηθεί πρώτη χώρα ασύλου μόνο όταν ο αιτών είχε προηγουμένως λάβει ουσιαστική προστασία εκεί και εξακολουθεί να μπορεί να κάνει χρήση αυτής της προστασίας· όταν δεν θα απειλούνταν η ζωή και η ελευθερία του εκεί· όταν δεν θα αντιμετώπιζε πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης· και όταν προστατεύεται από *επαναπροώθηση* και απομάκρυνση που αντίκειται στο διεθνές δίκαιο.

Η έννοια μπορεί να εφαρμοστεί μόνο έπειτα από εξατομικευμένη αξιολόγηση και μόνο εάν ο αιτών δεν μπορεί να παράσχει στοιχεία που αποδεικνύουν ότι δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση του. Στην περίπτωση ασυνόδευτου παιδιού, η έννοια αυτή μπορεί να εφαρμοστεί μόνον εφόσον αυτό δεν αντιβαίνει στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και εφόσον οι αρχές της τρίτης χώρας έχουν διαβεβαιώσει το κράτος μέλος ότι θα αναλάβουν το παιδί και το παιδί θα τύχει αμέσως ουσιαστικής προστασίας ⁽⁹¹⁾. Εάν η εν λόγω τρίτη χώρα δεν δέχεται εκ νέου τον αιτούντα ή δεν απαντήσει εντός της καθορισμένης προθεσμίας, πρέπει να του δοθεί εκ νέου πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου ⁽⁹²⁾.

- Εφαρμόζεται η έννοια των ασφαλών τρίτων χωρών ⁽⁹³⁾. Ως «ασφαλής τρίτη χώρα» ορίζεται μια χώρα στην οποία οι αλλοδαποί δεν απειλούνται με δίωξη, δεν διατρέχουν πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης, προστατεύονται από *επαναπροώθηση* και απομάκρυνση που αντίκειται στο διεθνές δίκαιο, και μπορούν να ζητήσουν και, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις, να λάβουν ουσιαστική προστασία. Η έννοια μπορεί να εφαρμοστεί μόνο έπειτα από εξατομικευμένη αξιολόγηση και μόνον εφόσον ο αιτών δεν μπορεί να αποδείξει τους λόγους για τους οποίους δεν θα έπρεπε να εφαρμοστεί στην περίπτωση του. Επιπλέον, για τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να πληρούνται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - a. υπάρχει σύνδεση μεταξύ του αιτούντος και της εν λόγω τρίτης χώρας, βάσει της οποίας θα ήταν εύλογο για αυτόν να μεταβεί στη συγκεκριμένη χώρα· ή
 - b. ο αιτών διήλθε από την εν λόγω τρίτη χώρα καθ' οδόν προς την ΕΕ ⁽⁹⁴⁾.

⁽⁸⁸⁾ Άρθρο 38 παράγραφος 2 του ΚΔΑ.

⁽⁸⁹⁾ Άρθρο 38 του ΚΔΑ.

⁽⁹⁰⁾ Άρθρο 38 παράγραφος 1 στοιχείο α) και άρθρο 58 του ΚΔΑ.

⁽⁹¹⁾ Άρθρο 58 παράγραφοι 1 έως 3 του ΚΔΑ.

⁽⁹²⁾ Άρθρο 58 παράγραφος 5 του ΚΔΑ.

⁽⁹³⁾ Άρθρο 38 παράγραφος 1 στοιχείο β) και άρθρο 59 του ΚΔΑ.

⁽⁹⁴⁾ Για τους αιτούντες που δεν είναι ασυνόδευτα παιδιά, η έννοια της «ασφαλούς τρίτης χώρας» μπορεί επίσης να εφαρμοστεί βάσει συμφωνίας με τρίτη χώρα η οποία πληροί ορισμένες εγγυήσεις.

Στην περίπτωση ασυνόδευτου παιδιού, η έννοια μπορεί να εφαρμοστεί μόνο εφόσον **δεν αντιβαίνει στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού** και εφόσον οι αρχές της τρίτης χώρας έχουν διαβεβαιώσει το κράτος μέλος ότι το παιδί θα έχει άμεση πρόσβαση σε ουσιαστική προστασία και φροντίδα.

Εάν η τρίτη χώρα δεν δέχεται ή δεν δέχεται εκ νέου αιτούντα, τότε πρέπει να δοθεί στο πρόσωπο αυτό εκ νέου πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου ⁽⁹⁵⁾.

- Ο αιτών έλαβε απόφαση επιστροφής και υπέβαλε την αίτηση μετά την παρέλευση επτά εργάσιμων ημερών από τη λήψη της εν λόγω απόφασης, παρ' ότι ενημερώθηκε για τις συνέπειες, και έκτοτε δεν ανέκυψαν νέα συναφή στοιχεία ⁽⁹⁶⁾.
- Ένα διεθνές ποινικό δικαστήριο ή δικαστικό όργανο έχει εξασφαλίσει την ασφαλή μετεγκατάσταση του αιτούντος σε κράτος μέλος ή τρίτη χώρα ή έχει δρομολογήσει τη διαδικασία.

Με εξαίρεση τον λόγο που περιγράφεται σε σχέση με την έκδοση απόφασης επιστροφής, η εξέταση του παραδεκτού ολοκληρώνεται το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο εντός δύο μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης ⁽⁹⁷⁾.

Η προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά δύο μήνες το πολύ, στις περιπτώσεις που ⁽⁹⁸⁾:

- υποβλήθηκε μεγάλος αριθμός αιτήσεων σε ένα κράτος μέλος κατά την ίδια περίοδο, γεγονός που καθιστά αδύνατη την ολοκλήρωση της διαδικασίας εντός των δύο μηνών·
- ανακύπτουν περίπλοκα ουσιαστικά ή/και νομικά ζητήματα·
- η καθυστέρηση μπορεί να αποδοθεί σαφώς και αποκλειστικά στη μη συμμόρφωση του αιτούντος με τις υποχρεώσεις του.

Για τον λόγο που περιγράφεται σχετικά με την έκδοση της απόφασης επιστροφής, η εξέταση του παραδεκτού πρέπει να ολοκληρωθεί εντός **δέκα εργάσιμων ημερών** ⁽⁹⁹⁾.

Όταν οι αρχές προτίθενται να απορρίψουν μια αίτηση ως απαράδεκτη, το παιδί πρέπει να ενημερωθεί σχετικά και να λάβει γραπτή απόφαση στην οποία να αναφέρονται οι πραγματικοί και νομικοί λόγοι, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο προσφυγής κατά της εν λόγω απόφασης ⁽¹⁰⁰⁾.

Όταν το απαράδεκτο βασίζεται στην έννοια της ασφαλούς τρίτης χώρας, πρέπει επίσης να χορηγηθεί στο παιδί έγγραφο προς τις αρχές της τρίτης χώρας, στο οποίο να αναφέρεται, στη γλώσσα της εν λόγω χώρας, ότι η αίτηση δεν εξετάστηκε επί της ουσίας λόγω της εφαρμογής της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει εάν έχουν ήδη συμφωνηθεί

⁽⁹⁵⁾ Άρθρο 59 παράγραφος 5 του ΚΔΑ.

⁽⁹⁶⁾ Άρθρο 38 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του ΚΔΑ.

⁽⁹⁷⁾ Άρθρο 35 παράγραφος 1 του ΚΔΑ

⁽⁹⁸⁾ Άρθρο 35 παράγραφος 2 του ΚΔΑ

⁽⁹⁹⁾ Άρθρο 35 παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο του ΚΔΑ.

⁽¹⁰⁰⁾ Άρθρα 36 και 38 του ΚΔΑ.

διαφορετικές διαδικασίες μεταξύ της ΕΕ (ή του κράτους μέλους) και της εν λόγω τρίτης χώρας όσον αφορά την ενημέρωση των αρχών της ⁽¹⁰¹⁾.

Το παιδί έχει δικαίωμα πρόσβασης σε δωρεάν νομική συνδρομή και άσκησης πραγματικής προσφυγής κατά απόφασης επί του παραδεκτού. Για περισσότερες λεπτομέρειες, ανατρέξτε στην εθνική σας νομοθεσία.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου

Ως επίτροπος, θα πρέπει να εξοικειωθείτε με την εθνική νομοθεσία και με το κατά πόσον οι λόγοι παραδεκτού προβλέπονται στη νομοθεσία και ισχύουν ενδεχομένως για το παιδί που εκπροσωπείτε. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται σε υποθέσεις που αφορούν μια πιθανή πρώτη χώρα ασύλου ή ασφαλή τρίτη χώρα, καθώς οι έννοιες αυτές υπόκεινται σε αυστηρούς όρους και απαιτούν εξατομικευμένη αξιολόγηση.

Εάν διενεργείται διαδικασία εξέτασης του παραδεκτού, θα πρέπει να υποστηρίξετε τις αρχές και το παιδί προκειμένου να διευκολύνετε τη διαδικασία. Ως επίτροπος, θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι η διαδικασία εξέτασης του παραδεκτού λαμβάνει υπόψη τις ειδικές περιστάσεις του ασυνόδευτου παιδιού που εκπροσωπείτε και τυχόν ειδικές ανάγκες που μπορεί να έχει το παιδί, όπως συγκεκριμένη ημερομηνία και ώρα για τη συνέντευξη, υπηρεσίες διερμηνείας κ.α. Η έννοια της πρώτης χώρας ασύλου ή της ασφαλούς τρίτης χώρας μπορεί να εφαρμοστεί μόνον εφόσον αυτό δεν αντιβαίνει στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και μόνον εφόσον οι αρχές έχουν λάβει διαβεβαιώσεις από την τρίτη χώρα ότι θα αναλάβουν το παιδί και το παιδί θα λάβει αμέσως ουσιαστική προστασία.

Εάν πραγματοποιηθεί συνέντευξη για το παραδεκτό, θα προετοιμάσετε το παιδί για τη συνέντευξη και θα παράσχετε επαρκείς πληροφορίες ώστε το παιδί να κατανοήσει τον σκοπό της διαδικασίας και να μπορεί να αισθανθεί άνετα. Θα πρέπει να συνοδεύσετε το παιδί στη συνέντευξη.

Επιπλέον, θα πρέπει να επικοινωνήσετε με τον νομικό σύμβουλο, εάν έχει ήδη διοριστεί, μεταξύ άλλων και για ενδεχόμενη προσφυγή σε περίπτωση αρνητικής απόφασης επί του παραδεκτού.

5.2. Η προσωπική συνέντευξη

Το δικαίωμα σε προσωπική συνέντευξη

Για να είναι δίκαιη η διαδικασία, είναι πολύ σημαντικό να δίνεται η ευκαιρία στον αιτούντα να εξηγήσει ⁽¹⁰²⁾, απευθείας και χωρίς διαμεσολαβητές, τους λόγους για τους οποίους χρειάστηκε

⁽¹⁰¹⁾ Άρθρο 58 παράγραφος 4 και άρθρο 59 παράγραφος 8 του ΚΔΑ· άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2026/463 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 2026, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348 όσον αφορά την εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας (ΕΕ L, 2026/463, 26.2.2026), <http://data.europa.eu/eli/reg/2026/463/oj>.

⁽¹⁰²⁾ Άρθρο 12 της ΔΣΔΠ.

να εγκαταλείψει τη χώρα του και γιατί αδυνατεί ή δεν επιθυμεί να επιστρέψει στη χώρα καταγωγής ή στη χώρα συνήθους διαμονής του.

Κατά γενικό κανόνα, πρέπει να παρέχεται στο παιδί η δυνατότητα να συμμετάσχει σε προσωπική συνέντευξη στην οποία αξιολογείται το **παραδεκτό ή η ουσία της αίτησης**, εκτός εάν ισχύουν περιορισμένες εξαιρέσεις.

Ο ΚΔΑ ορίζει ότι πρέπει να παρέχεται στο παιδί η δυνατότητα να συμμετάσχει σε προσωπική συνέντευξη επί της ουσίας της αίτησής του, προτού οι αρχές λάβουν απόφαση σχετικά με την αίτησή του ⁽¹⁰³⁾.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που απαριθμούνται κατωτέρω, οι εθνικές αρχές μπορούν να αποφασίσουν να μη διενεργήσουν προσωπική συνέντευξη ⁽¹⁰⁴⁾.

- Οι διαθέσιμες πληροφορίες θεωρούνται επαρκείς για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας από την αρμόδια αρχή.
- Η αρμόδια αρχή θεωρεί την αίτηση απαράδεκτη βάσει των διαθέσιμων στοιχείων.
- Η αρχή κρίνει ότι το παιδί δεν δύναται ή δεν είναι σε θέση να παραστεί στη συνέντευξη (π.χ. λόγω μακροχρόνιων ιατρικών λόγων). Σε περίπτωση αμφιβολίας, πρέπει να ζητείται η γνώμη ιατρού για να διαπιστωθεί αν το παιδί αναμένεται να αναρρώσει ή αν η ιατρική πάθηση είναι μόνιμης φύσης.
- Σε περίπτωση μεταγενέστερης αίτησης, όταν η προκαταρκτική εξέταση διεξάγεται με βάση τις γραπτές δηλώσεις.
- Έχει χορηγηθεί διεθνής προστασία στο παιδί από άλλο κράτος μέλος.
- Το παιδί δεν είναι σε θέση ή δεν δύναται να συμμετάσχει σε συνέντευξη για λόγους που είναι εκτός του ελέγχου του ⁽¹⁰⁵⁾.

Η συνέντευξη πρέπει να διεξάγεται από ειδικευμένο και καταρτισμένο προσωπικό, με τη βοήθεια διερμηνέα (εάν είναι απαραίτητο), και πρέπει να υπάρχει ευαισθησία σε θέματα φύλου κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. Σχετικό παράδειγμα αποτελεί το αίτημα του επιτρόπου να ζητηθεί, εκ μέρους του παιδιού, ο υπεύθυνος της συνέντευξης και ο διερμηνέας να είναι του ίδιου ή διαφορετικού φύλου με το παιδί.

Κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης, το παιδί έχει το δικαίωμα να συνοδεύεται από νομικό σύμβουλο, ακόμη και όταν η συνέντευξη διεξάγεται μέσω βιντεοδιάσκεψης ⁽¹⁰⁶⁾. Η προσωπική συνέντευξη πρέπει να διεξάγεται σύμφωνα με την αρχή της εμπιστευτικότητας ⁽¹⁰⁷⁾ και η συνέντευξη πρέπει να ηχογραφείται ⁽¹⁰⁸⁾.

⁽¹⁰³⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 2 του ΚΔΑ.

⁽¹⁰⁴⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 11 του ΚΔΑ.

⁽¹⁰⁵⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 11 του ΚΔΑ.

⁽¹⁰⁶⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 13 του ΚΔΑ.

⁽¹⁰⁷⁾ Άρθρο 7 του ΚΔΑ.

⁽¹⁰⁸⁾ Άρθρο 14 παράγραφος 2 του ΚΔΑ.

Οι συνεντεύξεις με τα παιδιά θα πρέπει να διεξάγονται με τρόπο κατάλληλο για τα παιδιά ⁽¹⁰⁹⁾, καθώς τα παιδιά ενδέχεται να μην είναι σε θέση να διατυπώσουν τα αιτήματά τους με τον ίδιο τρόπο με τους ενήλικες. Είναι πιθανό το παιδί να μην έχει λάβει το ίδιο την απόφαση να εγκαταλείψει τη χώρα καταγωγής και να μην κατανοεί καν τις περιστάσεις για τις οποίες έπρεπε να αποχωρήσει. Ανάλογα με την ηλικία, το ιστορικό και τις εμπειρίες τους, συμπεριλαμβανομένων των τραυμάτων, τα παιδιά μπορεί να δυσκολεύονται να διηγηθούν όσα έχουν βιώσει. Μπορεί επίσης να αισθάνονται έλλειψη εμπιστοσύνης ή φόβο απέναντι στις αρχές λόγω των εμπειριών τους κατά τη διάρκεια της μετακίνησης ή στις χώρες διέλευσης. Εξαιτίας όλων αυτών, τα παιδιά μπορεί να μη γνωρίζουν καν αν θα μπορούσαν να βρεθούν αντιμέτωπα με διώξεις ή σοβαρή βλάβη αν επέστρεφαν στη χώρα τους.

Είναι πιθανό οι αρχές να αποφασίσουν να αναστείλουν ή να αναβάλουν την προσωπική συνέντευξη σε διάφορες περιστάσεις. Τέτοιες καταστάσεις είναι, ενδεικτικά, οι εξής:

- απαιτείται περισσότερος χρόνος λόγω μιας αβέβαιης κατάστασης στη χώρα καταγωγής, η οποία αναμένεται να είναι προσωρινή, ή απαιτούνται περαιτέρω έγγραφα για την αξιολόγηση της αίτησης·
- το παιδί δεν μπορεί να παραστεί στην προσωπική συνέντευξη λόγω προβλημάτων υγείας·
- υπάρχουν προβλήματα επικοινωνίας με τον διερμηνέα.

Σε περίπτωση που προκύψει οποιαδήποτε από αυτές τις καταστάσεις ή άλλες δικαιολογημένες περιστάσεις, η συνέντευξη πρέπει να προγραμματιστεί εκ νέου σύμφωνα με τις καθιερωμένες πρακτικές των εθνικών αρχών σας. Θα λάβετε ανάλογη ενημέρωση σχετικά με τη νέα ημερομηνία της προσωπικής συνέντευξης.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου

Πριν από τη συνέντευξη

Ο νόμος προβλέπει ότι η πρόσκληση για συνέντευξη (ή ακρόαση) κοινοποιείται συνήθως γραπτώς στο παιδί και στον επίτροπο. Όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι το παιδί έχει υποστεί βαθιά ψυχολογικά τραύματα ή δεν είναι σε θέση να εκφραστεί, η συνέντευξη ενδέχεται να είναι επιζήμια για το παιδί ή να παρεμποδίσει την ανάρρωσή του. Στις περιπτώσεις αυτές, η συνέντευξη δεν θα πρέπει να διεξάγεται ή θα πρέπει να αναβάλλεται έως ότου το παιδί να είναι σε θέση να υποβληθεί στη συνέντευξη.

Ως επίτροπος, θα μπορούσατε να προτείνετε στις αρχές ασύλου είτε να επισπεύσουν τη διαδικασία είτε να αναβάλουν την προσωπική συνέντευξη. Με τον τρόπο αυτόν, το παιδί θα έχει περισσότερο χρόνο για να ξεκουραστεί και να αναρρώσει, καθώς και να προετοιμαστεί για τη συνέντευξη και να προσαρμοστεί στο περιβάλλον του πριν συνεχίσει τη διαδικασία.

⁽¹⁰⁹⁾ Άρθρο 22 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο του ΚΔΑ.

Είναι σημαντικό να καθοδηγήσετε το παιδί στην προετοιμασία για τη συνέντευξη και να κατανοήσετε τι μπορεί να είναι χρήσιμο σε σχέση με τους λόγους διαφυγής του, το ταξίδι του και την προσωπική του ιστορία. Θα πρέπει να ενημερώσετε το παιδί σχετικά με το είδος των πληροφοριών που θα ζητήσουν οι αρχές. Οι πληροφορίες αυτές μπορεί να αφορούν πληροφορίες σχετικά με το ταξίδι του παιδιού, τους λόγους για τους οποίους υποβάλλεται η αίτηση ασύλου, από ποιον κινδυνεύει στη χώρα καταγωγής του, πληροφορίες σχετικά με την οικογένειά του, καθώς και θέματα για τα οποία είναι δύσκολο να μιλήσει, όπως αν έχει βιώσει ή γίνει μάρτυρας σε τραυματικές καταστάσεις και αν έχει ιατρικά ή ψυχολογικά προβλήματα.

Αφού το παιδί κατανοήσει το αντικείμενο της συνέντευξης, είναι σημαντικό να διερευνήσετε αν το παιδί έχει τη δυνατότητα να συλλέξει με ασφάλεια τις πληροφορίες που λείπουν ή πιθανά έγγραφα για να υποστηρίξει τον ισχυρισμό του, χωρίς να εκτεθεί σε κίνδυνο. Πρέπει να αξιολογήσετε αν είναι ασφαλές και προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού να επικοινωνήσει με μέλη της οικογένειας στη χώρα καταγωγής. Μπορεί να έχουν τη δυνατότητα να στείλουν έγγραφα μέσω του ταχυδρομείου ή απλώς να υποστηρίξουν το παιδί ώστε να συλλέξει/επιβεβαιώσει πληροφορίες σχετικά με ημερομηνίες που αφορούν ορισμένα γεγονότα ή δεδομένα των οποίων η κοινοποίηση στις αρχές θα μπορούσε να είναι σημαντική.

Επιπλέον, θα πρέπει να εξηγήσετε στο παιδί τον τρόπο διεξαγωγής της συνέντευξης, το μέρος και τον τρόπο για να φτάσει στην τοποθεσία, τη διαρρύθμιση των χώρων, ποιοι θα είναι παρόντες κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, πόση ώρα θα διαρκέσει, τι αναμένεται από το παιδί, τον ενδυματολογικό κώδικα και κάθε άλλη πτυχή. Θα πρέπει να απαντήσετε σε τυχόν ερωτήσεις που μπορεί να έχει το παιδί.

Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης

Ως επίτροπος, θα πρέπει να λάβετε υπόψη τα ακόλουθα σημεία κατά τη διάρκεια της συνέντευξης.

- Οι συνεντεύξεις δεν είναι δημόσιες. Φυσικά, εσείς ως επίτροπος θα πρέπει να είστε παρών κατά τη διάρκεια της συνέντευξης με το παιδί. Στην ακρόαση θα υπάρχει διερμηνέας ο οποίος θα μιλάει τη γλώσσα που δηλώνεται στο στάδιο της κατάθεσης και θα διερμηνεύει όσα λέγονται.
- Πρέπει να διαδραματίσετε καθοριστικό ρόλο για να διασφαλίσετε ότι ο υπεύθυνος της συνέντευξης θα λάβει υπόψη του το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Το παιδί θα πρέπει να νιώθει άνετα. Ο αρμόδιος χειριστής της υπόθεσης και ο διερμηνέας θα πρέπει να επιδεικνύουν ιδιαίτερη προορατικότητα και ενσυναίσθηση.
- Οι πληροφορίες και οι ερωτήσεις θα πρέπει να διατυπώνονται με απλό, άμεσο και σαφή τρόπο. Θα πρέπει να επιβεβαιώνεται ότι το παιδί κατανοεί, καθώς ορισμένα παιδιά ενδέχεται να φοβούνται τα πρόσωπα εξουσίας, να μην τολμούν να κάνουν ερωτήσεις ή να μην παραδέχονται ότι δεν κατανοούν λόγω της ηλικίας τους, του πολιτισμικού τους υπόβαθρου ή της ψυχολογικής τους κατάστασης.

- Εξηγήστε και υπενθυμίστε στο παιδί (με τρόπο που το παιδί μπορεί να κατανοήσει) ότι οι συνεντεύξεις διέπονται από την αρχή της εμπιστευτικότητας και εξηγήστε προσεκτικά τυχόν περιορισμούς στην εμπιστευτικότητα και εξαιρέσεις.
- Σε περιπτώσεις στις οποίες το παιδί έχει βιώσει τραυματικές εμπειρίες, ενδέχεται να μην επιθυμεί ή να μην είναι σε θέση να εκφράσει συναισθήματα ή να διηγηθεί την ιστορία του. Θα πρέπει να αναζητηθούν ειδικευμένοι υπεύθυνοι συνέντευξης για να χρησιμοποιήσουν εναλλακτικές μεθόδους και να παρέχουν συμβουλές ή να παραπέμψουν το παιδί στην κατάλληλη υποστήριξη. Μπορείτε να ζητήσετε αναβολή της ακρόασης εάν υπάρχουν προβλήματα υγείας τα οποία πρέπει να πιστοποιηθούν ή για οποιονδήποτε άλλο σοβαρό λόγο.
- Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κατάλληλες για τα παιδιά τεχνικές συνέντευξης προσαρμοσμένες στην ηλικία και το επίπεδο ωριμότητας τους.
- Δώστε στα παιδιά το δικαίωμα να κάνουν ερωτήσεις και να παρέχουν τη συγκατάθεσή τους πριν από την ανταλλαγή πληροφοριών με άλλους φορείς, όπως για παράδειγμα για την παραπομπή της υπόθεσής τους σε άλλες υπηρεσίες.
- Στις περιπτώσεις στις οποίες το παιδί μπορεί να συνοδεύεται στη συνέντευξη από έμπιστο ενήλικα εκτός από εσάς ως επίτροπο, το παιδί θα πρέπει να επιλέξει το πρόσωπο και να συναινέσει στην παρουσία του.
- Εάν το επιθυμεί το παιδί, οι συνεντεύξεις με το παιδί θα πρέπει να διεξάγονται, εφόσον είναι εφικτό, από χειριστή της υπόθεσης και διερμηνέα του ίδιου ή διαφορετικού φύλου με το παιδί. Για να γίνει αυτό, το παιδί θα πρέπει να ενημερώνεται και να του παρέχεται αυτή η δυνατότητα.
- Εάν, λόγω ειδικών συνθηκών ή αναγκών του παιδιού (προβλήματα υγείας, περίοδος σχολικών ή επαγγελματικών εξετάσεων ή ιδιαίτερα αγχωτική περίοδος για το παιδί), η συνέντευξη δεν μπορεί να διεξαχθεί, θα πρέπει να προγραμματιστεί εκ νέου ή να προσαρμοστεί. Θα πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για την προσαρμογή της συνέντευξης στις ανάγκες του παιδιού.
- Βοηθήστε τους υπεύθυνους συνεντεύξεων και τους διερμηνείς να προσδιορίσουν και να χρησιμοποιήσουν τις καταλληλότερες μεθόδους επικοινωνίας με παιδιά με αναπηρία, δίνοντας προτεραιότητα στην ένταξη και την προσβασιμότητα.

Κατά την καταγραφή της συνέντευξης

Κάθε προσωπική συνέντευξη καταγράφεται σε αρχείο ⁽¹¹⁰⁾, ώστε το κράτος μέλος να έχει πρόσβαση στις δηλώσεις του παιδιού για περαιτέρω εξέταση, αλλά και ως εγγύηση για τη διασφάλιση της δικαιοσύνης, της αποτελεσματικότητας και της αντικειμενικότητας. Η συνέντευξη ηχογραφείται ⁽¹¹¹⁾.

⁽¹¹⁰⁾ Άρθρο 14 του ΚΔΑ.

⁽¹¹¹⁾ Άρθρο 14 παράγραφος 2 του ΚΔΑ.

Επιπλέον, οι αρχές ⁽¹¹²⁾:

- θα συντάξουν έκθεση πραγματικών περιστατικών που περιέχει όλα τα κύρια στοιχεία της προσωπικής συνέντευξης·
- θα απομαγνητοφωνήσουν τη συνέντευξη· ή
- θα απομαγνητοφωνήσουν την ηχογράφιση.

Το παιδί πρέπει να ενημερωθεί δεόντως για τους όρους διεξαγωγής της προσωπικής συνέντευξης, συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι η συνέντευξη καταγράφεται με ηχητικά μέσα, καθώς και για τον σκοπό της εν λόγω καταγραφής. Ως επίτροπος, βεβαιωθείτε ότι το παιδί το κατανοεί αυτό με τρόπο κατάλληλο για την ηλικία του και ότι γίνονται σεβαστά τα διαδικαστικά δικαιώματά του. Ειδικότερα, ο επίτροπος θα πρέπει να βοηθά το παιδί να εξετάσει το περιεχόμενο της έκθεσης ή της απομαγνητοφώνησης της συνέντευξης, μεταξύ άλλων με τη βοήθεια διερμηνέα όπου αυτό είναι απαραίτητο, και να διατυπώσει παρατηρήσεις ή διευκρινίσεις σχετικά με τυχόν λανθασμένες μεταφράσεις, παρανοήσεις ή λάθη ως προς τα γεγονότα ⁽¹¹³⁾.

Ο επίτροπος θα πρέπει επίσης να βοηθήσει το παιδί να αποφασίσει αν θα επιβεβαιώσει την ακρίβεια των στοιχείων και να διασφαλίσει ότι τυχόν άρνηση και οι λόγοι της θα καταγραφούν δεόντως.

Λάβετε υπόψη ότι η αρμόδια αρχή για θέματα ασύλου ενδέχεται να μην υποχρεούται να ζητήσει από το παιδί να επανεξετάσει ή να επιβεβαιώσει την ακρίβεια της έκθεσης ή της απομαγνητοφώνησης, στις περιπτώσεις όπου:

- η καταγραφή της συνέντευξης ή η απομαγνητοφώνηση αυτής μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αποδεικτικό στοιχείο στη διαδικασία προσφυγής· ή
- είναι σαφές στην αποφαινόμενη αρχή ότι θα χορηγηθεί στο παιδί καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρική προστασία (όταν η επικουρική προστασία παρέχει τα ίδια δικαιώματα και οφέλη με το καθεστώς πρόσφυγα) ⁽¹¹⁴⁾.

Οι επίτροποι, μαζί με τους νομικούς συμβούλους κατά περίπτωση, θα έχουν πρόσβαση στην έκθεση ή στην απομαγνητοφώνηση της συνέντευξης, το συντομότερο δυνατόν μετά τη συνέντευξη και, σε κάθε περίπτωση, εγκαίρως πριν από τη λήψη απόφασης από την αποφαινόμενη αρχή, ώστε να διασφαλίζονται τα δικαιώματα και το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Θα παρέχεται πρόσβαση στην απομαγνητοφώνηση κατά τη διαδικασία προσφυγής.

Ως επίτροπος, θα πρέπει να έχετε τη δυνατότητα να υποστηρίξετε ενεργά το παιδί κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης, σύμφωνα με τον ρόλο σας στη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή βοήθειας

⁽¹¹²⁾ Άρθρο 14 παράγραφος 1 του ΚΔΑ.

⁽¹¹³⁾ Άρθρο 14 παράγραφος 3 του ΚΔΑ.

⁽¹¹⁴⁾ Άρθρο 14 παράγραφος 5 του ΚΔΑ.

στο παιδί ώστε να κατανοήσει τις ερωτήσεις, τη διασφάλιση ότι οι απόψεις του εκφράζονται σωστά και την παρέμβαση όπου είναι απαραίτητο. Ανάλογα με την εθνική νομοθεσία, ενδέχεται να ισχύουν συγκεκριμένοι κανόνες σχετικά με τον χρόνο και τον τρόπο υποβολής σχολίων ή παρατηρήσεων (π.χ. κατά τη διάρκεια της συνέντευξης ή στο τέλος της). Ελέγξτε τις ισχύουσες εθνικές διαδικασίες και αξιοποιήστε κάθε ευκαιρία για να παρέμβετε, εφόσον αυτό εξυπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Μετά τη συνέντευξη

Ως επίτροπος, θα πρέπει να συναντηθείτε με το παιδί μετά τη συνέντευξη για να συζητήσετε πώς ένιωσε για τη συνέντευξη, αν ένιωσε ότι μπόρεσε να κοινοποιήσει όλες τις σχετικές πληροφορίες ή αν υπάρχουν πρόσθετες πτυχές που το παιδί ένιωσε ότι δεν μπόρεσε να κοινοποιήσει. Ως επίτροπος, μπορείτε να ζητήσετε τη συγκατάθεση του παιδιού για να ενημερώσετε τις αρχές σχετικά με τυχόν νέες πληροφορίες που ενδέχεται να λάβετε.

Ενημερώστε το παιδί σχετικά με τον αναμενόμενο χρόνο αναμονής για την έκδοση της απόφασης. Θα πρέπει επίσης να εξηγήσετε τα πιθανά αποτελέσματα της απόφασης. Αυτό θα βοηθήσει το παιδί να διαχειριστεί τις προσδοκίες του και να είναι προετοιμασμένο μόλις κοινοποιηθεί η απόφαση. Το παιδί θα πρέπει να γνωρίζει ότι στην περίπτωση απόρριψης, θα πρέπει να ασκηθεί προσφυγή εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην ΟΑΥ.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι αρχές μπορούν να εξετάσουν την αίτηση στο πλαίσιο μιας **ταχείας διαδικασίας εξέτασης**, η οποία πρέπει κανονικά να ολοκληρωθεί εντός **τριών μηνών από την κατάθεση της αίτησης**. Οι ταχείες διαδικασίες μπορούν να εφαρμόζονται σε ασυνόδευτα παιδιά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις (βλ. ενότητα [3.3 Κατάθεση αίτησης διεθνούς προστασίας](#)).

5.3. Διαδικασία λήψης αποφάσεων και κοινοποίηση

Έπειτα από κατάλληλη εξέταση της αίτησης, η αποφαινόμενη αρχή υποχρεούται να λάβει απόφαση επί της ουσίας της αίτησης, η οποία μπορεί να οδηγήσει στη χορήγηση διεθνούς προστασίας (είτε καθεστώς πρόσφυγα είτε καθεστώς επικουρικής προστασίας) ή σε αρνητική απόφαση (απαράδεκτη, απόρριψη ή αποκλεισμός).

Αξιολόγηση της αίτησης

Η εξέταση πρέπει να διενεργείται αντικειμενικά, αμερόληπτα και σε ατομική βάση ⁽¹¹⁵⁾.

Η αξιολόγηση διενεργείται με βάση τις δηλώσεις (προφορικές και γραπτές) του παιδιού και τα διαθέσιμα έγγραφα, καθώς και τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής ⁽¹¹⁶⁾ και ενδεχομένως άλλα αποδεικτικά στοιχεία (π.χ. εκθέσεις εμπειρογνομόνων, ιατρικές και ψυχολογικές

⁽¹¹⁵⁾ Άρθρο 34 παράγραφος 2 του ΚΔΑ.

⁽¹¹⁶⁾ Οι εκθέσεις πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής του ΕΥΑΑ διατίθενται στη διεύθυνση <https://coi.europa.eu/>.

εκθέσεις). Οι πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τις χώρες καταγωγής ή συνήθους διαμονής των ανιθαγενών αιτούντων, καθώς και τις χώρες διέλευσης ή επιστροφής, και την κοινωνικοοικονομική, νομική, πολιτική κατάσταση, τη σχετική με τα ανθρώπινα δικαιώματα κατάσταση, τις συγκρούσεις και την ανθρωπιστική κατάσταση στην εν λόγω χώρα ή στις εν λόγω χώρες σε μια δεδομένη χρονική στιγμή. Οι αρχές μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν για να επιβεβαιώσουν ή να αντικρούσουν τις δηλώσεις του παιδιού.

Είδη απόφασης

Μετά την εξέταση της αίτησης, η αποφαινόμενη αρχή θα εκδώσει απόφαση. Η απόφαση μπορεί:

- να χορηγήσει καθεστώς πρόσφυγα·
- να χορηγήσει επικουρική προστασία·
- να απορρίψει την αίτηση ως απaráδεκτη, αβάσιμη ή προδήλως αβάσιμη· ή
- να κηρύξει την αίτηση σιωπηρώς ή ρητώς ανακληθείσα ⁽¹¹⁷⁾.

Η αποφαινόμενη αρχή εξετάζει πάντα πρώτα αν το παιδί πληροί τις προϋποθέσεις για το καθεστώς πρόσφυγα και, εάν όχι, αν ο αιτών δικαιούται επικουρική προστασία ⁽¹¹⁸⁾.

Ανάλογα με την εθνική νομοθεσία, η αποφαινόμενη αρχή μπορεί να αναγνωρίσει άλλη μορφή εθνικής προστασίας με βάση ανθρωπιστικούς λόγους.

Κοινοποίηση της απόφασης

Η απόφαση πρέπει να λαμβάνεται γραπτώς και να κοινοποιείται το συντομότερο δυνατόν. Το παιδί πρέπει επίσης να ενημερωθεί για τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να προσβάλει την απόφαση ⁽¹¹⁹⁾. Οι αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι ο επίτροπος συμμετέχει δεόντως στην κοινοποίηση και την αιτιολόγηση της απόφασης επί της αίτησης διεθνούς προστασίας.

Μορφή της απόφασης

Οι αποφάσεις λαμβάνονται πάντα γραπτώς ⁽¹²⁰⁾.

Εάν η απόφαση είναι αρνητική ή χορηγεί επικουρική προστασία (και, ως εκ τούτου, έχει απορρίψει την αίτηση χορήγησης καθεστώτος πρόσφυγα), πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- τους πραγματικούς και νομικούς λόγους της απόφασης·
- γραπτές πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο άσκησης προσφυγής κατά της απόφασης αυτής ⁽¹²¹⁾.

⁽¹¹⁷⁾ Άρθρο 36 παράγραφος 2 και άρθρο 39 παράγραφοι 2 έως 4 του ΚΔΑ

⁽¹¹⁸⁾ Άρθρο 39 παράγραφος 2 του ΚΔΑ.

⁽¹¹⁹⁾ Άρθρο 36 παράγραφοι 1 και 3 του ΚΔΑ

⁽¹²⁰⁾ Άρθρο 36 παράγραφος 1 του ΚΔΑ.

⁽¹²¹⁾ Άρθρο 36 παράγραφοι 3 και 4 του ΚΔΑ.

Τα βήματα μετά την έκδοση της απόφασης σε πρώτο βαθμό

Εάν η απόφαση χορηγεί καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρική προστασία, το παιδί έχει πρόσβαση σε ορισμένα δικαιώματα και αυτό μπορεί να έχει αντίκτυπο στη φιλοξενία και σε άλλα δικαιώματα του παιδιού ⁽¹²²⁾.

Εάν η απόφαση είναι αρνητική, το παιδί έχει το δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή κατά της εν λόγω απόφασης ⁽¹²³⁾. Το παιδί μπορεί επίσης να ασκήσει προσφυγή κατά της απόφασης χορήγησης επικουρικής προστασίας, εάν θεωρεί ότι θα έπρεπε να του έχει χορηγηθεί καθεστώς πρόσφυγα.

Όταν μια αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη, αβάσιμη ή προδήλως αβάσιμη, τα κράτη μέλη πρέπει κατά κανόνα να εκδίδουν **απόφαση επιστροφής** σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ για την επιστροφή και τηρώντας την αρχή της *μη επαναπροώθησης*. Η απόφαση επιστροφής μπορεί να περιλαμβάνεται στην ίδια πράξη με την απόφαση περί διεθνούς προστασίας ή να εκδίδεται ταυτόχρονα ή λίγο αργότερα ⁽¹²⁴⁾.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου

Θα πρέπει να διασφαλίσετε ότι το παιδί θα ενημερωθεί, με τρόπο κατάλληλο για την ηλικία του, σχετικά με το αποτέλεσμα της απόφασης, τους πραγματικούς και νομικούς λόγους της, καθώς και τα διαθέσιμα ένδικα μέσα.

Μόλις η απόφαση κοινοποιηθεί σε εσάς και το παιδί, θα πρέπει να συνοδεύσετε το παιδί, ώστε η κοινοποίηση της απόφασης να γίνει όσο το δυνατόν πιο ομαλά. Πρώτα απ' όλα, θα πρέπει να συναντηθείτε με το παιδί για να διαβάσετε την απόφαση μαζί και να εξηγήσετε όλες τις συνέπειες.

Εάν η απόφαση κοινοποιηθεί σε νομικό σύμβουλο ή εκπρόσωπο/δικηγόρο, θα πρέπει να συντονιστείτε μαζί τους ώστε να βεβαιωθείτε ότι το παιδί κατανοεί ουσιαστικά τις συνέπειες της απόφασης. Εάν η απόφαση είναι θετική και χορηγεί καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρική προστασία, θα συζητήσετε τις συνέπειες που μπορεί να έχει αυτό για το παιδί, για παράδειγμα εάν θα πρέπει να αλλάξει κατάλυμα.

Ανάλογα με το εθνικό πλαίσιο, μπορεί να οριστεί διαφορετικός επίτροπος για τα επόμενα βήματα και να μην εκπροσωπείτε εσείς πλέον το παιδί. Σε αυτήν την περίπτωση, θα πρέπει να μεριμνήσετε ώστε να παραδώσετε όλες τις πληροφορίες στον νέο επίτροπο, σε συμφωνία με το παιδί.

Για κάθε παιδί είναι απαραίτητο να καταρτίζεται ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο που θα παρέχει μια «βιώσιμη λύση» προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Η λύση αυτή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις άμεσες και μακροπρόθεσμες ανάγκες του παιδιού, αλλά θα πρέπει επίσης να καλύπτει ολόκληρο το φάσμα των παραμέτρων που σχετίζονται με την ιδιαίτερη

⁽¹²²⁾ EUAA-FRA, *Practical Tool for Guardians – Introduction to international protection*, 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/tool-guardians-introduction-international-protection>.

⁽¹²³⁾ Άρθρο 67 του ΚΔΑ.

⁽¹²⁴⁾ Άρθρο 37 του ΚΔΑ

κατάσταση του εκάστοτε παιδιού. Για παράδειγμα, μόλις χορηγηθεί καθεστώς πρόσφυγα στο παιδί, μπορεί να είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του να υποβάλει αίτηση για οικογενειακή επανένωση. Μέσω της οικογενειακής επανένωσης, το παιδί θα μπορούσε να υποβάλει αίτηση επανένωσης και να φέρει τους γονείς του στον τόπο διαμονής του. Θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι στην αίτηση οικογενειακής επανένωσης θα συνδράμει δικηγόρος.

Ως επίτροπος, θα πρέπει να συμμετέχετε σε όλες τις αποφάσεις που λαμβάνουν οι αρχές σχετικά με τη ζωή των παιδιών που εκπροσωπείτε. Θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι τα παιδιά ερωτώνται και συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων σχετικά με το μέλλον τους.

Εάν η απόφαση είναι αρνητική, θα πρέπει να βοηθήσετε το παιδί να αντιμετωπίσει τη δύσκολη αυτή διαδικασία. Όταν το παιδί λάβει γνώση της αρνητικής απόφασης, θα απογοητευτεί και θα νιώσει ότι χάνονται οι ελπίδες του. Δείξτε υπομονή, ενσυναίσθηση και κατανόηση. Θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι το παιδί είναι ασφαλές και να αποτρέψετε τυχόν κινδύνους για το παιδί, όπως να κάνει χρήση ναρκωτικών ή να εμπλακεί σε εγκληματικές δραστηριότητες ως συνέπεια της απογοήτευσης. Το παιδί ενδέχεται να χρειαστεί ψυχολογική υποστήριξη και θα πρέπει να το βοηθήσετε να αποκτήσει πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας.

Σε περίπτωση αρνητικής απόφασης, το παιδί θα μπορούσε επίσης να σκεφτεί να εξαφανιστεί και να προσπαθήσει να μεταβεί σε άλλη χώρα. Θα πρέπει να εξηγήσετε όλους τους κινδύνους μιας τέτοιας απόφασης, καθώς και τις νομικές συνέπειες.

Εάν η απόφαση είναι αρνητική ή χορηγεί επικουρική προστασία, αλλά όχι καθεστώς πρόσφυγα, μπορείτε εσείς και το παιδί, με την υποστήριξη του δικηγόρου, να επιλέξετε να ασκήσετε προσφυγή κατά της απόφασης. Βλ. κεφάλαιο [6. Προσφυγή κατά αρνητικής απόφασης](#) για τα μέσα πραγματικής προσφυγής.

6. Προσφυγή κατά αρνητικής απόφασης

Το παιδί έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου ή δικαστικού οργάνου ⁽¹²⁵⁾. Το παιδί έχει το δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή κατά της απόφασης χορήγησης επικουρικής προστασίας ⁽¹²⁶⁾ (δεδομένου ότι μια τέτοια απόφαση σημαίνει απόρριψη της χορήγησης καθεστώτος πρόσφυγα) και κατά οποιασδήποτε αρνητικής απόφασης σε πρώτο βαθμό. Συγκεκριμένα, το παιδί έχει το δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή κατά των ακόλουθων αποφάσεων.

- Απόφαση χορήγησης επικουρικής προστασίας, στο μέτρο που συνεπάγεται την απόρριψη της αίτησης για την αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα.
- Αρνητική απόφαση σε πρώτο βαθμό, μεταξύ άλλων όταν:
 - η αίτηση απορρίπτεται ως αβάσιμη ή προδήλως αβάσιμη·
 - η αποφαινόμενη αρχή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, μεταξύ άλλων όταν υπάρχουν σοβαροί λόγοι να θεωρηθεί ότι ένα παιδί, το οποίο είχε συμπληρώσει την ελάχιστη ηλικία ποινικής ευθύνης σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο κατά τον χρόνο της σχετικής πράξης, έχει διαπράξει, για παράδειγμα, έγκλημα πολέμου ή σοβαρό μη πολιτικό έγκλημα εκτός της εν λόγω χώρας· ή
 - στην περίπτωση επικουρικής προστασίας, το παιδί θεωρείται ότι αποτελεί κίνδυνο για την κοινότητα ή την ασφάλεια του κράτους μέλους που εξετάζει την αίτηση ⁽¹²⁷⁾.
- Απόφαση με την οποία η αίτηση κρίνεται απαράδεκτη, ενότητα [5.1 Στάδιο εξέτασης του παραδεκτού](#).
- Απόφαση απόρριψης αίτησης ως σιωπηρώς ανακληθείσας.
- Απόφαση ανάκλησης της διεθνούς προστασίας.
- Απόφαση επιστροφής, ακόμη και όταν εκδίδεται μαζί με αρνητική απόφαση επί της χορήγησης ασύλου.
- Απόφαση εκτίμησης της ηλικίας, σε περίπτωση που η εθνική νομοθεσία δεν προβλέπει ξεχωριστή προσφυγή κατά της εν λόγω απόφασης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η εκτίμηση της ηλικίας υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο στο πλαίσιο προσφυγής κατά της απόφασης περί χορήγησης διεθνούς προστασίας.

Η προσφυγή πρέπει να ασκηθεί εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο. Η απόφαση πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες ώστε να καταστεί δυνατή η ουσιαστική άσκηση του δικαιώματος προσφυγής.

⁽¹²⁵⁾ Άρθρο 67 παράγραφος 1 του ΚΔΑ.

⁽¹²⁶⁾ Άρθρο 67 παράγραφος 2 του ΚΔΑ.

⁽¹²⁷⁾ Άρθρο 17 του ΚΔΑ και άρθρο 68 παράγραφος 5 στοιχείο γ) του ΚΔΑ.

Η προσφυγή προβλέπει πλήρη εξέταση τόσο των πραγματικών περιστατικών όσο και των νομικών ζητημάτων, συμπεριλαμβανομένης, κατά περίπτωση, της εξέτασης των αναγκών διεθνούς προστασίας. Οι βασικές εγγυήσεις για το παιδί είναι το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και το δικαίωμα δωρεάν νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης ⁽¹²⁸⁾.

Οι προθεσμίες αυτές κυμαίνονται από πέντε ημέρες τουλάχιστον έως δέκα ημέρες το πολύ σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως όταν η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη, σιωπηρώς ανακληθείσα ή αβάσιμη ή προδήλως αβάσιμη στο πλαίσιο ταχείας διαδικασίας ή διαδικασίας στα σύνορα, και από δύο εβδομάδες έως έναν μήνα σε όλες τις άλλες περιπτώσεις.

Η προθεσμία αρχίζει να υπολογίζεται από την ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση κοινοποιείται στο παιδί ή στον επίτροπο ή τον νομικό σύμβουλό του. Όταν εκδίδεται απόφαση επιστροφής μαζί με αρνητική απόφαση επί της αίτησης, η προσφυγή πρέπει να ασκηθεί εντός των ίδιων προθεσμιών και στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι παρέχεται δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση κατόπιν αιτήματος στο στάδιο των προσφυγών ⁽¹²⁹⁾.

Τα παιδιά που υπόκεινται σε οποιαδήποτε αρνητική απόφαση ή ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας έχουν το αυτόματο δικαίωμα να παραμείνουν στο έδαφος του κράτους μέλους έως ότου λήξει η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής και, σε περίπτωση που ασκηθεί προσφυγή εντός της προθεσμίας αυτής, έως ότου εκδοθεί η απόφαση επί της προσφυγής. Ωστόσο, αυτό το δικαίωμα παραμονής δεν ισχύει σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως οι αποφάσεις που εκδίδονται στο πλαίσιο ταχείας διαδικασίας ή διαδικασίας στα σύνορα, οι αποφάσεις με τις οποίες μια αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη ή σιωπηρώς ανακληθείσα, ή οι αποφάσεις που αφορούν μεταγενέστερες αιτήσεις. Στις περιπτώσεις αυτές, το **δικαστήριο πρέπει να έχει την εξουσία να αποφασίζει**, κατόπιν αιτήματος ή αυτεπαγγέλτως, αν θα πρέπει να επιτραπεί στο παιδί να παραμείνει στο έδαφος του κράτους μέλους εν αναμονή της έκβασης της προσφυγής. Πρέπει να δοθεί στο παιδί η δυνατότητα να υποβάλει σχετικό αίτημα εντός καθορισμένης προθεσμίας και δεν πρέπει να απελαθεί από το έδαφος του κράτους μέλους έως ότου ληφθεί απόφαση σχετικά με το αίτημα αυτό. Η **εκτέλεση απόφασης επιστροφής αναστέλλεται αυτοδικαίως** για όσο διάστημα το παιδί έχει, ή του αναγνωρίζεται, δικαίωμα παραμονής.

Ο ρόλος σας ως επιτρόπου

Στο πλαίσιο του ρόλου σας ως επιτρόπου και σε περίπτωση αρνητικής απόφασης σχετικά με την αίτηση του παιδιού για διεθνή προστασία, θα πρέπει να διασφαλίζετε ότι το παιδί λαμβάνει τη δέουσα υποστήριξη συμπεριλαμβανομένης δωρεάν νομικής καθοδήγησης και νομικής συνδρομής.

⁽¹²⁸⁾ Όπως ορίζεται τόσο στο άρθρο 47 του Χάρτη όσο και στο άρθρο 13 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων Ανθρώπου, του Συμβουλίου της Ευρώπης, όπως τροποποιήθηκε με τα πρωτόκολλα αριθ. 11 και 14, 4 Νοεμβρίου 1950, ETS 5, <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=005>. Βλ. επίσης άρθρο 67 του ΚΔΑ.

⁽¹²⁹⁾ Άρθρο 17 του ΚΔΑ και άρθρο 68 παράγραφος 5 στοιχείο γ) του ΚΔΑ.

Η προσφυγή πρέπει να ασκηθεί εντός καθορισμένης **προθεσμίας και θα πρέπει να δώσετε προσοχή στις προθεσμίες αυτές.**

Η ευθύνη σας ως επιτρόπου κατά το στάδιο της προσφυγής περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία.

- Φροντίστε να διοριστεί δικηγόρος (εάν δεν έχει διοριστεί ήδη) και συζητήστε με το παιδί και τον δικηγόρο τυχόν πρόσθετες πληροφορίες που θα μπορούσαν να προστεθούν στην προσφυγή. Η ορθή πρακτική είναι ο επίτροπος να είναι παρών στις πρώτες συναντήσεις μεταξύ του παιδιού και του δικηγόρου.
- Συζητήστε με το παιδί και τον δικηγόρο οποιαδήποτε πρόσθετη πληροφορία η οποία θα μπορούσε να προστεθεί στην προσφυγή· υποστηρίξτε το παιδί ώστε να βρει τα έγγραφα ή να επικοινωνήσει με την οικογένεια, εάν αυτό είναι ασφαλές και προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.
- Βεβαιωθείτε ότι ο δικηγόρος παρακολουθεί επαρκώς την υπόθεση και τηρεί όλα τα χρονοδιαγράμματα.
- Επικοινωνήστε ξανά με το παιδί για να φροντίσετε να απαντήσετε σε τυχόν εκκρεμείς ερωτήσεις ή να διευθετήσετε τυχόν προβλήματα που μπορεί αυτό να αντιμετωπίζει.

7. Τι μπορείτε να κάνετε όταν κάτι δεν εξελίσσεται όπως αναμενόταν;

Ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η κατάσταση δεν εξελίσσεται όπως αναμενόταν. Το παιδί ενδέχεται να επιδεικνύει προκλητική συμπεριφορά και η επικοινωνία σας με το παιδί μπορεί να είναι δύσκολη. Η προσωπική συνέντευξη μπορεί να καθυστερήσει ή το παιδί έχει άλλες άμεσες ανάγκες που σχετίζονται με την υγεία, την προστασία ή την ασφάλεια και ενδέχεται να επηρεάσουν τον χρόνο της συνέντευξης ή την εργασία σας με το παιδί.

Υπενθύμιση

Τα παιδιά είναι σε γενικές γραμμές πολύ ευρηματικά και ανθεκτικά. Με ενσυναίσθηση και υποστήριξη, τα παιδιά μπορούν να ξεπεράσουν πολλές προκλήσεις. Παρέχοντάς τους καθημερινές συνήθειες και ουσιαστικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής κατάρτισης ή της εργασίας (ανάλογα με την ηλικία), εν αναμονή της απόφασης σχετικά με την αίτησή τους, μπορεί να βελτιωθεί σε μεγάλο βαθμό η αίσθηση ευημερίας τους, η οποία είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί η ουσιαστική συνεργασία τους στις διαδικασίες.

Σχετικές πηγές

Προγράμματα εξ αποστάσεως κατάρτιση του FRA, 2022, διαθέσιμα στη διεύθυνση: <https://e-learning.fra.europa.eu/>

Παρακάτω μπορείτε να βρείτε ορισμένες κοινές καταστάσεις και τι μπορείτε να κάνετε εσείς ως επίτροπος για να τις αντιμετωπίσετε.

Δυσπιστία του παιδιού προς τις αρχές και τον επίτροπό του

Ορισμένα παιδιά μπορεί να είναι πιο ευάλωτα λόγω της σχετικής ανωριμότητας, της εξάρτησης και των αναπτυξιακών αναγκών τους. Άλλα παιδιά μπορεί να έχουν ωριμάσει γρήγορα λόγω των εμπειριών τους και να είναι ανθεκτικά από πολλές απόψεις. Τα παιδιά μπορεί να μην εμπιστεύονται τους ανθρώπους και αυτό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το υπόβαθρό τους και τις προσωπικές τους εμπειρίες, ιδίως αυτές που μπορεί να έχουν βιώσει κατά τη διάρκεια της μετακίνησης, συμπεριλαμβανομένων των τραυμάτων.

Τα παιδιά που μετακινούνται από μια χώρα σε μια άλλη μπορεί να γίνουν πιο δύσπιστα απέναντι στους ενήλικες λόγω των εμπειριών τους. Το γεγονός και μόνο ότι το παιδί χρειάστηκε να βιώσει την εμπειρία της απόδρασης από τη χώρα καταγωγής και τη μεταναστευτική διαδικασία μπορεί να έχει ισχυρό αρνητικό αντίκτυπο στην ευημερία του

παιδιού. Η απουσία υποστήριξης από τους γονείς ή τους υπεύθυνους για την επιμέλειά του κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου έντονου συναισθηματικού και σωματικού στρες καθιστά τα παιδιά ιδιαίτερα ευάλωτα.

Τα παιδιά που φτάνουν στην Ευρώπη έχουν βιώσει συχνά τραυματικές εμπειρίες και βία όχι μόνο στη χώρα καταγωγής τους, αλλά και κατά τη διάρκεια της μετακίνησης τους και κατά την άφιξή τους. Ορισμένα μπορεί επίσης να είχαν δύσκολες εμπειρίες στο παρελθόν με τις αρχές ή με άτομα που θεωρούν ότι βρίσκονται σε θέση εξουσίας. Ως εκ τούτου, δυσκολεύονται να πιστέψουν ότι υπάρχουν υπάλληλοι που ενδιαφέρονται για αυτά. Θα είναι σημαντικό να μην το πάρετε αυτό προσωπικά και να μην προσβληθείτε αν έχουν απόμακρη ή ψυχρή αντίδραση απέναντί σας. Μερικές φορές, λόγω των εμπειριών του παρελθόντος, μπορεί να δυσκολεύονται να διαχειριστούν συναισθήματα όπως ο φόβος, ο θυμός ή η θλίψη.

Τα παιδιά μπορεί να εκφράσουν την απογοήτευση, τον φόβο και το άγχος τους με διάφορους τρόπους. Ενώ κάποια μπορεί να αντιδρούν και να φαίνονται επιθετικά, άλλα μπορεί να είναι πιο απόμακρα και να αρνούνται να συνεργαστούν. Είναι γεγονός ότι στις περισσότερες περιπτώσεις πρόκειται για συνήθεις αντιδράσεις στα μη φυσιολογικά γεγονότα που βίωσαν.

Η καλλιέργεια σχέσης εμπιστοσύνης και θετικής σχέσης με το παιδί είναι ζωτικής σημασίας για την παροχή ουσιαστικής υποστήριξης. Αυτό θα χρειαστεί χρόνο. Είναι επίσης σημαντικό όλοι οι άλλοι επαγγελματίες που εργάζονται με το παιδί να αναπτύξουν θετικές σχέσεις μαζί του. Η κατανόηση και ο σεβασμός της γνώμης, των δυνατών σημείων, των αναγκών και των στόχων ενός παιδιού είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη μιας θετικής σχέσης. Αυτή η σχέση εμπιστοσύνης θα βοηθήσει εσάς και άλλες αρχές στη λήψη αποφάσεων σύμφωνα με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Αν επιτραπεί στο παιδί να αισθάνεται ότι έχει τον έλεγχο μέσω της συμμετοχής του στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, αυτό θα το βοηθήσει να συμμετέχει περισσότερο.

Κατάχρηση ουσιών

Ορισμένα παιδιά μπορεί να δυσκολεύονται να αντεπεξέλθουν στην πραγματικότητα που βιώνουν, καθώς έχουν χωριστεί από την οικογένεια ή έχουν χάσει κάποια μέλη της οικογένειάς τους. Μπορεί να δυσκολεύονται με τον νέο τρόπο ζωής στην Ευρώπη και την απώλεια των κοινωνικών δικτύων τους. Μπορεί να δυσκολεύονται να αντιμετωπίσουν τις τραυματικές εμπειρίες και το γεγονός ότι τα όνειρά τους να πάνε σχολείο ή να εργαστούν και να κερδίσουν χρήματα δεν γίνονται πραγματικότητα.

Εάν το παιδί δεν εμφανίζεται πλέον στα ραντεβού, φαίνεται απόμακρο, σιωπηλό, ληθαργικό ή, αντίθετα, ταραγμένο, ευερέθιστο ή/και πιο επιθετικό από ό,τι συνήθως, αυτά μπορεί να αποτελούν ενδείξεις κατάχρησης ναρκωτικών ή αλκοόλ. Μια άλλη ένδειξη μπορεί να είναι η έλλειψη υγιεινής ή μια αλλαγή στις συνήθειες ύπνου και διατροφής. Όταν βλέπετε το παιδί να αλλάζει ή έχετε παρατηρήσει ότι κάνει κατάχρηση ουσιών, βρείτε τον χρόνο να μιλήσετε στο παιδί και συνεχίστε να αναπτύσσετε μια σχέση εμπιστοσύνης. Μπορείτε επίσης να βοηθήσετε το παιδί να απευθυνθεί σε υπηρεσίες που ασχολούνται με την κατάχρηση ουσιών.

Κίνδυνος εμπορίας ανθρώπων και εξαφάνισης

Τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων παιδιών, διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να πέσουν θύματα εμπορίας. Ως επίτροπος, είστε σε θέση να εκκινήσετε και να προωθήσετε μια αξιολόγηση της ιδιαίτερης κατάστασης του παιδιού που εκπροσωπείτε με τις αρμόδιες αρχές. Η εν λόγω αξιολόγηση θα πρέπει να περιλαμβάνει τον κίνδυνο εξαφάνισης του παιδιού τις ημέρες που ακολουθούν την ανάληψη της φροντίδας του από εσάς. Η εν λόγω αξιολόγηση κινδύνου θα πρέπει να εντοπίζει τυχόν άμεσους κινδύνους για την ασφάλεια, καθώς και απειλές για την ασφάλεια του παιδιού και τρόπους μετριασμού των εν λόγω κινδύνων, για παράδειγμα παραπομπή του παιδιού σε ασφαλές καταφύγιο ή παρόμοια μέτρα.

Η συνεργασία και η συμμετοχή υπηρεσιών προστασίας του παιδιού, καθώς και διεθνών οργανισμών και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών με εμπειρογνωμοσύνη στην προστασία του παιδιού θα διευκολύνει την πρόσβαση των παιδιών στις κατάλληλες υπηρεσίες και στην κατάλληλη υποστήριξη κατά περίπτωση.

Σε περίπτωση εξαφάνισης ενός παιδιού, είναι δική σας ευθύνη ως επιτρόπου να ενημερώσετε τις αρχές επιβολής του νόμου το συντομότερο δυνατόν. Επιπλέον, οι εθνικές αρχές μπορούν να καταχωρίσουν την εξαφάνιση στις σχετικές διεθνείς και εθνικές βάσεις δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1862⁽¹³⁰⁾, των ανακοινώσεων της Ιντερπόλ και της βάσης δεδομένων του οργανισμού της ΕΕ κατά του διεθνούς και οργανωμένου εγκλήματος (Ευρωπόλ). Όταν είναι πιθανό το αγνοούμενο παιδί να έχει διασχίσει τα σύνορα, οι υπάλληλοι της επιβολής του νόμου θα πρέπει να καταχωρίσουν ειδοποίηση στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν.

Το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν επιτρέπει στους υπαλλήλους των αρχών επιβολής του νόμου να καταχωρίζουν ειδοποιήσεις όχι μόνο για παιδιά που έχουν ήδη εξαφανιστεί, αλλά και προληπτικά, σε διαφορετικές καταστάσεις, όπως:

- παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο απαγωγής από γονέα, μέλος της οικογένειας ή επίτροπο·
- παιδιά που διατρέχουν τον κίνδυνο να μεταφερθούν παράνομα στο εξωτερικό ή τα οποία δεν πρέπει να επιτραπεί να ταξιδέψουν, ώστε να προστατευτούν από τον κίνδυνο να πέσουν στα χέρια διακινητών ή να εξαναγκαστούν να συμμετάσχουν ενεργά σε εχθροπραξίες.

Σχετικό βίντεο

ΕΥΑΑ, Βίντεο κινουμένων σχεδίων σχετικά με τους κανόνες ασφάλειας για τα συνοδευόμενα και τα ασυνόδευτα παιδιά, 2023, <https://lsa.euaa.europa.eu/templates/animation-safety-rules-accompanied-and-unaccompanied-children>.

⁽¹³⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1862 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με την εγκατάσταση, τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, την τροποποίηση και κατάργηση της απόφασης 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1986/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της απόφασης 2010/261/ΕΕ της Επιτροπής (ΕΕ L 312 της 7.12.2018), <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1862/oj>.

Παράρτημα 1. Συμπληρωματικές πηγές

ΕΥΑΑ

Πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου και καταχώριση

- ΕΥΑΑ, *Practical Guide on Information Provision – Access to the asylum procedure*, 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/information-provision-asylum-procedure-practical-guide>.
- ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με την παροχή δωρεάν νομική καθοδήγηση*, Οκτώβριος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-free-legal-counselling>.
- ΕΥΑΑ, *Practical guide on the registration and lodging of applications for international protection*, Δεκέμβριος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-registration-lodging>.

Παροχή πληροφοριών

- ΕΥΑΑ, Πλατφόρμα Let's Speak Asylum, 2026, <https://lsa.euaa.europa.eu/>.

Εξέταση της αίτησης

- ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός: Αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας*, Ιούνιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/qualification-international-protection-practical-guide>.
- ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με την ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας*, Μάιος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-membership-particular-social-group>.
- ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου*, Ιανουάριος 2024, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-evidence-and-risk-assessment>.
- ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός για τις πολιτικές πεποιθήσεις*, Δεκέμβριος 2022, <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-political-opinion>.
- ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός για τις συνεντεύξεις με αιτούντες άσυλο λόγω θρησκείας*, Νοέμβριος 2022, <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-interviewing-applicants-religion-based-asylum-claims>.
- ΕΑΣΟ, *Πρακτικός οδηγός: Προσωπική συνέντευξη*, Δεκέμβριος 2014, <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-personal-interview>.

Πηγές σχετικές με τα παιδιά

- Κινούμενα σχέδια της EASO:
 - *Age assessment for children*, 2021, <https://youtu.be/gXg1bMRDVwc>.
 - *Age assessment for practitioners*, 2020, <https://youtu.be/wLe8DdsPZvw>.
- ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας*, Μάρτιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-best-interests-child-international-protection>.
- ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας, Μέρος I – Αρχές και πρακτικές σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας στην ΕΕ+ και σε τρίτες χώρες*, Απρίλιος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-family-tracing-part-i-principles-practices>.
- ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας, Μέρος II – Εντοπισμός και ταυτοποίηση μελών της οικογένειας στο πλαίσιο του κανονισμού για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης*, Απρίλιος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-family-tracing-part-ii-tracing-AMMR>.
- ΕΥΑΑ-FRA, *Πρακτικά εργαλεία για επιτρόπους σχετικά με τα ακόλουθα θέματα*:
 - προσωρινή προστασία των ασυνόδευτων παιδιών που εγκαταλείπουν την Ουκρανία, Νοέμβριος 2022, <https://euaa.europa.eu/publications/practical-tool-guardians>.
 - εισαγωγή στη διεθνή προστασία, Ιούνιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/tool-guardians-introduction-international-protection>.
 - διακρατικές διαδικασίες, 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/tool-guardians-transnational-procedures-framework-international-protection>.

Υποδοχή

- ΕΥΑΑ, *Operational Standards and Indicators on Reception including Vulnerability-related Aspects*, Απρίλιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/operational-standards-indicators-reception-including-vulnerability-aspects>.
- ΕΥΑΑ, *Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με εναλλακτικές της κράτησης λύσεις*, Δεκέμβριος 2024, <https://www.euaa.europa.eu/publications/guidelines-alternatives-detention>.

FRA

FRA, *Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία σε θέματα ασύλου, συνόρων και μετανάστευσης* — Έκδοση 2026, Ιούνιος 2026, <https://fra.europa.eu/en/publication/2026/handbook-european-law-relating-asylum-borders-and-immigration-edition-2026>

FRA, *Επιτροπεία για ασυνόδευτα παιδιά — Εγχειρίδιο για εκπαιδευτές επιτρόπων*, Μάρτιος 2023, <https://fra.europa.eu/en/publication/2023/guardianship-unaccompanied-children-trainers-manual>.

Υλικό εξ αποστάσεως κατάρτισης του FRA, 2022, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://e-learning.fra.europa.eu/>

FRA, *Guardianship systems for unaccompanied children in the EU: developments since 2014*, 15 Φεβρουαρίου 2022, <https://fra.europa.eu/en/publication/2022/guardianship-systems-children-update>.

FRA, *Initial-Reception Facilities at External Borders: Fundamental rights issues to consider*, Μάρτιος 2021, <https://fra.europa.eu/en/publication/2021/initial-reception-facilities-external-borders>.

FRA, *Δικαίωμα ενημέρωσης — Οδηγός για τις αρχές κατά τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων για το Eurodac*, Δεκέμβριος 2019, <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/right-information-authorities-taking-fingerprints-eurodac>.

FRA, *Age assessment and fingerprinting of children in asylum procedures — Minimum age requirements concerning children's rights in the EU*, 2018, <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/age-assessment-and-fingerprinting-children-asylum-procedures-minimum-age>.

FRA–Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Επιτροπεία για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα — Ένα εγχειρίδιο για την ενίσχυση των συστημάτων επιτροπείας με σκοπό την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών των παιδιών που είναι θύματα εμπορίας*, 26 Ιουνίου 2014 (επικείμενη δεύτερη έκδοση το 2026), <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care>.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας, *7 EGN Standards for the delivery of guardianship to unaccompanied children*, 2022, <https://www.egnetwork.eu/7-standards-of-guardianship/>.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας, *Children on the Move — A guide to working with unaccompanied children in Europe*, Φεβρουάριος 2021, <https://www.egnetwork.eu/wp-content/uploads/2021/10/Children-on-the-move-A-guide-to-working-with-unaccompanied-children-in-Europe.pdf>.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας, *Pilot Assessment System for Guardianship*, Σεπτέμβριος 2019, <https://www.egnetwork.eu/wp-content/uploads/2019/10/PAS-tool.pdf>.

UNHCR

UNHCR, *Technical Guidance: Child friendly procedures*, 2021, <https://www.refworld.org/docid/61b7355a4.html>.

UNHCR, *Best Interests Procedure Guidelines: Assessing and Determining the Best Interests of the Child*, Μάιος 2021, <https://www.refworld.org/docid/5c18d7254.html>.

UNHCR, *Κατευθυντήριες οδηγίες για τη διεθνή προστασία αριθ. 8: Εξέταση των αιτημάτων ασύλου των παιδιών στο πλαίσιο των άρθρων 1(Α)2 και 1(ΣΤ) της Σύμβασης του 1951 και/ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων*, 22 Δεκεμβρίου 2009, HCR/GIP/09/08, <https://www.refworld.org/docid/4b2f4f6d2.html>.

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, *Caring for unaccompanied migrant children – A foster carer training manual*, 2022, <https://belgium.iom.int/u-care-training-material-english>.

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, «Trafficking in persons: Protection and assistance to victims». Ένα πρόγραμμα εξ αποστάσεως κατάρτισης σε ρυθμό που καθορίζει ο ίδιος ο συμμετέχων, διαθέσιμο στο E-Campus στη διεύθυνση <https://www.ecampus.iom.int/>.

Συμβούλιο της Ευρώπης

Συμβούλιο της Ευρώπης, Recommendation CM/Rec(2022)22 of the Committee of Ministers to member States on human rights principles and guidelines on age assessment in the context of migration and its Explanatory Memorandum, οι οποίες εγκρίθηκαν στις 14 Δεκεμβρίου 2022, <https://search.coe.int/cm?i=0900001680a96350>.

Συμβούλιο της Ευρώπης, Recommendation CM/Rec(2019)11 of the Committee of Ministers to member States on effective guardianship for unaccompanied and separated children in the context of migration, η οποία εγκρίθηκε στις 11 Δεκεμβρίου 2019, <https://rm.coe.int/0900001680993db7>.

Συμβούλιο της Ευρώπης, *How to convey child friendly information to children in migration: A handbook for frontline professionals*, Δεκέμβριος 2018, <https://rm.coe.int/how-to-convey-child-friendly-information-to-children-in-migration-a-ha/1680902f91>.

Κατάλογος διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1. Τα βασικά στάδια της διαδικασίας ασύλου	9
Διάγραμμα 2. Στάδια της πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου	21
Διάγραμμα 3. Προθεσμίες πρόσβασης στη διαδικασία όπως προβλέπονται στο άρθρο 27 της ΟΑΥ	25

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

